

DZIENNIK RZĄDOWO - EKONOMICZNO HANDLOWY

*Zajmujący różne Wiadomości, Rządowe,
Ekonomiczne, Handlowe, Fabryczne, Kon-
traktowe &c.*

Roku Piątego Nro: VII. VIII. IX.

Lipiec, Sierpień, Wrzesień, 1790.

Dla tego ten Tomik daie się, razem z III.
Nrów, żeby można było prędzey dope-
dzić zapóźnione Miesiące, potym zaś, za
dopeздzeniem, znowu dawane będą poiedyn-
czo, respective każdego Miesiąca.

C Z E S C I.

*O Wiadomościach Rządowych z Władzy Pra-
wodawczej i Wykonawczej, Prowadzących się.*

Co do Władzy Przewodawczej.

W Poprzedzającym Nrze VI. udzieliły
się Konstytucye i Zalecenia Seymowe z Mca
Maia, w terażnieyszym zaś Tomie Kwartal-
Dzien: R. H. Nr. VII. VII. IX. 1790 Qq

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
Im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW0115362

nym, iako wychodzącym razem na 3. Mie-
siące, Lipiec, Sierpień, Wrzesień, udzie-
lającą też dalsze Konstrytucye i Zalecenia,
razem z 2. Miesiący Czerwca i Lipca aże-
by nie przzerwana bydy mogła wiadomość
Czynności Seymowych, w tym Dzienni-
ku.

*Konstrytucye i Zalecenia Seymowe z Mca
Czerwca, porządkiem Dat zapadłych.*
Dnia

I. Ukończono Prawo, względem wyższego Du-
chowieństwa, w przeszłym Mcu roz-
poczętego, w następujących słowach:

— „Duchowieństwo Obojga Obrządkow
Koronie i Litwie.”

„Gdy Deputacya od Nas Króla, za
„Zgodą Skonfederowanych Stanów wy-
„znaczona, do traktowania z Nayprzewiele-
„bniejszym *P. X. Nuncyuszem Apostolskim*
„i Zgromadzeniem Biskupów, w Interesach
„Duchowieństwa tyczących się, oddała Nam
„sprawę swych czynności. My Król wraz
„z Seymującemi Stanami, idąc za celem
„starań Naszych, aby *S. Religia Katolicka*
„*Rzymska* panująca, w naywyższym po-
„szanowaniu zostawała w Państwach Na-
„szych, i bądź przez ścisły swych Paster-

„rzów dozorci, bądź przez pilne Praw Jey
„świętych zachowanie od Obywatelów, iak
„nayszerzey krzewiła się; następujące czy-
„niemy rozrządzenie: Ponieważ po poró-
„wnanych Prawem niniejszego Seymu do-
„chodach Biskupich, porównania także nie-
„których Dyecezyi zbyt rozległych uzna-
„liśmy potrzebę: przeto podział tychże
„Dyecezyi iuż z Stolicą świętą Apostolską
„umowiony, pragnąc widzieć ulkutecznio-
„nym, i użytek prawdziwy Skarbow Oboj-
„ga Narodów w tym upatruiąc, Arcy-Bi-
„skupom i Biskupom Obojga Obrządków,
„że odtąd Intrata coroczna na Ich utrzy-
„manie Prawem wyznaczona, w Dobrach na-
„wieczny Fundusz oddana będzie przez Kom-
„missye Skarbowe, za iednomyslną Skonfe-
„derowanych Stanów zgodą deklaruiemy;
„a to *salvis modernis Possessoribus*, którzy
„więcey posiadają podług w tey mierze za-
„padłego Prawa. Tak więc postępując Kom-
„missya, i do tych stosując się prawideł,
„nayprzod dla Biskupa Krakowskiego z
„Dobr wszelkich na Skarb odebranych i
„lustrowanych tegoż Biskupstwa, odda Do-
„bra Intraty sto tysięcy czyniące, podług
„ostatniey Lustracyi, bez odrącenia Ex-
„pens gruntownych, ani też bez wymaga-
„nia dwudziestu od sta na Skarb Podatku.
„A w liczbę Dobr na intratę Sto Tysięczną
„Biskupom Krakowskim, *Xiążętom Siewier-
„skim*, być wyłączeniemi mających, że do-

„dobra Stołowe Xięstwa Siewierskiego przez
 „Biskupów Krakowskich, z Tytułem Xiąż-
 „ęcym posiadane, (oproczy tych Dobr i
 „Lasów, które Fossylla w sobie zawierają)
 „wchodzić mają, stanowiemy. Kapituła zaś
 „osobne Dobra w tym Xięstwie posiadają-
 „ca, Dwadzieścia od sta opłacać będzie
 „Podatku do Skarbu. A gdy wogólnym
 „składzie, Politycznego ciała Rzpltey, u-
 „ważamy być Xięstwo Siewierskie, w kto-
 „rym Szlachta i Mieszkańce, jako jedney
 „Ojczyzny Synowie, pod iednym i szcze-
 „gulnym Rzpltey Rządem, i udzielnością,
 „i pod iednemi Podatkami zostawać mający,
 „iednemi dobrodzieyftwami Prawa, zaszczy-
 „tać się winni, przeto w porządku usku-
 „tecznienia tego, Kommissyą z Osob siedmiu,
 „Dobrami swemi, z Xięstwem Siewierskim
 „niegraniczających, w Komplecie naymniey
 „Osob Piąciu, My Krol za zgodą Stanow
 „wyznaczamy, to iest: W. Męcińskiego Ka-
 „sztelana Spicymirskiego, Uur. Grodzickie-
 „go Krayczego Koronnego, Bartochowskie-
 „go Podezaszego Wieluńskiego, Skorupkę
 „Łowczego Krakowskiego, Rocha Dąbskie-
 „go Burgrabiego Krakowskiego, Chwalibo-
 „ga Pisarza Grodzkiego Krakowskiego, Igna-
 „cego Dąbskiego Podwoiewodzkiego Lelow-
 „skiego; Przed którą, Szlachta i wszelacy
 „Possessorowie, na dzień Piętnastego Czer-
 „wca (w którym zacząć swe czynności
 „Kommissyja powinna) w Siewierszu staną-

„wszy, dowody rodowitości Szlachectwa,
 „lub Dyploma swoje okazać, i do roztrzą-
 „śnienia podać mają (które potym do Akt
 „własnych przeniesić, i za aktykować za-
 „lecamy) miejsca Sądowi i Seymikowi u-
 „łożyć, i żądania wtym Obywatelom, gdzie-
 „by ie sobie mieć życzyli, przyjąć, na-
 „dane Woytoftwa ziewidować, Regestr o-
 „nych spisać, i do Akt podać, Uprzy-
 „wileiowanych przy dożywociu zachować,
 „Dwadzieścia od sta na Podatek Procentu
 „na Skarb z tychże Woytoftw naznaczyć;
 „przyszle onych przez Biskupow Rozdawni-
 „ctwo, dla rodowitey Szlachty Polskiej, pod
 „nieważnością nadawczego Prawa za warować.
 „(O co *Forum in proximiori Iudicio ad*
 „*cuiusvis Instantiam* dozwalamy). Dobra
 „Stołowe Xięstwa Siewierskiego, czyli przez
 „Alienacyą uszkodzonymi, przez kogożkol-
 „wiek nie były, też Kommissyja weyrzy.
 „Miaśta tegoż Xięstwa, przed tąż Kommis-
 „syą rownie Przywileie swoje okazać, a
 „Kommissyja oneż podpisawszy, do Depu-
 „tacyi dla roztrząśnienia Praw Miaśt wy-
 „znaczoney, odda. A takowe Dzieło swo-
 „ie w Niedziel sześć naydaley Kommissyja
 „ukończywszy, z doskonałym każdej rzeczy
 „opisem, podług wyżej dla siebie przepisa-
 „ney reguły, Nam Krolowi i Zgromadzonym
 „Stanom do Decyzyi poda. W uskutecznie-
 „niu umuwionego z *Stolicą S. Apostolską*
 „Dyecezyów podziału, ponieważ część Dy-

„*diecezyi Krakowskiej*, to jest: *Województwa*
 „*Lubelskie*, *Ziemia Łukowska*, *Powiat Urzędowski* i *Ziemia Sęczyńska*, *Biskupowi*
 „*Chełmskiemu* do tej szczupłej *Diecezyi*,
 „którą On dziś posiada, przydać się; prze-
 „to przez wzgląd na powiększone tegoż
 „*Biskupstwa Chełmskiego* (który tytuł *Bi-*
 „*skupa Lubelskiego i Chełmskiego* razem
 „brać będzie) obowiązki, składając się do
 „nieodwroczonego opatrzenia onegoż, de-
 „klarujemy: iż jako Jemu część *Diecezyi*
 „dotąd *Krakowskiej*, pod *Rząd* oddania zo-
 „staie, taki *Fundusz* na opatrzenie Jego wy-
 „znaczyć widząc potrzebę, zlecamy *Kom-*
 „*missyi Skarbowey*, aby przez *Lustracyą*
 „dochód dzisiejszy *Biskupstwa Chełmskie-*
 „go, z dodanemi od *Kommissyi Cywilno-*
 „*wojskowej* *Lustratorami*, (którym spo-
 „bem i inne *Biskupstwa* *Lustrowane* by-
 „odtąd powinny) z weryfikowawszy, re-
 „szte onemuż, *ad Complementum* sto ty-
 „sięczney *Intraty*, suplementowała: a nie
 „odstępuiąc *zapadłego Prawa*, nakazującego
 „w *Dobrach* *Biskupom* oddawać *Prowenta*,
 „chcemy, aby *Kommissya Skarbowa* *Bisku-*
 „*powi* *teraźniejszemu Lubelskiemu i Chełm-*
 „*skiemu*, ten *Addytament* dała, z *Dobr* zby-
 „wających *Biskupstwa Łuckiego*, tudzież
 „z *najpierwszych* *wakować* mających *pro-*
 „*wentów* *Biskupstw* w *Koronie* na *Skarb*,
 „stosownie do *Prawa* *przychodzących* *Chce-*
 „my *niemniej* aby po *opatrzeniu* *Biskupa*

„*Lubelskiego i Chełmskiego*, *Kommissya* *Skar-*
 „*bowy* z *Funduszów* *zbywających* od tych
 „*Biskupstw*, *ktoreby* *potym* w *Koronie* *wa-*
 „*kowały*, w *proporecy* *przybywających* z
 „nich do *Skarbu* *dochodów*, *opatrzyła*, tak-
 „że *stosownie* do *zapadłego Prawa*, *Kuio-*
 „*wskiego i Kamienieckiego* *Biskupów*, *któ-*
 „*rzy* *gdy* *takowym* *sposobem* *opatrzeni*, i
 „w *Dochodach* z *innemi* *Biskupami* *poro-*
 „*wnanemi* *bydź* *maia*, *przyimają* za to pod
 „*Rząd* *swoy* *części* *przyległych* *Dye-*
 „*cezyi*, a to przez *umiarkowanie*, *które*
 „*sami* *po* *między* *sobą* *Przewielebni* *Bisku-*
 „*pi*, *za* *zazwoleniem* *Stolicy S. Apostolskiej*,
 „*zrobić* *nie* *zaniedbaia*, i *potakowym* *dopeł-*
 „*ro* *niniejszego* *zlecenia* *Pr: Biskupów* *dopeł-*
 „*nieniu*, *Kom:wyżey* *wspomniane* *dwóch* *Bi-*
 „*skupstw* *opatrzenie*, *uskuteczni*. *Ten* *zaś*
 „*rozkład* *podziału* *Diecezyi* *ma* *być* *złożony*
 „w *Archiwum* *Rzpltey*. *Diecezya* *Wileńska*,
 „w *czasie* *iak* *wakować* *będzie*, *na* *trzy*, *to*
 „*jest*: *na* *Wileńską*, *Insłancką*, *i* *Smoleńską*,
 „*stosownie* *do* *położenia* *miejsc* *przyle-*
 „*głych*, *proporcjonalnie* *aby* *podzielona*
 „*była*, *mieć* *chcemy*; *ktorzy* *to* *Biskupi* *In-*
 „*slanckii* *i* *Smoleński* *przeznaczeni* *dopowie-*
 „*kszoney* *pracy* w *dodaniu* *sobie* *części*
 „*Wileńskiej* *Diecezyi*, *opatrzenie* *swoie*
 „*stosownie* *do* *Prawa*, z *funduszu* *zbywają-*
 „*iącego* *Wileńskiego* *bądź* *Zmudzkiego* *Bi-*
 „*skupstw*, *które* *wprzód* *zawakuie*, *obmy-*
 „*ślone* *mieć* *będą*. *Zmudzka* *zaś* *Diecezya*,

„tak iak i inne do podziału nie przycho-
dzące, zostając w całości Biskupi, podo-
nież takowych Dycezyi, przy Intracie
„ftu tysięczney zostaną —

Tegoż 1. Czerwca. Dozwolono słownie Xciu
Wittemberskiemu Generalowi Leutnantowi
przyjęcia z Gażą 2. Adiutantów
z służby Pruskiej.

Tegoż. Dozwolono kreowanie 1go Maiora w
Art: Lit: w następujących słowach:

— „*Dodanie Maiora do Korpusu Artyler:
W. X. Lit:*

„My Król, za zgodą Skonfederowa-
nych Stanów Rzpltey, dozwalamy, aby
„odtąd jeden z Kapitanów Artylleryi Li-
„tew: Kompanią mający, przy swojej Gazy
„Kapitańskiej, Rangą Maiorowską z Awan-
„sem został przez Patent Nasz Krolewski
„zaszczycony.”

Od 1. do 4. Sessya Solwowana.

4. Sessya na różnych Sporach, iako i Inte-
ressach Zagranicznych, zesła.

Od 4. do 7. Sessya Solwowano.

7. Zlecono słownie Deputacyi Zagranicznej
traktowania z Dworem Pruskim, o u-
ciążliwości Handlu zbożowego w Kró-
lewcu.

8. Przedłużono termin Deputacyi Koekwa-
cyiney do 2. Miesiący, w słowach na
stępujących:

— „*Przedłużenie czasu Deputacyi Koe-
kwacyiney.*”

„Gdy Deputacya do porównania Ofia-
ry dziesiątego grosza i Podatków, wy-
znaczona, dla nie nadesłanych dotąd ie-
szcze z Akt różnych Tranzakcyi, i Re-
guł od Kommissyow Podatkowych, Dzie-
ła swego dokończyć nie mogła: Przeto
„My Król wraz z Skonfederowanemi Rze-
czypospolitey Stanami, czas w którym
„dzieło swoje ma ukończyć, do dwóch Mie-
sięcy przeciągamy”

Od 8. do 10. Sessya Solwowano.

10. Xże Lubomirski Kasztelan Kiiowski, u-
czynił Ofiarę z 10. Harnat — Którey
to ofiary dokładniejsze opisanie bę-
dzie, w Przewodniku Warszaw: pod
Artykułem Ofiar dobrowolnych.

11. Rozpoczęto Decyzją względem Pro-
longaty Seymu.

Od 11. do 14. Sessya solwowano.

14. Znowu zatrudnianiono się dalszą decy-
zą względem teyże Prolongaty.

15. Jeszcze zatrudniano się względem tey-
że Prolongaty.

Od 15. do 17. Sessya Solwowana.

17. Ukończono Decyzją Prorogaty Sejmowej, wnaślępiących słowach:

— *Oznaczenie czasu Seymikom Poselskim i przysztemu Seymowi.*

„ Los nieszczęśliwy Ojczyzny, smutne przytomnych klęsk, a okropniejsze Przyszłości widoki, zn ewolify Nas Króla wraz z Stanami, Sejm wolny, w Konfederacki przemienić, czas sześcioniedzielný tym Obradom zamierzony, aż do czasu opatrzenia potrzeb Rzpltey przeciągnąć; uwiadomiwszy już dawniey *Uniwersałami* przez Seymowego i Konfederacyi Obygę Narodów Marszałkow wydanemi, o dziełach w części dokonanych, w części daleko większey ukończenia oczekujących, pragniemy zupełnie prac Naszych dzieło teraznieyszym i przyszłym oddać Pokoleniom; żądamy oraz aby *Formę Rządu* trwałą stanowiąc, czas Peryodyczny Urzędowania Władzy Prawodawczej oznaczyć i wolę Narodu, iako najpierwsze Prawo zabezpieczyć, dla tego, nim w zbiorze Ustaw, pewny i przestąpić się nie mogący czas Seymikom i Seymowi, oznaczemy, z potrzeb wynikłych Rzpltey, czas tychże Seymików na ten raz do dnia dziewiątego Lutego R. Tyfiac Siedmset Dziewięćdziesiąt Pierwszego, odkładamy. Sejm zaś teraznieyszy wraz z Kon-

federacyą nieodzownie zakończyć się ma, na dwa tygodnie przed terminem przyszłych Seymików Poselskich, na których nayprzod Posłowie teraznieysfi, Relacyą o sobiście zdać winni będą, i naktóre Seymiki, chociażby od Nas Króla *Uniwersały* nie doszły, Obywatele Woiewodztw, Ziemi, i Powiatów, na mocy Prawa tego, z echac się mają, i Posłów obiera; Alternatę zaś dla Prowincyi W. X. Litewskiego, co do Łaski, i miejsca, na pierwszy Sejm po skończeniu teraznieyszego obrzęgamy. Waruiemy oraz, że przedsiębrać iedynie, i nieprzestępnie będziemy na tym Seymie Materye, poprawy Rządu, Woyskowe, i Skarbowe, a gdyby w ciągu którey Sessyi, te trzy ważne Materye nie przychodziły do Decyzyi, na tenczas inne rozpoczęte Materye wzięte będą, które iednakowoż, chociażby rozpoczęte i nieskończone były, zawsze pierwszym trzem materjom ustępować muszą. W każdym zaś przypadku zapewniamy potrzebę traktowania Interesów Zagranicznych Oblatowaną 19. Czerwca.

Zalecenia następiące zaszły.

— *Zalecenie Kom: Skarb: Lit: względem Allewiacyi dla pogorzonego: Miasta Brześcia Lit:*

„Zalecamy Kommissyi Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, ażeby ta, zważając na tak znaczny upadek przez ogień Miasta Brześcia Litewskiego, nayprzyzwoitszy sposób Allewiacyi w Podatkach, w proporcji Podatków, oprócz Cła do Skarbu przez toż Miasto w noszonych, i szkód poniesionych, oprócz zwyczajney przez Prawo przepisaney Allewiacyi, uczyniła, i rozrządziła.”

— „*Zalcenie Kom: Skar: Kor: względem Allewiacyi dla Miast Leszna i Kępna*”

„Zalecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, ażeby ta, zważając na tak znaczny upadek przez ogień Miast Leszna i Kępna Pogranicznych, aby uniknąć Emigracyi Fabrykantów, nayprzyzwoitszy sposób Allewiacyi w Podatkach, w proporcji Podatków, oprócz Cła do Skarbu przez też Miasta wnoszonych, i szkód poniesionych, oprócz zwyczajney przez Prawa przepisaney Allewiacyi, uczyniła i rozrządziła. (a)

(a) *Na wzor Allewiacyi od Rzpltey dla Miasta Leszna. potrzebna byłaby jeszcze Alle-*

— *Warunek dla Miasta Leszna, względem uwolnienia od Opłaty Cechów.*

„Gdy Mieszkańcy Miasta Leszna nie tylko z Majątku, ale i z Siedlisk swoich dosyć ozdobnych, zupełnie przez pożar ognia wyrzuci, zostali tak dalece, iż tylko tułaczami do niejakiego czasu być muszą, dla tego My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, niżej ciż nieszczęśliwi Mieszkańcy w swoich Placach wy stawia dla siebie mieszkania, przytulenie się i sprawowanie wszelkich Rzemiół, w poblizszych Miastach Kraju Naszego, bez wszelkiej opłaty do Cechów, dla nich upewniamy.”

18. *Czer: Zalecono Deputacyi Interesów Cudzoziemskich, względem użycia ze Skarbu Summy na potrzebne swe wydatki Extraordynaryjne, w następnych słowach:*

wiocy i w Pocatkach Dziedzica Miasta tego, tych, o których ułożenie i naczas dalszy zabezpieczenie się od Ich Arbitralności, starali się nieszczęśliwi ci Pogorzalczy w Kom: Skar: Kor: przekładając, iż nanie Im Allewiacya Rptey nie przyda się, bez Allewiacyi Dziedzica; Taką tedy Allewiacyą uczyni Dziedzic, taką Dziennik późniejszy doniesie.

— Zalecenie Deputacyi Interesów Cudzoziemskich względem użycia ze Skarbu Sum potrzebnych na Wydatki swe Extraordinaryne.

„Ponieważ sprawowanie Interesów Rzepltey za Granicą, wymaga często nie „rozdzielnych i nieodbitych Wydatków Extraordinarynych: przeto My Król, za „powszechną Stanów Rzepltey zgodą, do „zwałamy Deputacyi Interesów Cudzoziemskich, ażeby do Summy Trzykroć sto „Tysięcy Złotych na podobne wydatki extraordinaryne, ile w teraźniejszych o „kolicznościach wynikać mogące. do Skarbu Obojga Narodów przez Noty Rekwizycye czynić mogła, *salvo calculo*, które „to Rekwizycye za Rezolucją Deputacyi, „przez Prezydującego w niej podpisane, „swocy skutek odbierać mają; a powyda „ney Summie sto tysięcy wynoszącey, na „też Wydatki Extraordinaryne, Deputacya „ma uwiadomić Stany, przed uczynieniem „dalszych Rekwizycyi” Oblatowana 19. Czerwca.

19. Czerwca. Wyznaczono Deputacyą do Projektu Reformy Żydów, w następujących słowach:

„Wyznaczenie Deputacyi do roztrząsania Projektu Reformy Żydów”

„Ponieważ Lud Żydowski w Kraiach Rzpłtey Naszey, znacznie teraz rozmnożony, potrzebuie w sposobach rządzenia się swego, koniecznie Reformy, i w tym celu podany Projekt znajduje się w Deliberacyi, więc chcąc ten Projekt roztrząsać, wydoskonalić, i do Decyzyi przybliżyć, wyznaczamy Deputacyą, to jest: z Senatu Pr: Garnysza Podkanclerzego Koron: Biskupa Chełmskiego, WW. Jezierskiego Kasztelana Łukowskiego, Felkierzamba Kasztelana Witebskiego. z Stanu Rzeczyńskiego (z Prowincyi Małopolskiej) UUr. Wybranowskiego Pośta Lubelskiego, Chłtoniewskiego Pośta Braclawskiego. (z Prowincyi Wielkopolskiej) UU. Zakrzewskiego Pośta Poznańskiego, Walewskiego Pośta Sieradzkiego, (z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego UUr. Bernowicza Pośta Nowogrodzkiego, Batrymowicza Pośta Pińskiego. Którzy to Wielmożni i Urodzeni Deputowani, Projekt wspomniony rozważą, roztrząsą, Uwagi względem niego od Obywatelów, i od samych Żydów wyszłe, przeczytają, i rozbiorą, a nawet z Żydami oświeceniżemi, względem udoskonalenia tego Projektu, i względem skutecznego Żydów z reformowania, pomówią, i naradzą się, a to Dzieło swo-

„ie naydaley za Niedziel cztery, Stanoni
„Seymniącym do Decyzji podadzą.” —
Oblatowano 19. Czerwca

*Tegoż 19. Zaszły następujące Konstytucye,
i Zalecenia.*

— „*Zabezpieczenie Chorągwi Trybunału
Litew:*

„Zachowuiąc Chorągiew Węgierską
„Trybunałowi Litewskiemu asyftuiącą,
„wtym, w jakim dziś jest Komplecie, w
„liczbie Główn 64. w teyże Chorągwi Rot-
„mistrza i Officyerów przy Randze i Gazy
„dawnieyszey, i w tym Stanie wiakim jest
„dotąd, zupełnie utrzymuiemy. A Unter
„Officyerom i Gemeynom płacę równą z
„Komputem Woyska Litewskiego, stosownie
„do Etatu, MY Król za zgodą Skonsfede-
„rowanych Stanów, wyznaczamy, i opa-
„trzenie wszelkich dla tey Chorągwi Re-
„kwizytów, Kommissyi Woyskowej zaleca-
„my.

—*Zalecenie Pisarzom Polnym O. N. wzglę-
dem Lustracyi Woyska.*

„Pisarze Polni Obojga Narodów, Ran-
„gę Generalów Leutenantów aktualną w
„Woysku, bez Kommenderowania Dywizya-
„mi muiący, aby Woysko *respectiue* swoich
Prowin-

„Prowincyi zlustrowali, nakazuiemy, do-
„zierając pilnie Kompletu Korpusów wsze-
„lkich, oraz całości i porządku w Kassach
„tychże Korpusów. Po której dopełnio-
„ney Lustracyi Rapport dostateczny Nam
„Królowi i Stanom Seymniącym uczynią.
„A *Kommissya Woyskowa* nieodwłocznie
„Woysko Obojga Narodów o nastąpić ma-
„iącey Lustracyi uwiadomi. Dokładne zaś
„Pisarzy Polnych obowiązki, iako też Stra-
„żników i Obojnych Obojga Narodów do
„czasu opisu ogólnego przy *Formie Rzą-*
„*du odkładamy.* Dla dokładniejszego zaś
„dopełnienia obowiązków Urzędów tychże
„Pisarzy, *Kommissa Woyskowa* potrzebne
„im informacye wyda.

—*Zalecenie Kom: Skar: Kor: względem 3-
Wsiow za Rzeką Przemszą Biskupstwa
Krakowskiego.*

„Kommissya Skarbu Koronuego w Fun-
„dusz wieczyсты, Stutysięczney Intraty dla
„Xiażat Biskupów *Krakowskich* trzy Wsie
„za Rzeką Przemszą sytuowane, a zawsze
„do Biskupstwa należące, podług dzisiej-
„szego Prawa umieści, i one na dochód
„Biskupi na zawsze przeznaczy. Z Dóbr
„zaś na Sbarb odebranych w kwocie trzy-
„naście Tyficy Pięćset Złotych, Areda te-
„razniejszyemu Xciu Nominatowi podług
„Lustracyi z regularną do Skarbu opłatą
„ad vitae ejus tempora wypuści.

Dzien: R. H. Nr: VII. VIII. IX. 1790: Re

— *Zalecenie Kom: Skar: Kor: względem potrącenia darowanego Podatku Miasta Warszawy.*

„Lubo Miasto *Warszawa* na Seffyi swojej mianey na Ratufzu, uchwałą swoją „Podatek Protunkowy na Skarb Koronny darowało, gdy jednak od Kommissyi Skarbu Koronnego doniesiono jest, iż wiele „Osob, Possefforów, i Mieszkańców w *Warszawie*, żądali powrócenia, przeto zalecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, aby „dającym powrócenia Protunkowego Podatku, za złożeniem Kwitów, tenże Podatek potrąciła.

— Dozwolono słownie Dokumenta Bernowiczka Pośła Nowogr: i innych, na Lenności, złożyć tym czasem na ręce Ministrow Lit:

— Zalecono słownie Deputacyi Interesow Zagranicznych, o przyspieszenie Sakry z Rzymu dla Biskupów już nominowanych

Od 19. *Czerwca* do 12. *Lipca* zokazyi Kontraktów Święto-Janskich, Seffyą solwano:

— Kon-

— *Konstytucye i Zalecenia Seymowe z Lipca.*

Do 12. *Lipca* dla powyższej przyczyny Seffyi niebyło.

12. *Lipca* Seffya na różnych wnioskach i sporach zeszła.

13. Rozpoczęto Decyzją Zsypki.

— Zalecono słownie Kom: Skar: Lit: względem przyśłania emedio sui, Delegowanego, z Regestrami Percepty i Expensy Skarbu Lit:

Od 13. do 15. Dla zwyczajney Pauzy Szrodowej Seffyą solwowano.

15. Seffya na Interesach Zagranicznych, semotis Arbitris, zeszła.

16. Ukończono Decyzją Zsypki, w następujących słowach:

— „*Ustanowienie Zsypki.* „

„Niedostatek płacy dla Woyska, i „niedostatek w Skarbach Obojga Narodow, „Nam doniesiony, wyciągając po Nas, abyśmy iak najszybkowiej najszybciej „szkodki obmyślili, utrzymania powagi Naszego, i bezpieczeństwa Kraiu, My Król, „za powszechną Stanów Skonfederowanych „Zgodą, Zsypkę Zboża końcem dopełnienia Funduszu, na utrzymanie Woyska, ustanawiamy: Zeby zaś takowej Zsypki sprawiedliwe nastąpiło rozrządzenie, zalecamy
Rr 2 „my

„my *Deputacyi Koekwacyney*, ażeby ta-
 „zniofszy się z *Kommissyami Woyskową* i
 „*Skarbowemi*, żadnego z *Rolników*, nawet
 „i *Mieszczan Rolę* trzymających, niewyła-
 „czaiąc, i *Dobra Nasze Stołowe Królewskie*,
 „i *Szlachtę* od *Ofiary Dzielatego Grosza*
 „uwolnioną, poddaiąc. *Proiekt* w ciągu *Nie-*
 „dziel sześciu ułożyła, i *Nam Królowi* i
 „*Stanom Seymującym do Decyzyi* podała.”

Od 16. do 19. Seffiyą solwowano.

19. Zalecono słownie *Kom: Skar: Kor:* iak
 nappędzże zlustrowanie *Biskupstwa*
Ludzkiego.

20. Zalecono *Deputacyom* tym samym, któ-
 re na początku *Seymu* były wyzna-
 czane do *Examinowania Kom: Skar: O.*
N. izby i z terażniejszych lat *exami-*
nowały, a to w następujących słowach:

— „*Zlecenie Deputacyom, do Examinowa-*
nia Skarbow Oboyg Nar: wyznaczonym.”

„Gdy prawem oznaczony czas doode-
 „brania *Rachunków* dwoletnich, od *Kom-*
 „*missyow Skarbowych*, oraz *nowych Kom-*
 „*missarzow* obrania, przybliża się; przeto
 „*My Król* wraz z *Skonfederowanemi Stana-*
 „*mi*, zalecamy *Deputacyom*, które na po-
 „czątku *Seymu* na ten koniec wyznaczylis-
 „my, aby na dniu dwudziestym *Sierpnia*
 „*Roku*

„*Roku* bieżącego, równie i z ostatnich lat
 „to jest: od pierwszego *Września* *Tysiąc*
 „*Siedmfet Osmdziesiąt Osmego*, do tegoż
 „dnia *Tysiąc Siedmfet Dzwiedziełate-*
 „go *Roku*, od tychże *Kommissyow* sprawę
 „z ich *Urzędowania*, wglądaiąc nawet w
 „szczegóły *Expensow*, odebrały, i *Nam*
 „*Królowi*, oraz *Stanom* słownie do da-
 „wnych *Praw*, o czynach czteroletnich tych
 „*Magistratur*, *Ultimis Ośtobris*, doniofszy; a
 „gdyby też *Deputacye* widziały konieczną
 „potrzebę rychlejszego *Stanom Zgroma-*
 „dzonym doniesienia, wolno im będzie u-
 „czynić nieczekaiąc ogólnego *Raportu*.”

Od 20. do 22. Seffiyą solwowano.

22. Następujące *Zalecenia* i *Konstytucye*
 zaszły:

— *Zalecenie Kom: Woyskowej ustanowienia*
Strzelcow po Regimentach.

„Gdy *Kommissya Woyskowa Oboyg*
 „*Narodow*, *Nam Królowi*, i *Stanom Seymu-*
 „*jącym* przekłada potrzebę do łatwiejszego
 „użycia sił *Woyskowych*, ustanowienia pe-
 „wney liczby *Strzelców*, przeto *My Król*,
 „za zgodą *Skonfederowanych Stanow* mieć
 „chcemy, aby też *Kommissya Woyskowa*
 „do każdej *Kompanii* w *Regimentach* pie-
 „szych *Polowych* po *Pietnastu Strzelców*,
 „i ie-

„i jednym Unter-Officerze, z oznaczeniem
 „Gaży, jaką w Korpusie Artylleryi, Żołnierze i Unter-Officerowie odbierają, za-
 „werbować kazała, i z największą oszczędnością, obrachowawszy wydatek na pier-
 „wiastkowe sporządzenie Broni i Umundurowanie z Kraiowych Fabryk, do Kommissyow Skarbowych rekwirowała.”

— „Zalecenie Pieczętarzom O. N. przejrzenia Pretensyi Biskupa Inflantkiego i Kurlandzkiego do Funduszow w Kurlandyi.”

„Zlecamy Wielmożnym Pieczętarzom Obayga Narodow, przejrzenie Pretensyi Biskupa Inflantkiego i Kurlandzkiego, do Dóbr Funduszowych Biskupstwa w Xięstwie Kurlandzkim w Powiecie Piltyńskim, iako też innych okoliczności tyczących się Religii Katolickiej w tym Xięstwie, i przyniesienia w przeciągu trzech Miesięcy projektu z opinią ugody, albo oddania sprawy wiedliwości Stronom interesowanym, pod approbatę Nas Króla i Stanow Rzpltey.

— Wyznaczenie Deputacyi do ułożenia Projektu Ekonomiki wewnętrzney Kraiowej, to iest: o Fabrykach, Kanałach, Banku.

„Ponieważ założenie Fabryk dla uzbrojenia Woyska i Cywilnych potrzeb, nie-
 „odbi-

„odbicie iest potrzebne, nie mniej pomocy przyciśnionemu obcą mocą Handlowi koniecznie należy, a ztąd ku ustanowieniu Fabryk Kraiowych, czyszczeniu Rzek, kopeniu Kanałów, tudzież ustanowieniu Banku Narodowego, ułożenie Projektu iest pożyteczne, przeto wyznaczamy Deputacyą, która wraz z Delegowanymi od Kommissyow Skarbowych Obayga Narodow, wezwawszy do siebie Osoby z Kommissoryatu, z Bankierów Kupców, dla nadawania się, Projekt ułożą, i do Stanow przyniosą nieodwlocznie, a do tey Deputacyi wyznaczamy: Wielmożnego Jezierzkiego Kasztelana Łukowskiego, Urodzonych Zakrzewskiego Pośla Poznańskiego, Xcia Działyńskiego Pośla Poznańskiego, Xcia Czartoryjskiego Pośla Wotyńskiego, Bernowicza Pośla Nowogrodzkiego, Butrymowicza Pośla Pińskiego, Moszyńskiego Sekretarza Wielkiego W. X. Lit: Pośla Braclawskiego, Potockiego Starościca Guzowskiego, i Xiędza Ojsowskiego.

23. Przyjęto iednomyślnie umieszczenie Metropolity w Senacie:—Prawo takowego umieszczenia, że iest złączone razem z Prawem o Duchowieństwie Obrządku Ruskiego, więc da się zaraz niżej takowe Prawo.

Od 23. do 26. Sessyja solwowano.

4. Ukończono Decyzją Projektu Duchowieństwa Ruskiego, w następujących słowach:

— Prawo o Duchowieństwie Ruskim, tak względem umieszczenia Metropolity w Senacie, iako i podziału Diecezjow Ruskich.

„ Uskuteczniając dawne Poprzedników
 „ naszych przyrzeczenia, My Król, wraz
 „ z Seymującemi Stanami, uznawszy większą
 „ niż kiedy potrzebę, okazania prawdziwej
 „ naszej przychylności, dla Obrządku Ru-
 „ skiego iednością Świętą z Kościołem Rzym-
 „ skim złączonego, a wraz i okazania wzglę-
 „ dow dla Duchowieństwa tego Obrządku,
 „ wiernością niekazitelną dla Nas Króla, i
 „ Ojczyzny dystyngwującego się, Przewie-
 „ lebnemu Arcy-Biskupowi Kijowskiemu Me-
 „ tropolicie całej Rusi, dzisiejszemu i iego
 „ Następcom w Unii będącym, miejsce w
 „ Senacie naznaczamy, i do wykonania Przy-
 „ sięgi Senatorskiej obowiązujemy. Krze-
 „ śło zaś do zaślądania onemuż po Przewie-
 „ lebnym Biskupach Obrządku Łacińskiego
 „ przeznaczamy. Rowne mając przyczyny
 „ urzędzenia w Państwach naszych Dyece-
 „ zjow *Ritus Græco Uniti*, które Nas do po-
 „ dzielenia Dyecezjow Łacińskich determi-
 „ nowały. My Król za zgodą Stanów, Prze-
 „ wielebnym Metropolitem, i wszystkich te-
 „ „ raz

„ raz w Kraiu Rzpłtey Dyecezye mających
 „ Biskupow *Ritus Græco Uniti* obowiązue-
 „ my, aby poczawszy od Metropolii Arcy-
 „ Biskupstwa Kijowskiego, Dyecezyow wśzy-
 „ stkich podział takowych, któryby i części
 „ od Arcy-Biskupstwa Połockiego w Kraiach
 „ Rzpłtey pozostałe zajął, za zezwoleniem
 „ Stolicy Świętej Apostolskiej, udzielał, a
 „ to w celu, aby części od Arcy-Biskup-
 „ stwa Połockiego pozostałe, bez Pasterza
 „ własnego Kraiowego nie zostawały, a ta-
 „ kowy podział w przeciagu trzech Miesię-
 „ cy aby był dopełniony, i Nam Królowi,
 „ i Stanom Rzpłtey do wiadomości i appro-
 „ baty podany, zalecamy. Tak zabeśnie-
 „ czywszy dochód pewny w Dobrach Bisku-
 „ pom przyznany, resztę intraty z Dóbr Bi-
 „ skupich obydwóch Obrządków zbywającą,
 „ na zastąpienie Summ na *Szkolę Rycerską*,
 „ na *Inwalidów* Prawem przeznaczonych de-
 „ terminujemy, i nad pomienione Summy
 „ zbywające Prowenta do Skarbow Obojga
 „ Narodów przeznaczamy, gdy zamiarem
 „ jest Nas Króla, i Skonfederowanych Rze-
 „ czypospolitey Stanów, *Seminarya* iak nay-
 „ lepiey ułożyć i opatrzyć: przeto zaleca-
 „ my Przewielebnym Biskupom Obrządku
 „ Łacińskiego, iako też Przewielebnemu Me-
 „ tropolicie, i Biskupom Obrządku Ruskiego,
 „ aby Nam naydaley wprzeciagu trzech
 „ Miesięcy, przełożyli liczbę potrzebnych
 „ „ Semi-

„Seminariow, tudzież wskazali Fundusze,
„któremi są opatrzone, i z których nay-
„dogodniey opatrzonemi bydź mogą.„ Obla-
towana 29. Lipca.

Tęgoż 26. przyjęto Fundusze następujące:

— „Fundusz *Mansjonaryi* na *Edukacyą Kle-
rykow Obrządku Ruskiego i Ormiańskiego*
w *Kamieńcu Podolskim.*„

„Gdy *Papieskiego Alumnatu* Fundusz
„na *Edukacyą Kleryków Obrządku Ruskie-
go, i Ormiańskiego* ze *Lwowa* do *Ka-
mienca Podolskiego* przeniesionym został,
„i gdy *Oyciec Święty* ma, w dawnym swo-
„im przedśwzięciu powiększyć tenże Fun-
„dusz, przez kupienie Dóbr za Dwakroć sto
„tysięcy; Przeto My Król z Stanami Skon-
„federowanemi tę łaskę *Ojca Świętego* dla
„Polskiego Kraiu, z wdzięcznością przy-
„mując, chętnie na takowe kupno Dóbr,
„za Dwakroć Sto tysięcy zezwalamy.„

— *Opatrzanie Cerkwi S. Jana w Kamieńcu
Podolskim*

„Chcąc mieć *Cerkiew Świętego Jana*
„w Mieście Naszym *Kamieńcu Podolskim*
„Funduszem opatrzoną, aby *Ludowi Para-
lalnemu, i Żołnierzom Garnizonowym*
„Ritus

„*Ritus Græco Uniti* w znaczney liczbie na
„Duchowney usłudze niezbywało; Przeto
„na utrzymanie przy niey na zawsze trzech
„Kapłanów Świeckich, to jest: *Parocha, i*
„dwóch *Wikarych*, iako też *reparacyi i*
„innych potrzeb, gdy za chwalebnym przy-
„kładem gorliwego *Pasterza* teraznieysze-
„go *Przewielebnego Piotra Bielańskiego*,
„który przy tej *Cerkwi*, iako *Katedrze* swo-
„iey, *Dom dla Biskupów* znacznym nakła-
„dem z przyozdobieniem *Miasta* wymuro-
„wał, *Summę Sto Tyśięcy Pobożni* offiaru-
„ią na to, *My Król* za zgodą *Stanów*, też
„*Summę z Prowizyą* po *Pięć* od *Sta* loko-
„wać na *Dobrach Ziemijskich*, i *wieczyscie*
„zapisać pozwalamy.„

— *Zabezpieczenie Funduszu Mansjonaryi
Stwołowickiey.*

„Gdy *Wielebny Xiążd Waleryan*
„*Dziurdziewicz* *Kanonic Instancki* w zamia-
„rze chwalebnym pomnożenia *Edukacyi*,
„dla *Oboiey Szlacheckiey Młodzi*, na *Pla-
cach* przez się nabytych, i zabudowanych,
„w *Miaścieczku Stwołowiczach* położonych,
„fundując *Mansjonaryą*, ku temu celowi,
„dla utrzymania dwóch *Xięży Świeckich*
„i *Dyrektora Mansjonaryi*, *Summę Pięćdzie-
siat Cztery Tyśięce Złotych*, *wieczyscie*
„przeznacza, i to *Funduszem* w opisanych
„przez

„prze się warunkach ubespieczyc przedsię-
 „bierze, tę oraz Intencyą Nam Stanom
 „przez Urodzonych Posłów Wielkiego Xię-
 „stwa Litewskiego, ku otrzymaniu wolno-
 „ści do uczynienia, a ugrontowania uczy-
 „nić się mającey Fundacyi donosi, My Król
 „wraz z Skonfederowanemi Stanami, tako-
 „wą użyteczną dla Kraiu determinacyą
 „przyimując, pozwalamy Wielebnemu Xię-
 „dzu Waleryanowi Dziurdziejewiczowi Kanó-
 „nikowi *Instanfskiemu* Fundusz wieczysty
 „Summy Pięćdziesiąt Cztery Tyśiące Zło-
 „tych Polkich, na Dobrach Litewskich pe-
 „wnych, lokować się mających, na *Mansyo-*
 „naryą *Stwółowicką* wespół z Placami w
 „tym Mieście będącemi, dla utrzymania
 „Edukacyi Szlacheckiey Młodzi, z opisem
 „do Przepisów Kraiowych Rządowym uczy-
 „nić, który Fundusz sposobem z Prawa na-
 „leżnym, skoro sprawiony i przed Aktami
 „właściwemi zeznany będzie, że trwałym,
 „ważnym, i moc Approbaty Sejmowey ma-
 „jącym, na zawsze zostanie, zabezpieczamy.

27. Jednomyslnie zalecono Biskupom Obo-
 „ga O. ażeby ci, w przeciagu 3. Mie-
 „sięcy, donieśli Stanom, i o znajdując-
 „cych się teraz Seminarjach, i o po-
 „trzebie ufundowania nowych.

— Zalecono Marszałkom Konfed: wydanie
 Uniwersatu do Kom: Cyw: Woysk: aże-
 by te dochodziły Funduszów Pobo-
 żnych, po różnych miejscach poczy-
 nio-

nionych, na co są one czynione? iak
 są obracane? ażeby o tym dokładne
 informacye poprzysyłały. (*Jakie in-*
formacye będą uczynione o wszelkich
Funduszach Kraiowych, takie Dzienn-
nik, dla potrzebney wiadomości Pu-
bliczney, poda, a z czasem i Tabel-
łę Generalną z wszystkich Funduszów
całego Kraiu, uformuje — A teraz
udziela w tym mieysci Uniwersat Mar-
szatkw Konf: o takowych Funduszach
w następujących słowach.)

— *Uniwersat Marszałkw Konfederackich,*
do Biskupów U. R. i do Kommissyów Woie-
wodzkich, o wyszukiwanie wszelkich Fun-
duszów całego Kraiu, i nadeśłania dokta-
żney o tym Informacyi Stanom Sejmującym.

„Niemoże Szlachetniey opieka Rzą-
 „dowa okazywać się, iak w zbliżoney ba-
 „czności do Seminarjów, tego Składu Na-
 „uk, dla sprawców Obrządków Religii, i
 „dozoru Szpitalów, gdzie samo przebywa-
 „nie ludzi świadczy ich niedolę.

„Pragnie J. K. Mość, pragną Prześw:
 „Stany, aby miały okazany Stan dochodów
 „Seminaryów i Szpitalów, aby widząc do-
 „stateczność opatrzenia tych Domów, lub
 „Uboństwo, szkodki do rozszerzenia światła
 „ludu przez Kapłanów, i umniejszenia ne-
 „dzy nieszczęśliwych wespół ludzi użyć mo-
 „gły, zlecily Nam Marszałkom, abysmy
 „tak

„tak JWW. Biskupow *utriusq; Ritus* iak
 „Prześw: Kommissye Woiewodzkie rekwi-
 „rowali, o dostateczne wyiaśnienie. Prze-
 „to Prześwietne Kommissye zechcą:

„*imo* Zaraz po odebraniu ninieysze-
 „go Listu Okolnego, obwieścić Seminarya
 „w okręgu ich pośredniczego władania bę-
 „dące, aby Funduszow swoich wyszczegol-
 „nienia w porządnym Tabellach wspar-
 „tych Dokumentami, w czasie którym ka-
 „żda Kommissya za przyzwoity uzna, zło-
 „żyły, Summaryfz w Kancelleryach Kom-
 „missyow zostawiły, a Dokumenta Produ-
 „ktem oznaczone odebrały.

„*ado*. Kommissye Woiewódzkie Para-
 „fiami Plebanów, Zakopników, Zakonnice,
 „Rzadców Szpitalów, nakoniec Kollato-
 „rów, o czasie kolejnego składania Fundu-
 „szów obwieszczą, i każdej Parafii pewny
 „czas stawienia się oznaczą, Dokumenta i
 „zupełne Szpitalów opisanie złożyć naka-
 „żą, Summaryfz porządnie spisane odbio-
 „rą, i w Archiwum swoim złożą, Fundu-
 „sze Oryginalne, jeżeli nie są zaoblatowa-
 „ne, do Akt własnych wnieść z obowiązają,
 „i Dokumenta Produktem naznaczone,
 „nazad oddadzą; uwiadomią oraz, iż
 „Rządzacy Szpitalami w dniedokładnym
 „podaniu, sami na siebie winę, i ostrość
 „kar, na uszkadzających własność Pu-
 „bliczną, ściagną. Kollatorowie zaś, tu-
 „dzież Juryzdykcyę miejscowe, z miłości
 „Dobra

„Dobra powszechnego, zechcą równie do-
 „wody lub uwiadomienia, jeżeli iakie ma-
 „ią bydź do upomyślnienia Szpitalów, lub
 „Doniesienia, o utraceniu Funduszów, Kom-
 „missyom w tymże samym czasie donosić,
 „aby zaś doniesienie Nam Marzalkom ie-
 „dnostayne czynione było, Schemma dla
 „dokładniejszego wyiaśnienia rozsyłamy,
 „żadając aby Prześwietne Kommissye, po-
 „dług takowych Opisów, iak nayrychley
 „(ile tak znaczne Praca dozwoli) z nay-
 „większą dokładnością Dzieła swoje, wraz
 „z Uwagami (które potrzebne zdawać się
 „będą) Nam Marzalkom prześłały. Nie-
 „wątplemy, iż iak głos Oycowski Nayiaś:
 „PANA i Prześ: Stanów pocieszcy nieszczę-
 „śliwych, dowiedzie tę ważną prawdę,
 „iż los każdego Mieszkańca, tey wolney
 „Ziemi, zatrudnia Seymuiących Stanów czu-
 „łość, tak Rządcy Szpitalów, oraz Kolla-
 „torowie i Juryzdykcyę miejscowe, nieo-
 „szczędzą starań w dokładnym opisanu, a
 „Prześwietne Kommissye, w zbiorze porzą-
 „dnym dowodów, i usprawiedliwić zechcą
 „Króla, i Prawodawczey Władzy usność.
 „Którę to List Obwieszczalny, aby doszedł
 „wiadomości do każdej Kommissyi Woie-
 „wódzkiej odsyłamy, i aby *via cursoria*
 „rozesłanym do wszystkich Parafiiow został,
 „zalecamy. Działo się w Warszawie dnia
 „2. Miesiąca Sierpnia 1790. Roku. — Pod-
 „pisy zwyczajne Marzalków Konfederackich.
 Schem-

Schemma takowe

Przyłączone do tegoż Uniwersału.

Adnotacye.	
Jakie się obowiązki na Szpitalnych włożone	
Czy w całości ten Fundusz odbiera.	
Kto Szpitalem, i z czyiej woli zarządza	
Czyli Chorych ubogich z Jalmużny? czy z Funduszu? w nich utrzymują.	
Wielosć Ubo- gich w Szpita- lu będących.	Kobie- ty.
Me- łczy- zny.	
z czego się fun- dusz składa.	Dobry z fundum
Przez kogo Fundusz zrobiouy.	
W jakim Dobr Ro- dzaju.	
Nazwisko mieysca gdzie Szpital zostaje.	

Dlatego

Dla tego Dziennik, całkiem ten Uni-
wersał z Schemmatem umieszcza, aby zaślę-
pił wiadomość Zalecenia w tym od Stanów,
którego nieznalazł ani w Gazecie, ani w
Aktach Oblaty, a wiadomość Publiczna w
tey okoliczności bardzo jest potrzebna,
nietylo Kommissyom Porządkowym, ale i ca-
łej Powłzechności, która iako nie parcyal-
na, wysledzi nawet to, co przed Kommis-
syami zechcą utaić.

Nadto deklaruie ten Dziennik, przy-
służyć się Powłzechności Tabellą wszystkich
całego Kraiu Funduszow, iak tylko one be-
dą Stanom, na mocy tego Uniwersału za-
portowane. — A teraz daley kontynuuie Czyn-
ności Seymowe z tegoż Miesiaca Lipca.

Od 27. do 29. Sessyą solwowano.

29. Zalecono Rownie Pieczetarzom ułoża-
nia Proiektu Sądu Pogranicznego z Kur-
landyą.

30. Następujące zaśły na piśmie Zalecenia:

— Zalecenie Kom: Woysk: i Pisarzom Pol:
Oboyya Nar: względem zasiadania ich w
Kom: Woysk: cum voce Informativa & Con-
sultiva.

„Chcąc iak naydokładniey mieć do-
„pełnione Zalecenie Pisarzom Pol: O. N. na
„teraźnieyszym Seymie dane, tak aby nie-
Dzien: R. H. Nr. VII. VIII. IX. 1790. Ss

„tylko poprawa dawnych w Woysku nie-
 „porządków, jeżeli się zdarzyły, nastąpiła,
 „ale iżby nadal zapobiedz wszelkim w tey
 „mierze zdrożnościom; My Król za zgodą
 „Stanów, nakazujemy, aby Pisarze Polni
 „Oboygą Narodów, dopuści dokładne ich
 „obowiązków przy Formie Rządu nienastą-
 „pi opisanie, *cum voce Informativa & Con-*
 „*sultiva* zasiaść mają wolność, w każdym
 „czasie w *Kommissyi Woyskowej* Oboygą
 „Narodów, wspólnie z nią układali sposoby
 „ulepszenia i urządzenia Stanu Woyska.

— Zalecenie Deputacyi do examinowania
 byłszego Departamentu Woysk: *examinowa-*
nia i terażniejszey Kom: Woysk: (z)

„Ponieważ zbliża się czas zdania ex-
 „plikacyi z Czynów, Percepty i Expensy
 „*Kommissyi Woyskowej* O. N. więc zleca-
 „my Deputacyi do examinowania byłsze-
 „go Departamentu Woyskowego wyznaczo-
 „ney, aby wszystkie Czynności, Protoku-
 „ły, Percepty, i expensa, na potrzeby
 „Woyska użyte, wyexaminowała, i Nas
 „Króla

(z) Osoby Deputacyi do examinowania był-
 „szego Depart: Woysk: wraz z Stan-
 „cyami, znajdują się w Przew: Warsz:
 „przeszłor: Nrze XIII. na Kar: 594.

„Króla wraz z Stanami Seymniącemi w Mie-
 „ściu Październiku, o tychże, i o Czy-
 „nach byłszego Departamentu Woyskowe-
 „go uwiadomiła.

— Zalecenie Kom: Woysk: O. N. poszuki-
 „wania na wszystkich Woyskowych o uszczerb-
 „ku własności Rzpltey.

„Ponieważ nietylko z czasu terażniejs-
 „szego, ale i zadawnione po Brygadach,
 „Regimentach, i Pułkach, okazują się u-
 „szczerbki, z kąd niedostateczność i niepo-
 „rządek w tychże Korpusach do wielu lat
 „trwałby; Przeto zalecamy *Kommissyi Wo-*
 „*yskowej* Oboygą Nar: ażeby ta utraty ta-
 „kowych Rzpltey własności, nietylo z Osob
 „w służbie przytomnych, ale nawet z słu-
 „żby od zaczęcia Seymu wyszłych, docho-
 „dziła.”

Od 30. Lipca do 2. Sierpnia Seffya solwo-
 „wana.

Jakie zaśły Konstytucye i Zalecenia
 w Sierpniu dadzą się w następującym Nume-
 rze. — A teraz przystępuie Dziennik do u-
 działu wiadomości Władzy Wykonawczej.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

II.

Co do Władzy Wykonawczej.

Ponieważ ieszcze Relacye Examinu Naywyższych Magistratur nienastąpiły, z którychby Relacyi, można było wyciągnąć Summaryusz Czynności tych Magistratur, a z tych Summaryuszów, dowiedzieć się o Urządzeniach tych że Magistratur, potrzebnych do wiadomości Publiczney, a dotąd w nieużytecznym sekrecie przed Powsechnościami trzymanych, mówię w Sekrecie, bo w żadnym Publicznym Piśmie nieudzielanych, chociaż ten Dziennik, zawsze oświadcza chęć i miejsce wolne u siebie do udziału takowego. — Nim więc przez nakaz Stanów, nienastąpi tak potrzebny Udział, poty Dziennik, mając trudność w zaślagnieniu onych, nie będzie mógł przyługiwać się niemi Kraiowi. — Żeby zaś Kray tym czasem nie był w zupełney Głuchości, co do wiadomości Władzy Wykonawczej udziela Dziennik, tych Kommissyi Porządkowych Czynności, które raczyły, dla użytku całego Kraiu, nadeśłać do Dziennika tego: a to iak następuje:

Co do

Co do Czynności niektórych Kommissyj Porządkowych.

— Summaryusz Czynności Kom: Wyszogrodzkiej, z Miesiąca Czerwca.

Czerwiec. Jakie zaś były poprzedzające Czynności od początku tej Kommissyi, patrz w Dzienniku tym Nro VI. na Kar: 520.

1. Odebranie obrachunku przez pierwszy zchodzący Komplet z Kwoty Zł: 44.
- Nadeślane 2. Uniwersały Kommissyi Skar: Kor: Pierwszy względem Lustracyi Głow Żydowskich. Drugi względem Lustracyi Dymow.
- Odpowiedź na Notę od swej Kommissyi do Kom: S. K. w Kwietniu uczynioną. (*Ale użyteczniey byłoby Publiczności, iżby tu Treść była wyrażona, tak tej Noty, iako i Odpowiedzi.*) List od Ur: Andrychiewicza Sekr: Kom: S. K. do JW. Mikorskiego względzie Skur. (*tego Listu Treść może potrzebna byłaby dla wiadomości Publiczney, mającey częste ambarasy z Officyalistami Skur.*) Tudzież Doniesienie względem użycia Pienędzy do Magazynow Kommissyom wyznaczonych z Kom: S. K. K. nadeślane.

— Ko'

- Komunikacya Paszportów przez Kommissyą Gośtyńską.
- Oddalenie się od Zasiadania w swej Komisji J.W. Żorawskiego.
- 2. Powrót Uniwersałow od Publikacyi.
- Udeterminowanie Zjazdu całej Komisji do wybrania Lustratorów.
- 3. Święto.
- 4. Rezolucya względem pokładania Funduszu Szpitalow przy Kościołach Kobylnickim i Czerwińskim będących, a to w Dniu 7. Presentis (Ta Rezolucya względem odkrycia Funduszow, byłaby potrzebna do Dziennika, acz w Treści, o nadesłanie której uprasza Dziennik, dla zebrania z całego Kraju Tabelli Funduszow.)
- Nadesłanie Delat, które Podatku nieopłaciły.
- 5. Sessya bez czynna.
- 6. Święto.
- 7. Obranie Lustratorów.
- Kwitacye z wypłaty Podymnego.
- 8. Komportacya dalszych Dokumentow Funduszowych.
- Dalsze Kwitacye z Podymnego.
- 9. Doniesienie z Kommissyi Gośtyńskiej, o zbiegłej Kobiecie z Dóbr Pruszczyzna. (Nikt z dobrego miejsca nieucieka, a ile Kobiet, niewiedzące i drog ucieczki, znać że ją już ostatnia bieda do tego

- tego przymusiła, a za tym Skrupuł byłby ją łapać, i znowu do biedy powracać.)
- 10. Vacat.
- 11. Paszporta.
- 12. Kwity z Podymnego.
- 13. Święto.
- 14. Doniesienie Komisji S. K. o odebranych Podatku.
- 15. Paszporta.
- 16. Vacat w Interesach do czynienia.
- 17. Podobnie.
- 18. Expedycya od Komisji Wojsk. względnie wydawania Rekrutów.
- Wydanie powtornego Uniwersału względnie Włoczęgow, i bez Testimoniow, łapania, w którym donosi się Obywatelom o znaku Paszportowym, przez Kommissyą wynalezionym (Udział takowego Uniwersału do Dziennika, dla samego wynalezionego Znak, byłby potrzebny, może i innym Kommissyom zdałby się do naśladowania.)
- 19. Doniesienie o Szeleżnym, i Czynszach Emfiteutycznych.
- 20. Święto.
- 21. Rezolucya na Memoryały Kupców Warszawskich, (Ale niewiadomo w jakiej materji, może i interesownej Poufeczność, czy w Handlu? czy w czym innym?)

22. List, Uniwersał, i Kurforya, dla Obywatelów Ziemi Wyfz: względem rozkładu Rekrutu.
23. List JP. de Belcur Pułkownika Regim: Działyńskich żądający Rekrutu.
- Rozpisanie Listów do Sąsiedzkich Kommissyow o zbiegłych z Dóbr Nakwasia Ludziach. (*Zeby Dotra Nakwasie były udarowane Nadaniem wieczystym Własności i Wolności, na wzór Nadania Włościom JW. Małachowskiego Marszałka teraźniejszego Seymowego, iak widzieć można to Nadanie w Dzienniku tegor: Nro III. na Kartcie 332. nietrzeba byłoby łapać zbiegłych Ludzi, boby nie zbiegali od pewney swojej Własności i Wolności, tak, iak niezbiegali z Dóbr tego JW. Małachowskiego, owszem gruntu tam ledwo naścaczyć można do osiadania.*)
24. Przybycie JW. Zorawskiego do Zasiadania w Kommissyi.
- Memoryału podanego od JW. Małowieckiego komunikowania Stronie, i Strony stawienia się, Rezolucya, (*Ale niewiadomo w iakiej okolicznosci był ten Memoryał, może i w interesuiącej Powszeczność.*)
- Kontynuacya z Interesu takowego Memoryału.

25. Raport od Exakcyi Płockiey o Szeleżnym.
- Respons od Kom: Gośtyńskiey, i wydanie Uniwersału łapania Ludzi zbiegłych z Ziemi Gośtyńskiey.
- Rezolucya na Memoryał Ur: Kraśniewskiego na Żyda Rzeźnika podany, (*Takoż niewiadomo w iakiej Materyi.*)
26. Paszporta.
27. Święto.
28. Dalsza kontynuacya Sprawy JW. Małowieckiego, rozpoczętey pod D. 24.
- Ześłanie Exekucyi do Żyda Rzeźnika za nie zadość uczynienie Rezolucyi Kom:
28. Święto.
30. Na Memoryał Synagogi (*Ale niewiadomo o co.*) i na List JW. Łożigo (*ale takóž niewiadomo w czym.*) Rezolucya.
- Kwit na rzecz Exakcyi Płockiey od Złotego z Szeleżnego przypadającego.
- Obrachunek, z Ur: Regentem z Kwoty Zł: 44. z przeszłego Kwartału, przy nim będącey.
- Rozdyśponowanie Zł: 100 w Kassie będącey, po którym rozdyśponowaniu Zł: 6. Ur: Regentowi Kassa winna pozostała.
- Prześłanie nawzaiem Gośtyńskiey Kom: Formularza Paszportu, i Doniesienie o zbiegłej Kobiecie z Ziemi Gośtyńskiey. (*Zapewna dozna skutku Nievoli*)

woli swojej, że śmiała z niej uciekać, i szukać wolniejszego gdzie przytuliska.

Nieopuszczenie dnia żadnego w tym Summaryuszu, choć nawet i niemającego, w którym żadney czynności, stanie się wielką wygodą, tak dla sameyże Ziemi *Wyszogrodzkiej*, iako i dla Publiczności, gdy łatwo Każdy wiedzieć będzie mógł z takowego Summaryuszu, co który dzień w sobie zawiera, a mając takowy Summaryusz, czyli Regestr, bez wszelkiej Pracy i straty czasu, za iednym oka rzuceniem, na wszystkie Dni Miesiąca, łatwo znajdzie w nim, co komu będzie potrzeba, i niezostanie w wątpliwości, ieśli co w Summaryuszu nie jest opuszczonym, gdy wszystkie Dni są wyrażone. — Odalsze Summaryusze teyże Kom: uprasza Dziennik, a to dla wyrażoney (w Dzienniku tegor: Nro V. na kar: 490. w Przymówieniu się do Summaryuszu Kom: *Łuckiey*, zaczynając od słow, *Jak łatwo &c.*) potrzeby wiadomości takowych Summaryuszow. — Dla uskutecznienia tey potrzeby, udzielają się innych Kommissyow podobne Summaryusze.

— Sum-

— Summaryusz Czynności Kom: Porządk: *Łuckiey z Miesiący Czerwca i Lipca.*

- Czerwca*
Dnia
- Z Miesiąca zaś *Maia* Summaryusz Czynności tey Kommissyi znajduje się w Dzienniku tegor: Nro V. na karcie 479. — A tak Czytelnik Dziennika, złączwszy tamten Summaryusz *Maiowy*, z tym *Czerwcowym*, i *Lipcowym*, będzie miał nieprzerwaną wiadomość Czynności Kom: *Łuckiey*.
1. Wydanie Paletów na Podwod 13, na Rekwizycyą Kaw: Nar:
 - Indagacya i Arest 2. Żydów iako podeyrzanych.
 2. Kahał *Łudzki* za niepodanie Regestru *Włoceżow* i *Przychodniow Żydowskich*, wyrokiem Kommissyi podać nakazanych, 50. Zł: ukarany został.
 3. Vacat.
 4. Dofzły 2. Listy do Kommissyi. — *1wszy* Od Ur: *Pieglówkiego* Superintendenta Prow: *Rnsk:* przylaczający Raport *Przychodow* wszelakich z *Raty Marcowej* do *Kassy Exaktora Łudzkiego* wpłynionych (*Q wielość których, Kancellarya Kom: Łudz: dawniey doniosła Dziennikowi, iak ieść w nim Nro V. na kar: 490.*) — *2gi* List od *Obywatela Beziemnego* donoszący, iż *Zwierzchności mieyscowe* od *Paszportów*

tów opłaty wymagają, które Kom: zapoznać zleciła. (Uprasza Dziennik, gdy się w Sądzie pokażą być winnymi, o wyjawienie Nazwisk tychto Zwierchności, boby się przedcy wstrzymali, i inne od tey podtey chciwości Własności Bliźniego, gdy wiedzieć będą, iż wytknięci zostaną w Druku Publicznym, na wieczną ohydę usprawiedliwej Powszechności.)

5. Sprawa W. Hołowińskiego Star: Dym: z W. Perokładowskim Maiorem K. N. Chorągwi JW. Czackiego względem Rekrutu.

— Na Notę Chorągwi JW. Sołtyka wydany Palet na Podwod 12. pod chorych Żołnierzy.

— Żądanie Kom: u Komedy Woytk: o Ordynans śledzenia Złodzieia Markowskiego Wykrzstę.

— Sprawa między Sierżantem Regim: Ostog: a W. Trześniowskim o Dezertera.

6. Vacat.

7. JW W. Kommissarze ziechawszy za Listem Obwieszczalnym, przez wzgląd na rozległość Powiatu, wszyscy się za Lufratorów obrali, tak Świeccy, iako i Duchowni, z dołożeniem, iż Dobra samego Lufratora, mają być lustrowane zastępnie przez innego Lufratora. — Przy tey Lufracyi, dołożono i

to,

to, aby dociekać, które Dobra niepodatły się do Ofiary Dziesiątego Grofza. (I takowe zataienie Podatku Publicznego, warte byłoby być wytknięte z Nazwiska, w Druku Publicznym.) Takoz aby za jedną Droga zlustrować Drogi, Groble, Mosty, Szkotki Parafialne, Narzędzia do bronienia ognia, (O Specyfikacyi Szkotek Parafialnych, uprasza Dziennik, dla uformowania Generalney Tabelli wszystkich takowych Szkotek z całego Kraiu.)

8. Vacat.

9. Lufratorów do Miasła Czartoryska z Przyległościami w Possejfyi JW. Czarneckiey Kaszt: Bract: będącego, i do Probostwa Stepańskiego. (Szkoda, że bez wyrazu Nazwiska tego Proboszcza) iako do Ofiary Dziesiątego Grofza niepodanych, wyznaczono. (Nietylo terazniejsza Powszechność, ale i nayspużniejsza Potomność, wyczytuiać z tego Publicznego Pisma, te zataienie Publicznego Podatku, zastanawiać się będzie nad Imionami temi, śmiących przekładać w tym ataieniu, więcty dobro własne nad Powszechność, a może i śmiato Im wymowi.)

10. Vacat.

11. Vacat.

12. Wy-

12. Wypadło 2. Dekreta względem Dezerterów, *tuſzy* karząc W. Perekladowskiego Maiora Kaw: Nar: Złt: 50. za ſprzeciwienie ſię Dekretowi. 2gi Pozwalaiaący odprzysiężenie ſię W. Trzeźniowskiemu.

13. 14. 15. *Vacat.*

16. Wypadło Dekretów 3. *tuſzy*. Między Inſtygatorem Kom: a Obywatелем o Narzut Podatku na Włoſcian, którym Podatek narzucony powrócić kazano. *(Lecz wielka ſzkoda, że niewyrażono Nazwiſka tego Obywatela, który, ieżeli ſmiał przeciw wyrażnemu Prawu narzucić Publiczny Podatek, a czegoż on nicodważy ſię narzucać, i czynić z temi nieſzczęśliwemi Ludźmi, właſncy Jego Arbitralności zoſtawionemi, niechby ſię przynajmniey publicznie wſtydził, że ſię znajduje ieſzcze takim, w wieku oſwieconym, w wieku Ludzkoſcią chlubnym.)* 2gi między JW. Borzędkim K. C. W. Włodzimir: a WW. Rzążewskimi o wypalenie Laſu, w którey przewinaiących Chłopow karze Cieleſney podlegać oſądzono. — 3ci między Ur: Piotrowskim Chorążym Regim: Oſtog: a XX. Bazylianami Białoſtockimi, których za przetrzymywanie 2. Dezerterów ukarano 400. Złt: i onych powrócić nakazano.

17.

17. *Vacat.*

18. znowu wypadł Dekret między W. Hołowińwim, a W. Perekladowskim Maiorem K. N. karzącym tegoż Maiora 100. Złt: za ſprzeciwienie ſię dalſzemu Dekretowi Kom: w nieſtawieniu zawerbowanego Lokaia, i po exekucyą do Komedy odeſłano.

— Na Notę W. Zagorskiego Podpułkownika Przed: Siſtraży, wyzneczone Dobra Duchowne Miasto Torczyn za Konſyſtencyą.

19. W Sprawie Inſtygatora Kom: z Magiſtatem Beresteſkim, tenże Magiſtrat za wymaganie opłat od Paſzportów ukarano Złt: 50.

— W Sprawie tegoż Inſtygatora z Biſkupſkim o toż ſamo, odprzysięż ſię dozwolono.

— Przyſtawionemu Włoczędze, więkſzą połowę życia, bez żadnego ſpoſobu wło-
czącego ſię, przez Sobot 8. po 30. plag wyliczać zalecono *(Takoż w podobnym innym przypadku, potrzebne byłoby wyrażenie Nkzwiſka, tak dla wſtydu, iako i dla niemożności bawienia ſię, pod tymże Nazwiſkiem w innym mieyſcu, tymże ſpoſobem, kiedy ieſzcze niema w Kraiu naszym tego Porządku, iżby zamiast naymowania do robot Publicznych, używano za ſamą*

*ma żywność takowych Włoźczegow,
na wzór Zagranicznych Państw.)*

20. *Kucut.*

21. Pisany List do Kommissyow Włodz: i Krzem: żądaiąc ściślejszych Wart po Wsiach tamtych Powiatów:

22. Wydano Deklaracyą do Miasta Łucka w następujących czterech Punktach — 1. Aby Mieszkańcy Łudzcy, Zwierzchności miejscowej o wszelkich Przyjezdnych meldowali, a Zwierzchność Łucka aby Kom: Porządkowej o tym codziennie uwiadomiała (a) 2. Aby Mieszkańcy Łudzcy wszelkich Włoźczegow dostrzegali, i o onych teyże Kom: donosili. — 3. Kurzenie ostrożnie Tytuniu zalecono. — 4. Szynkarzow wszystkich obwieszczono, aby ci Szynki swoje do Godziny 10. wieczornej zamykali, dostrzeżone puźnicy Ofoby Służące i Gminne Miasta Łucka, aby w Areszt brane były, Komędzie Konfystujące zalecono.

— Zapadł

(a) Zyczyćby potrzeba, aby podobny Nakaz Meldowania Przyjezdnych i po wszystkich całego Kraju znaczniejszych Miastach, dla wygody Publiczney, i utrzymania porządku Policyi, był przez Kommissyę Porządkowę nakazany, a to na wzór innych Zagranicznych Rządnych Państw, gdzie takowe Meldowania w miejscu onych Ra-

— Zapadł Dekret ostatni między W. Hołowińskim, a W. Perekladowskim, względem pomienionego zawerbowanego Łokaia, którego stawionego Kom: Właścicielowi powróciła.

Doputy działło się wszystko pod Prezydencyą J.W. Kaletana Bobra Generała Adju: J. K. Mei Kawalera Orderu S. Stanisł: (Dziennik uprasza, *ażaby nie było Prezydującego, ale i cały Komplet wyrażać przy każdym Miesiecznym Summaryszu Czynności. na wzór Kom: Chelmskiej przy każdym Summaryszu Czynności swej Kadencyi, takowe Kom-*

Dzien: R. H. Nr: VII. VIII. IX. 1790: T6

portowania, są każdemu Obywatelowi wolno darmo do wyszukania czyiey Stancyi, a dla Powszecchniejszey jeszcze w tym wygody, są takowe Raporta niebrojne do druku po różnych Zurnalach. Zeby tedy ten pożądaný, dla Wygody Publiczney, przedzey po innych Kommissyach, był wprowadzony Porządek, trzeba, iżby wprzody dała w tym wzór i Przykład Kom: Porządk: Warsz: (jako będąca pod bokiemy Seymu i wszystkich Naywyższych Magistratur, w Mieście Stolicy i Centrum Naywyższego Rządu, żkad wszystkie Porządki na cały Kray wypływają, a zatyń od Niey spodziewają się pierwzego Wzoru we wszystkich) nakazując Miasta Warszawę czynienia sobie podobnego Meldowania. — Lec że do utrzymywania Expedycyi na odbierania Raportów takowego Meldowania, mógłaby nie-

pleta przylaczającej, gdyż piękna to byłaby Wiadomość, nie tylko w Związku Powszechności, ale i nayspużniejszej Potomności, wiedzieć, za czyiego Urzędowania do zrobiono? kto w swym Urzędowaniu przykładał się, więcej do Dobra Powszechnego?

16. Dofzła z Poczty Rezolucya od Prześw: Deputacyi do examinowania Sprawy o Bunt, zalecająca, aby Markietanow 20. w Dubnie oładzonych, z Aresztu uwolnić, i majątek onym powrócić.

Niechce

mieć Kommissyja Funduszu, zaczyn oświadcza się *Expedycya Dziennika Handk. i Przewodnika Warszawy*: utrzymywać razem i te dla Kom: Por: *War: Expedycyę Raportową*, która każdemu, mianowicie Ubogiemu, żądającemu dowiedzenia się czyiej Stancyi, darmo pozwoli wykonać, lub zainformować, a dla Powszechney wygody, przez Druk Przewodnika, całej Publiczności, ułatwi tę trudność, iaka jest dotąd w dowiedzeniu się latwym czyiej Stancyi, gdyż w tak obfzernym Mieście, iak jest Warszawa, dni kilka, trzeba stracić czasu i wiele expensy ponieść, nim kto mianowicie Przyczędny, dopyta się czyiej Stancyi, samey zaś Kommissyi Porządkowcy Warszawskiej, co dzień też, *Expedycya* udzielałaby Raport Meldowania, dla potrzebney wiadomości Przyczędnych i odczędnych, w celu łatwiejszego utrzymywania Porządku w całej Ziemi Wariz: Prawem Jej przepisanego.

Niechce Kancellarya Kommissyi na zatrudniać Autora Dziennika, opisywanie i wydanych Paletów różnym Komedom, Konfessatami z Włoczegow, i innemi Rezolucyami w Prześw: Kommissyi Łudzkiej wypadłemi, bo się przekonywa, iż Komunikacya tych rzeczy, nie jest koniecznie potrzebna, a Autor Dziennika na Dobro Kraiu pracujący, drobnemi Wiadomościami niepotrzebnie byłby trudniony. (c)

Przylacza się Summaryusz Raportow Cen Wiktualów w Mieściu Czerwcu podawanych.

— Summaryusz dalszych Czynnności teyż Kommissyi z Mieściu Lipca.

Lipca
Dnia

1. Podany Memoryał JW. Ant: Leduchowskiego Starosty Hayśn: którym uskarża się na uciążliwe rozkwaterowanie całkowitey Chorągwi Kaw: Narodowey

Tt 2

z uci-

(b) Bardzo słuszna Uwaga Prześ: Kancellaryi Łudzkiej, iż Wiadomości drobne, nie interesujące, i żadnego użytku Publiczności przynieść niemogące, nie są potrzebne do Dziennika, iednakże, acz naykrotkza onych wzmianka, byłaby potrzebna, a to dla tego, iżby z okazji ich opuszczenia, nie było dnia w Summaryuszu opuszczonego, przez które opuszczenie, mogłaby

z uciskiem Dóbr i Poddania, i tym-
 że Memoryałem doniość, iż Woysko
 nie jest płatne. — (Ale szkoda, że
 niewyrzucił czyiej Komedy lub Sze-
 fowstwa? bo Skarb w Stanach uspra-
 wiedliwia się, że płaci, więc chyba Ko-
 mędanci, lub Szefowie nie płacą) Ta-
 kowy Memoryał komunikowany JO.
 Xciu Lubomirskiemu iako General
 Leutnantowi Dywizyi Wołyn: i do
 Prześw: Kom: Woysk: List pisać wzglę-
 dem teyżesz Niepłaty Woyska deter-
 minowała.

— XX. Bazylianie Monasteru Białostockie-
 go, za przetrzymywanie 2. Dezerte-
 rów, ukarani 400. Złt: też Pieniądze
 do Rąk Ur: Regenta wypłacili, i Kwit
 do Protokołu podali.

— Miasto Łuck podało Raport rozkwatero-
 waney Kompanii Regimentu Ostrogsk:
 2. JW. Dąbrowski Kommissarz C. W. Ptu
 Łudz: na Lufracyą Dymów zaprzy-
 siągl.

— Do-

bydź w Publiczności wątpliwość, ieżli co, pod
 opuszczonym dniem, nieznałdowało się potrze-
 bnego do wiadomości; Zaczynam uprasza Dziennik
 o nieopuszczanie żadnego dnia, choćby na-
 wet zajmującego w sobie jakie drobności, a
 te sam Autor Dziennika pokraca, na wzór
 Summaryszu Kom: Wyszogrodzkiej.

— Doszedł List od JO. Xcia Lubomirskiego
 Generała Leut: tłumaczący się na Me-
 moryał XX. Bazylianow Białost: nie-
 słusznie z Regimentu Dubieńskiego Pa-
 robków 5. żądających. — Przy tymże
 Liście nadesłał Piliponów 21. w Aresz-
 cie Fortecy Dubieńskiej dotąd będą-
 cych.

— Kommissya Łudzka polegając na Rezolu-
 cyi Prześw: Deputacyi do Examinowa-
 nia Sprawy o Bunty, Piliponów 21.
 przystawionych z Dubna, z Aresztu u-
 wolniła, i dociekać Maiątku onych
 przedsięwzięła.

— O takowym uwolnieniu Piliponów i roz-
 poczętym dociekaniu Maiątku onych,
 teyż Deputacyi donioła.

— Na List Kom: Braclaw: odpisany jest Re-
 spons z upewnieniem, że Milicya Wo-
 iewodzka Wołyńska w Roku przeszłym
 rozpuszczoną została, i ta w Domach
 Obywatelskich utrzymuje się.

3. Doszedł List od Prześ: Kom: Woysk: żą-
 dający naysprędszego wyznaczenia Re-
 krutów z Ptu Łudzkiego, tymczasem
 Głow 410. to jest: do Regimentu
 Piefz: Ostogskiego 245. a do Regimentu
 Piefz: B. W. K. 165.

— Pisany był List do Prześ: Kom: Woysk:
 w żądaniu, aby Komęderujący, bez
 znieślenia się z Kom: Porządkową, Lo-
 kacyi

kacyi Woyska niewyznaczał. — Aby Magazyn dla Woyska iak nayrychley był uformowany. — Oraz, że Woysko nie jest płatne.

- Wypadł Dekret między XX. Bazyliami Białost: a Regimentem Dubień: nienależytą czynność XX. Bazylianów wydania Parobków 5. w Roku przeszłym przed ustanowieniem Kommissyi C. W. Zarekrutowanych, rozkazujący.

4. *Vacat.*

5. Na List Kom: Łudzkiey odpisał JO. Xże Lubomirski z tłumaczeniem się na Memoryał JW. Leduchowskiego sobie komunikowany, iż dla załonienia od Granicy Cesarskiej całkowitą Chorągiew K. N. w Dobrach Jego ulokował: Oraz, że Woysko jest płatne. (*Sąd chyba Powszechności, iako nieparcyalny, rozstrzygnie tę wątpliwość, między Donoszącym, że Woysko niepłatne, a Usprawiedliwiającym się, że płatne, a Dziennik chętnie ofiaruje miejsce, na umieszczenie Decyzyi w tym tego Sądu nieparcyalnego.*) Niemniej, iż Magazyn w Dubnie dla Kaw: Nar: jest uformowany.

- Wypadł Dekret, między Instygatorem Kom: a Magistratem Dubieńskim, karzący tenże Magistrat za wymaganie Oplat.

Oplat znacznych od Paszportów 200. Zł: i wymagane Oplaty w Liczbie Zł: 196. na zamiar chwalebny przez Kommissyą obmyślić się mający, do Kasy Kom: powrócić nakazano. (*Zeby po wszystkich Kommissyach, podobna była baczność na takowe Zdzierstwa, tedy i Kasy Kommissyjne byłyby w lepszym Stanie, i Zdzierstwa wszelkie iakż, ponęchtnie ustalyby.*)

- Wypadł Dekret powtórny między W. N. i Chorażym K. Nar: a W. Sałackim względem Dezertera.

6. JW. Karłza Podstoli Pod: Kaw: Ord: S. S. na Lustratora nieprzytomny obrany, przybywszy przynięgę wykonał na Lustracya Dymow.

- Zaleciła Kommissya Wybierającemu Sumę 37,748. przez Delatę, wybieranie od nieyże i Groszowego do Skarbu swey Kommissyi.

7. Ur: Narbowki Exaktor Łudzki z Rat Marcowey i Czerwcowey wypłacił do Skarbu Kom: Łudzkiey Szelegzne Złotych 6158. Gr: 7.

8. Na Notę W. Kosińskiego Por: Pierz: Str: wydane Zalecenie do Miasta Łudzka wyznaczenie Kwater i z typanie Furazę za Oplatą.

9. Wydany Palet na Podwod 4. pod chorągiew Żołnierzy.

10. i 11. *Vacat.*

12. Kom: po zrewidowaniu Rzeczy Markietanckich w Depozycie XX. Trynitarzów Łudzkich będących, obowiązała Magistrat Łudzki, do wytłumaczenia się i złożenia Regestru Pieniędzy, resztę zaś rzeczy Markietanom wydała.

13. Na Notę JO. Xcia Lubomirskiego Genorała Leut: wydany Palet na Podwogo. pod Chorych Żołnierzy z Dóbr Klucza Dubieńskiego.

— Na Notę W. Kosińskiego Por: Pr: Str: wydana Rezolucya — Aby Zwierchność mieyscowa, Staynie na Konie i Domy na Rekwizyta Woyskowe obmyśliła. — Aby tenże po Furaz do Magazynu Dubieńskiego udał się. — Aby w Mieście Lucku Mienfa Funt po Gr: 4. dla Żołnierzy przedawano.

14. Na Notę W. JX. Brzośniowskiego Prorektora Szkół Łudzkich, żądającego, aby w Szkołach Parafialnych, stosowne Nauki do Przepisów Kom: Edukacyney dawane były. — Dana Rezolucya, iż nie jest potrzeba Zalecenia takowego, gdy w Szkołkach Parafialnych, tylko czytać, pisać, i Rachunków, uczyć się mają.

15 i 16. *Vacat.*

17. Doszedł List od Pr: Kom: Skar: Kor: z upewnieniem, iż Woysko jest płatne, i z przyłączeniem Kopii Rezolucyi od Prześ:

Prześ: Kom: Woysk: na Notę od Prześ: Kom: Skar: Kor: wypadley, która oświadcza niepłatny Woyska wszelkiemi sposobami dociekać. (Naylepszy sposób docieczenia tego byłby, wyrazić w Druku Publicznym n. p. w Dzienniku tym, Nazwisko, czyiego Szefowstwa, lub Komędy Woysko niepłatne, a zaraz wyda się czyja wina, bo wymieniony Szef lub Komędant, ieżli nie będzie się czuł być winnym, tedy, żeby nie był w posądzeniu, iż użył Skarbowych Pieniędzy na prywatny swoy Interes, zaraz usprawiedliwi się w tymże Publicznym Piśmie, iż niedoszła ze Skarbu Płaca, a za tym wolnym słanie się od Posądzienia, a kto zatrzymał tę Płacę, obwinionym zostanie, bo Skarb siebie usprawiedliwiając, wyiawi na czyje ręce wydał tę Płacę, ieżliby zaś wymieniony w Druku Szef lub Komędant iaki, poczuwał się być winnym, tedy usprawiedliwienie swoje w Piśmie Publicznym zamiełczy, a za tym nieparcyalne posądzienie Powszechności, ściągnie na siebie. — Ten jest iedyny sposób dociekania nieplaty Woyska, który ieżli nie będzie użyty, a zwyczajny sekret taenia Nazwiska, Przewinionego, zostanie iak dotąd utrzymywany, tedy żadne sposoby docieka-

ciekania niepłatny Woyska niepomogą, bo zawsze między Skarbem a Komendami Woyskowemi, będą zwalania, iedno na drugie)

Tegoż 17. Pisany List do JW. i JO. Marzalków Konfederackich, z Doniesieniem, iż Lustratorowie Dymów Ptu Łudzkiego, dla znaczney rozległości Ptu, i trudnych Przejazdów w Polesiu, niemogąc ukończyć Lustracyi, przedłużenia czasu do ostatnich dni Wrzesnia żądają.

— Na Notę JW. Lenkiewicza Kom: C. W. Ptu Żwinogr: iako w Materyach Rezolucyi Skar: Kor: tyczących się, do teyże Kom: Skar: odesłano.

18. Vacat.

19. Pisala List Kom: do JWW. Kommissarzów, aby dla obrania innego Kommissarza na miejsce JW. Hulewicz Skarbnika Krzem: Kom: C. W. Ptu Łudzki: na Deputata z Województwa Czerniechowskiego obranego, na Dzień 2gi Sierpnia ziechali się.

— Na Lustracyą Dóbr Biskupstwa Łaciń: Łudzki: w Pcie Łudzki: położonych, JW. Trzebuchowski S. T. Kom: C. W. Ptu Łudzki: obrany został.

— Memoryał Magistratu Łudzki: przeciwko XX. Trynitarzom Łudzki: o poginięcie niektórych rzeczy Markietanickich podany, i osym komunikowany.

— Na

— Na Notę W. Sliwińskiego P. Z. Ł. wydana Rezolucya, obowiązująca Komendę Konfystuiącą w Łucku, wykomenderowania kilku Żołnierzy do Wsi Złoczuwki, dla poymania niektórych Chłopow niespokojność czyniących (*Indagacya tey niespokojności Chłopskiej, byłaby potrzebna do wiadomości Publiczney, iezli niepochoodzi z przyczyny uciążenia ich Dziedzica, gdyż przy tak wielkiej tam mnogości Woyska, niepodobna, iżby Chłopsstwo śmiało czynić niespokojność, bez przyczyny ostatniej Desperacyi, z uciążliwości pochodzącej.*)

20. Powtorna Exekucya do Dworku Ur: Czerniegowicza w Łudzku będącego wydana.

— Dofzedł List od Anonima pod Imieniem Ewangelika pisany, iż Ur: Anglikowski Ekonom Annopolski, dla sprowadzenia Deszczów, Kobiety pławic kazał, z między których iedna ciężarna na pal wrzucona, w dni kilka umarła, przez co także pomiędzy Mążem i żoną poróżnienia nastąpiły. Którą to okoliczność, Kommissya, iako zarzut Kryminalny w sobie mającą, do Ur: Instygatora Gro: Łudzkiego odesłała, z mocy Prawa popierać winnego. — Którego Listu Kopia przylączyła się.

się. (*A Dziennik całkiem tę Kopią u-
mieścić, dla przekonania w oczewi-
stym przykładzie tych, którzy niewie-
rząc, iż się znajdują jeszcze w Pol-
sce, w Wieku ośmnaśтым, w Wie-
ku oświeconym, w Wieku nazwanym
Ludzkością, tak szkaradne Tyraństwa,
pochodzące z nieograniczonej Arbi-
tralności Dziedziców nad Poddanemi,
opponują się przyspieszenia Prawa
Kardynałnego, czynić powinno wszel-
ką sprawiedliwość, między Dziedzic-
ami a Poddanstwem.*)

— *Liść A. Ewangelika, donoszący Komis-
Porząd: Ludz: o niestychanym Tyraństwie
Anglikowskiego Ekonoma Annopolskiego,
Dóbr Xiążąt Jabłonowskich, popełnionym
w pławieniu Kobiet, dla sprowadzenia
Defzczów.*

„JWW. Kommissarze Panowie i Do-
„brodzieje. — Niemógła Rzplta Polska ni-
„gdy bardziey usprawiedliwić wysokich Za-
„miarów swoich, i tak chwalebnym ustano-
„wieniem Kommissyow Porządkowych Cy-
„wilno-Wovskowych. — Winnicie JWW.
„Panowie Dobr: w naypuźniejszy wieki
„nieść za sobą nieśmiertelną sławę, że Was
„z pomiędzy licznych Obywatelów Powia-
„tu Łudzkiego, do piastowania tego wspa-
„niale-

„niale o Urzędu, za nayzdolniejszych ofa-
„dzone i obrano. Uwielbiwszy więc nay-
„powinniejszym Respektem tę Dostojność
„na Ofoby JWW. Panów Dobr: włożoną,
„przedsiębiorę z pobudek Sumnienia, za
„nieszczęśliwemi w naszym Kraiu Ludźmi
„przełożyć Uwagi. — Gruntownie w Ofo-
„bach JWW. Panów Dobr: Prawa Boskie-
„go i Cywilnego umieszczona wiadomość,
„dostatecznie przekonywa, że jedna ręka
„Boska, tak Pana iak Chłopa Jesteśtwo ufor-
„mowała. Nad tym więc równym każde-
„mu Człowiekowi Stworzeniem, też Prawo
„Boskie Naturalne i Kraiowe, czynić Gwał-
„tów zakazuje. Lecz na nieszczęście te-
„go Gatunku Ludzi, podłym Fanatyzmem
„i nie Ludzką Prewencyą, uniesieni Oby-
„watele, nieznając gruntownie Praw na-
„mienionych, nacyzarniejsze z temi nie-
„szczęśliwemi Ludźmi popełniają zbytki i
„kryminały.

„Pomiiam inne miejsca, ieden Anno-
„pol Dziedziczny JO. Xcia Jabłonowskie-
„go Kasztelanica Krak: a Pośła u Dworu
„Berlińskiego, wymienię, gdzie Ekonom
„tameczny Anglikowski (c) nażywiający się,
„mimo

(c) Choćby i z Anglii był rodem, toby i w An-
glii za takie Bałwochwalskie Tyraństwo, po-
pełnione, zapewna byłby nie tylo podobnie pla-

„mimo Praw Boskich i naturalnego oświe-
 „cenia, chcąc Deszcze z Nieba i owa-
 „dzić, z ostatnią pogardą Boga i Religii,
 „z pogorszeniem Żydostwa i innych ró-
 „żno-Wierców, spędziwszy z całego Klu-
 „cza, nawet ciężarne Kobiety, w Podobień-
 „stwo Psów plawić i topić na Powrozie, przy
 „licznym i Publicznym Zgromadzeniu (d)
 „całej Familii swojej, rozkazał, w mome-
 „cie tego nieludzkiego występku nagle rzu-
 „coną na Pal iedną Niewiaścą ze Wsi Rowek
 „w dui kilka umarła, innych wiele Niewiaśc
 „z przełknięcia i nagłego rzucenia do wo-
 „dy śmiertelnie choruje, a wiele z tej
 „przyczyny poróżnienia między Małżeń-
 „stwem nastąpiło? przemilczam (e) dośyć
 „mi

wiony, ale całkiem utopiony; Spodziewać się
 trzeba, że i w Polsce nie mie go kara przy-
 kładna.

- (d) Dowiemy się później z Dekretu, iak też postąpi
 Sad i z tą Familją, na Widowisko tak szka-
 radnego Występu Zgromadzoną. — Lepiej było
 Zonę swoją i Zonę Zgromadzonej Familii, iako
 wierzące tej Zabobonności, gdy na to się zo-
 brały, na tym samym Powrozie plawić i topić,
 a niżeli te niewinne Chłopki gwałcie, znać że
 tej Zabobonności niewierzące, gdy aż trzeba
 było je z całego Klucza zpedzać, i gwałtem do
 Wody zrzucac.
- (e) Wątpię, ażeby i w Turczach acz Pogańskim Kra-
 iu, w teraźniejszy 18. Wieku, dopelniana była
 mogła, taka Zbrodnia?

„mi wyrazić, że Ja Ewangelik w zaciszu
 „mieszkaający, z tego naybardziej zgorz-
 „ny jestem, iż w tym Kraiu, gdzie oświe-
 „cony Obywatel, gdzie Religia Panująca,
 „wiele niegodziwości po wielu mieyscach
 „dopelnia się. — Nim zaś dla tych nieszcze-
 „śliwych Ludzi, gorliwy o całość Rzpltey
 „Seym teraźniejszy, obmyśli iakie bespie-
 „czeństwo, raczyście JWW. Panowie Dobr:
 „zbawienny dla nich zapewnić ratunek. —
 „A tym czasem nakazcie Sądowemu Insty-
 „gatorowi zapoznać Anglikowskiego o te
 „Kryminaly, a przynajmniej tym sposo-
 „bem ustraszeni inni, zaprzestaną czynić
 „wielorakich Gwałtów. — Niczym nieuprze-
 „dzony Obywatel, odwoływam się w tym
 „całym Interessie, do wspaniałych Senty-
 „mentów JWW. Panów Dobr: powtazając
 „wyraźnie, że w tym uczynku, jest gwałt
 „uczyniony, Bogu, Bliźniemu, i Kraiowi,
 „a Ja oczyszczam moje Sumnienie, gdy
 „donoszę (f) pisząc się z głębokim ulza-
 „nowaniem JWW. Panów i Dobr: nayniż-
 „szym sługą — Prawdziwy Obywatel Ewan-
 „gelik. — Datt z Korca 7. Lipca 1790.

Tegoż

- (f) Sprawiedliwe byłoby zgorzlenie, żeby po tak Sumuien-
 nym i przykładowym Doniesieniu Jego do Przesz-
 Kom: Porządkowey Łudzkiej, niebyło one uwa-
 żane i niedostane do Instygatora o zapozwanie,
 boby się na ten czas już okazywało, iż w tym
 Kraiu Obywatele oświeceni, dopelniają różne nie-

Tegoż 20. Wypadł Dekret między Żydami Żudzkimi o zarzuty względem Kwaterunku.

21. Wydany Palet na przewiezienie Furaz z Magazynu Dubieńskiego.

— Wyda-

godziwości; gdy sama Zwierzchność Porządkowa niezastanowiła się nad tym Doniesieniem i pobłażyła temu Polępkowi; lecz gdy, za Jego bez litościwym nawet Doniesieniem, zaraz Kommissya, jako z świątliwych i Ludzkich Obywateli złożona, pokazała wstręt do takiej Niegodziwości, i zaraz odebrała jako Sprawę Kryminalną do Instygatora Grod: więc upała ta Zgorzelenie, i pokazuje się, iż nie w całym Kraju, i niewizyli Obywatele, skłonni są do takich lub tym podobnych Niegodziwości, i jeżeli znajdują się gdzie, między dobrymi tak zli i niełudzy Obywatele, zaraz za doniesieniem o nich, Władze Porządkowe postzegają, Sady wymierzają sprawiedliwość, iak i w tej okoliczności, za pewna spodziewać się trzeba, że tak w Sądzie Świeckim iako i Duchownym, przykładne nastąpi ukaranie, które Dziennik umieści w swym Piśmie do Publicznej wiadomości, tak dla ostrzeżenia innych, iżby podobnych Niegodziwości niedopuszczali się, iako i dla przekonania Zagranicznych (maczy o Polłcze ładujących i Półzających) iż w Polłcze są Kary na takie Niegodziwości, Niełudzkości i Tyranii. — I żeby te fałszywe Opinie i Pisma Zagraniczne, że w Polłcze wliży Chłopi, są w najwyższej Niewoli, Uciłku, i Tyranii Szlacheckiej, bardziej złumić, iłaraniem będzie Dzienn-

— Wydane Zalecenie do Miasta o wyznaczenie uayprzyzwoitszego mieysca na Amunicyę dla Woyska.

22. Na Memoryał Kahafu Łudźkiego wydany Ręzolutcy, iż Comy Zaiezdne wolne są od Kwater, Staynie zaś dla Kon Woyskowych wyznaczać w kolej po Mieściu nakazano.

Dzien: R. H. Nr. VII. VIII. IX. 1790. Uu

nik, dowodzić ten Fałsz, Istotnemi i Autentycznymi przykładami, że daleko jest więcej takich Obywateli, którzy bez nakazu Prawa, za przewodnictwem światła i Ludzkości swoiey, takiel porzynili Urządzenia i Nadania dla swoich Włości, o iakie podobne trudno, w tych nawet Państwach, zkad te fałszywe Pisma na Polłkiey Szlachty Despotyzm, wychodzą. --- Żeby zaś nieostał w poładzeniu Dziennik, że same tylko dla honoru Kraiu swego, przywodzi dobre Przykłady, a o złych zamilcza, oświadcza się w tym mieyscu, iż i złych, które dōyda tylo Jego wiadomości, nieprzemilczy, znając, że w przywodzeniu i złych Przykładow, nie Płama ale honor czyni się Kraiowi, bo gdy się wytykają na Publiczność zli Obywatele, dowodem jest nayoczewitszym, że w ogule Kraj cały jest Ludzki, a w części są zli Obywatele, którzy się wytykają, bo: żeby ogul cały był zły i Niełudzki, niewolnoby było natenczas nieczyliw niełudzkości wytknąć. --- Upadł więc ze wsiytkim Zagraniczne Opinie i Pisma, w ogule Kraj cały czerniejąc, gdy Dziennik włzce gule, Fałsz ten, przykładami, dowiedzie.

— Na Notę W. Zagorskiego Podpułkownika Pułku Pr. Str. na przewiezienie Owła Korcy 924. z Magazynu Dubieńskiego na Żywność dla Koni 789 na puł Miejszą wydany jest Palet na Podwod 154. na trzy Trakty. (*Wyszczegulnienie Okoliczności takowego Paletu, jest użyteczne dla potrzebnej wiadomości, na wiele Koni? przez jaki czas wychodzi Owsa? i pod wiele Korcy? wiele potrzebuje się Podwod?*)

23. *Vacat.*

24. Słuchane były Konfesaty, niektórych stawionych w Sprawie Magistratu Łuckiego z XX. Trynitarzami Łudzkiemi o poginięcie rzeczy Pilipóńskich.

— Na Memoryał JW. JX. Kufzkowskiego Sufragana Łudz. Kom: C. W. Ptu Krzem: Lufracyą Dymow zatrudnionego, oddłożony czas komportowania Dokumentów Funduszowych Szpitalnych do Liśtopada.

25. *Vacat.*

26. Pisany był List do JO. Xcia Lubomirskiego Generała Leutnanta o przyśłanie Rozrządzenia Kom: Woysk: czyli Skarb: względem opłaty za Podwody Furaz dostawiające.

27. *Vacat.*

28. Złożono — Rozrządzenie Kom: Woysk: względem Opłaty za Podwody Furaz dostawiające.

dostawiające: — „Iż za Podwody Furaz „przystawiające płacono w Gotowi- „żnie nie będzie, lecz Nameśnicy „Chorągwiani, Ceduły Podwodom wy- „dać, i o tych Cedułach, tak Kom: „Skar: iako i Porządkowej raporto- „wać będą, Kommissya zaś Skarbo- „wa Fundusz Opłaty obmyśli — Za- „czym Kom: Łudzka obwieściła po- „wrotnym Paletem Obywatelów, że tym czasem, w mieyscu Opłaty, Cedułami kontentować się maia. (*Zeby tylko potym, Opłata za te Ceduły, niedostała się Dziedzicom, miasto Chłopom, tak iak za Palety Moskiewskie, co Chłopi krwawym Potem ostatnie swe Ziarno dostawali, a potym Dziedzice niektórzy, bez żadney gratyfikacyi Poddaństwu, Opłaty takowe sobie przywłaszczyli, czego zapewna Prześwietsze dostrzegać będą, a znajdujących się tak podtych Chciwców Własności Bliźniego, Publiczności wytkną, na dowód; iż niewszyscy w ogóle Obywatelę są tak podli, ale tylko wszczegule.*)

Tegoż 28. z Powodu Noty W. Zagorskiego Podpułkownika Pr. Str. przekładał: go: Iż Zwierzchności mieyscowe Siana przedawać niechca, lub też Ceną bardzo wyloką przedała: Oraz, że

Uu 2 Kwa.

Kwaterować w myśl Prawu niechcą,
i Wart po Wfiach nieutrzymują. —
Pisany był Liſt Cyrkularny do Oby-
watelów, który Ekſtraktem przyłącza
ſie.

29. Na Memoryał Ur: Przeczdzickiego wy-
dana Delata do Dworku Ur: Czernie-
gowicza.

— Wydany Palet na Podwoły pod przewie-
zienie Owſa Korcy 467. z Magazynu
Dubieńskiego, i Obwieſzczono Obywa-
telów, aby ci w mieſcie Opłaty za
Podwoły, tym czaſem na Cedułach od
Namieſnika Chorągwanego dać ſię
mianych, poprzeſtali.

— Udecydowany i czytany Dekret, między
Magiſtrem Łuckim a XX. Trynitarza-
mi Łuckimi w Sprawie o Poginięcie
rzeczy Pilipońskich, z Konfeſſat od-
kryło ſię, iż Żyd Herſzko do Krztu za-
bierający ſię, Piotr Stolarz Kłaſztor-
ny byli ſprawcami kradzieży rzeczy
Pilipońskich, za które nakazano, aby
XX. Trynitarze Łudzcy 3000. Żł: za-
płacili, Herſzkowi zaś na Rynku puł-
torąſta plag wyliczyć kazano, i Ma-
iłek onego całkowity około 600. Żł:
wynoſzący, XX. Trynitarzom (iako
ſatysfakcyą za wſzytko uczynić obo-
wiązanym) przyſądzono. Piotra Sto-
larza na Oſobie i majątku ſciągać na-
kazano.

— W Spra-

— Sprawie między W. Newo Chor: K. N.
a W. Saſańskim, za przetrzymanie De-
zertera zapadł Dekret W. Saſańskiego
200 Żł: karzący.

30. Kwitowali Markietani XX. Trynitarzów
Łuckich z oddanych Pieniędzy, za
utracone rzeczy przyſądzonych.

— Przedłużono czas komportowania Fun-
duſzow Szpitalnych JW. JX. Piaſkow-
skiemu Łuc: i Krak: Kan: iako Luſtra-
cyą Dymow zatrudnionemu.

— Sprawie Ur: Inſtygatora Kom: z Ur: Go-
reckim Piſarzem Magazynowym Ro-
wien: obowiązujący tegoż Piſarza po-
wrocić z Nawiązką Opłaty od Paſz-
portów wymagane, do Kaſſy Kommis-
ſyiney, a to na zamiar iaki chwale-
bny przez Kom: obmyſlić ſię mający.
(Jaki w tym Zamiar Kom: obmyſli,
niech raczy Komunikować przez Dzien-
nik, do naśladowania innym Komm:
Porząd: podobnie mającym moc kara-
nia i powinny, nie tylko takie Prze-
ſtępſtwa, ale i wſzelkie, które tylko
ſą ſzkodliwe Społeczeńſtwu Ludzkie-
mu. — A ieżliby ieſzcze moc dana by-
ła tymże Kommiſyom wglądania i ka-
rania we wſzyſtkich Officyaliſtow Skar-
bowych, mianowicie Skurzanych, nieby-
łoby takiej niewygody i Zdzierſtwa
na Skorach, ztąd naywięcej pocho-
dzące.

dzącego, że *Officyalisty sami temi Skórami Handlują*, a *Obywatele* daleka droga o mil kilkadziesiąt iedzić do Warszawy z Skargą na *Officyalistów*. Nie tak *Natura Skórzanego Podatku* jest uciążliwa *Obywatelom*, iak *bardziej Administracya* onego, że *Kom: Skar:* niechcąc swęj *Prerogatywy* umniejszyć; niechcąc *poddać* swęch *Officyalistów* pod *Dozór Kommissyow Porządkowych*, w *dotrzymywaniu* *przynajmniey Obowiązków* p. *zapisanych* od samychże *Kom: Skar:* z *podobnie* *wolnym karaniem i czynieniem* *prędzey Sprawiedliwości*, iak był *teraz* *skarany* *powyżey* *rzeczony* *Pisarz Magazynowy*, za *wymaganie* *Opłat* od *Paszportów*.

31. Pisała *List Kom: do JW. i JO. Marszałków Seymowych*, w *Interesie* *Opłaty* za *Podwozy* pod *Furaz*, *Paletowane* i *Paletować* się *maiące*, oraz z *przyczyny* *naśląpionego Urządzenia* przez *Kom: Woykową* *względem* *dawania* *Cedul* *tymże* *Podwozom* *zamiast* *Opłaty*.

— Wypadł *Dekret* między *Instygatorem Kom: a Magistratem Olyckim*, za *wymaganie* *Opłat* od *Paszportów* 100. *Zł:* *karzący*, i *wymagane* *Opłaty* *powrócić* *nakazujący*. (Zeby to po *wszystkich Kommissy-*

missyach *taka* *baczność* *była* *na te* *Zdzierstwa* *bieдных* *Ludzi*, *toby* *i* *Kaszy* *Kommissyine* *wszystkie* *były* *in-* *tratne*, i *bieдни* *Ludzie* *od* *Zdzierstwa* *prędzey* *ocaleliby*.)

Dla *szczupłości* *mieysca* *w* *tym* *Tomiku*, *zaięty* *wiele* *Plantą* *Bankową* 10. *Arkuszową*, *nieudziela* *się* *nadestane* *dalsze* *Sumaryusz* *Kom: Chelmskiej*, *Rodomskiej*, i *innych*, *ale* *następnemu* *Tomikowi* *zostawia* *się* — *A* *teraz* *Dziennik* *przystępuje* *do* *II.* *swęy* *Części*.

C Z Ę S C II.

O *Wiadomościach* *Targowych*, *Handlowych*, *Ekonomicznych*, *Fabrycznych*, *Kontraktowych* &c.

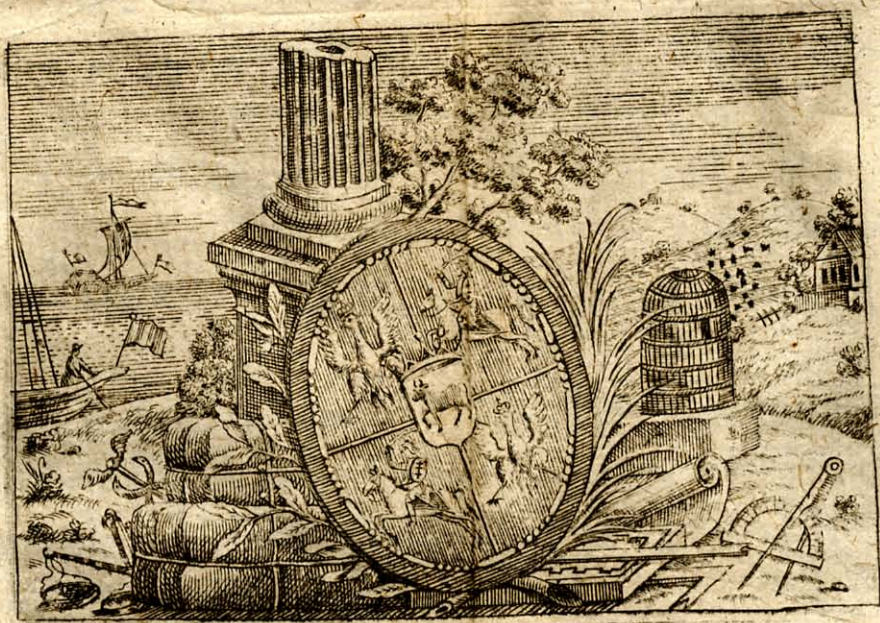
O *Wszystkich* *tych* *Artykułach*, *lubo* *ma* *Dziennik* *dofyć* *Materyałów* *wartych* *Publi-* *czoney* *Wiadomości*, *nie* *może* *iednak* *w* *tym* *Tomiku* *o* *nich* *donieść*, *z* *przyczyny*, *że* *Pismo* *o* *Plancie* *Banku* *Narodowego*, *sto-* *wne*

wne do Artykułu Ekonomiki Polityczney, tu przyłączające się, wiele mieysca zajmujące, na to. Arkuszach in Folio drukowane, a w Formacie in 8vo w Oprawie Dziennika składane, znacznie grubości dodało, za przydaniem zaś więcej Artykułów, więcej grubości Tomika przyczyniłoby się, a zatym więcej Czytelnik miałby z takim Tomikiem niewygody. — Na mieysce tedy wszystkich Artykułów tey Części, kładnie się pod Artykułem Ekonomiki Polityczney, Pismo to o *Banku Narodowym*, bardzo interesowne i użyteczne Kraiowi, już podane Stanom Seymującym, które z gorliwości Autora tegoż JP. *Kapostas*, udzielone jest i do Dziennika, dla łatwiejszego użytkowania z Niego Obywatelom, w nayodleglejszych mieyscach po Prowincyach mieszkającym, gdzie ten Dziennik dochodzi. Ile gdy ta Planta przyjdzie do skutku Prawa (tak spodziewać się trzeba, że już Rzplta zapobiedz zechce, tey szkodzi, którą Lichwa w Kraiu naszym zagańczona tak mocno sprawuje Handlowi, Manufakturom, i całemu Gospodarstwu, a mianowicie tey największey szkodzi, która co Rok z Kraiu za Prowizye ogromne Summy wyprowadza) tedy Pismo tey Planty, umieszczające się teraz w Dzienniku, nazawfze służyć będzie ku wygodzie Obywatelskiej, do potrzebnego objaśniania się w tak licznych Artykułach, tey nowey prawie Nauki Bankierskiej w Kraiu.

P L A N T A
U Ł O Z E N I A P R O J E K T U
BANKU NARODOWEGO
D O
PRZESWIETNEY DEPUTACYI
PROJEKTU EKONOMIKI KRAJOWEY
P O D A N A
P R Z E Z
JĘDRZEIA KAPOSZTAS
KUPCA BANKIERA WARSZAWSKIEGO.

„ Dans les Etats, qui font le Commerce d'Economie, on a heureuse-
ment établi des Banques, qui, par leur Credit, ont formé de nouveaux
„ signes des Valeurs.”

Montesquieu l'Esprit des Loix.

W W A R S Z A W I E.

M.DCC.LXXXX.

w Drukarni Nowey J.K. Mci Rzpłtey u Piotra Zawadzkiego.

PRZEMOWA.

*B*ędąc przez różne Pisma Publiczne, o potrzebie Banku Narodowego traktujące, zachęconym, także, w tej tak ważnej i arcy-potrzebnej w Kraiu Polskim Materji, Oczywiście tej, w której miło mi żyć, przysłużyć się, ośmieliłem się Najjaśniejszym STANOM Proiekt mój, czyli raczej Plante do Ułożenia Proiektu Banku Narodowego, przez J.W. Kublickiego Pośła Infantzkiego podać, który na dniu 23. Lipca Roku bieżącego (jak świadczy Sessya Seymowa w Gazecie Warszawskiej Nro 60. i Dziennik Seymowy 23. Lipca) tenże mój Proiekt do Najjaśniejszych STANÓW wniósł, a Najjaśniejsze STANY, takowy po roztrząśnienie i Opinią, do Prześwietnej Deputacyi, układającej Proiekt Ekonomiki Kraiowej, odesłać raczyły.

Sdyby tedy ta Prześwietna Deputacya Obfzernieysze mogła mieć zainfomowanie o takowym mym Piśmie, przyniosłem one z Objaśnieniami na Sessyą teyże Prześwietnej Deputacyi pod dniem 11. Sierpnia, a że Prześwietna Deputacya takowe łaskawie przyjąć raczyła, i one w Protokule swoim zakonotowała, przeto tym czasem, nim Prześwietna Deputacya przedśiewezmie formowanie Proiektu Banku Narodowego, a Najjaśniejsze STANY, nim przystąpią do Decyzji onego, umyśliłem poświęcić dalszą jeszcze pracę moję, w wydoskonaleniu tej Materji, a

to iedynie dla wywiązania się wdzięcznością tej Ojczyźnie, w której los mi dozwolił osiąść.

Które tylko mogłem mieć wiadomości o Bankach Zagranicznych, tych wszystkich użyłem, do przystosowania uformowania nayużyteczniejszej Planty Banku Narodowego w Polsce, i całą tę Plantę, starałem się iak nayślisniey, objaśnić Notami przy każdym Punkcie.

Lecz że każda rzecz, im iest w którym Kraiu nowsza, tym więcej znayduie w sobie, trudności, wątpliwości, zarzutów, i naywiększej Trutyny od Publiczności, przez Pisma Publiczne pro i contra. Łaczym, aby i Materya Banku Narodowego, iako w Polsce nowa bardzo ważna, mogła bydz wcześniej, nim decydowana zostanie, uprzątniona od wszelkich wątpliwości, i Zarzutów, umyśliłem takową Plantę moją, podaną Prześwieetney Deputacyi, wystawić ieszcze Drukiem Publicznym, pod Trutyną całej Powszechności Kraiowej, ażeby Ta, łatwiey mogła z Druku wysledzić, wszelkie wątpliwości, niezrozumienia, lub błędne iakie Systemata, i przeciwko im, iak naymocniejszyczynić Odpisy.

I dla tego, gdy wystawiam tę Plantę na widok całej Publiczności, wystawiam ią, na Sąd nie parcyalny Powszechności, na wszelkie Zarzuty, na wszelkie Poprawy, Odmiany, Dodatki, Odpisy, a nawet, żeby i na zupełne obalenie oney, co wszystko, iako niemaiący nic innego w mym celu, iak tylko dobro Publiczne, zawsze z winnym uszanowaniem przyimę.

PROSPEKT

CZYLI

TREŚĆ PLANTY DO UŁOŻENIA PROJEKTU BANKU NARODOWEGO.

NIM przystąpiłem w Plancie do okazania w szczególe Użyteczności, założyć się mającego Banku Narodowego w Polsce, w przód, dla dowiedzenia teyże spodziewać się mogącey użyteczności, okazałem w Ogule użyteczność Pryncypalneyfzych Zagranicznych Banków, do których Plantę moją stosowałem, z różnicą tylko, którą do Pozycyi, Sytuacyi, Handlu, Wolności, oraz Praw Kraiu tego potrzebną bydz sądziłem, teraz zaś dla więkzey łatwości porozumienia całej tey Planty, umyśliłem Treść onęy krótko zebrać, iak następuje.

Ustanowi Rzplta Bank Lat 20. trwać mający, pod Administracyą udzielney na to Kommissyi Bankowey, która z sześciu Kommissarzy po dwóch z każdej Prowincyi, jednego Dyrektora, i jednego Vice-Dyrektora, oraz z sześciu Asefforów *cum voce consultiva*, składać się będzie: Kommissarze i Dyktorowie z zylków Bankowych płatni, a Asefforowie bezpłatni (będąc za to Kandydatami na Kommissarstwo) bydz mają.

Kommissya Bankowa będzie pewnym Spособem z Kommissyą Skarbową, tak złączona, iż Kommissya Skarbowa we wszystkich Pryncypalnych Operacyach Bankowych, Kommissyi Bankowey ustawiczną Radą i pomocą będzie, a przez to samo, stanie się ustawicznym nad tą Kommissyą Bankową stróżem, aby żadna a żadna, z Operacyów Bankowych dla *Publicum* szkoda nigdy wyniknąć nie mogła.

Umocni Rzeczpospolita też Kommissyą Bankową, do robienia Asygnacyów, czyli Biletów Bankowych, za każdym okazaniem, do zapłacenia służących, według formy i sposobu, dla zapobieżenia fałszowaniu, przepisanego, a to w następującey wielości i proporcyi.

Igo Kwartału na początek Banku, zrobi Kommissya Bankowa 10. Mill: takowych Asygnacyów, w różnych dużych (po 1000.) a małych (po 10. Zł:) Biletach, które już to, przez Skarb Rzpltey, już to przez inne swoje Operacye, Kommissya Bankowa, w użyteczną Cyrkulacyą Publiczności z Banku wyprowadzić starać się będzie, a odebraną za takowe 10. Mill: Gotowizną, Realizacye, czyli zmieniać nie codzienne Biletów, zastępować powinna.

Ponieważ zaś dla nadania Biletów w Kraiu Naszym kurrencyi (gdzie ięszcze do utrzymania Biletów w Cyrkulacyi, dosyć Handlu nie ma) Prawo nastąpi, iż wszystkie Podatki Publiczne, konieczne przez połowę, takowemi Biletami, opłacane bydz muszą, a tak też i wszelkie Expensa Kraiowe, przynajmniej przez po-

łowe, takowemi Biletami opłacane będą, przeto ztąd zaraz wyniśnie, iż już po pierwszym Kwartale, przynajmniej 5 Millionów zbywającej od Realizacyi gotowizny, w Banku beczynnie leżeć będzie; bo choćby nawet wszystkie do Banku wrócić się mogące, po Realizacyi Bilety wróciły, jednak więcej jak 5. Millionów wrócić się nie może, ponieważ, suponując co Kwartał 10. Millionów Podatków Publicznych, Publicum, na opłacanie takowych połowy Biletami, 5 Millionów Biletów w Cyrkulacyi zatrzymać koniecznie musi.

Gdy więc już po upływnieniu 1go Kwartału okaże się, że 5. Millionów Rzeczpospolita w Banku gotowych pieniędzy zbywających mieć będzie, przeto zaraz tenże Bank, czyli Kommissya Bankowa, część pewną Biletów jeszcze przyrobić, a takowe na wypożyczanie dla Obywatelów destinować może, bo mając 5. Millionów Gotowizny, zapewne przynajmniej 10. Millionów Biletów, Realizacyi zastąpić może, iako w tej Materii, doświadczające za Granicą Systema Kredytu, to widocznie co-żdziennie naucza.

Chcąc jednak tak delikatnie jak tylko można z kredytem postępować, nie będą i te 10. Millionów odrazu wypożyczane, ale tylko co Kwartał 2. Miliony, aby tym czasem tym mocniej Kredyt ugruntować się mógł, do czego tedy 5. Kwartałów wydzisie.

Gdy zaś przez to samo powolne postępowanie, z wydawaniem Biletów z Banku, tak mocno Biletów Kredyt ufunbowanym zostać może, że zapewne Bank, oprócz wypożyczających się Biletów, jeszcze wielką część takowych, między Obywatelów, za gotowe Pieniądze wydać może (bo przez to samo, że Bilety w zupełnym kredycie będą, już wielka część Obywatelów, bawiących się Handlem, i podobnemi Handlu Negocjacyami, będzie dla łatwiejszego transportowania, i liczenia, woleć Pieniądze swe w Biletach mieć, niżeli w jakiej chcą gotowej Monecie) przeto, z tych powodów, łatwo jeszcze drugich 5. Millionów Gotowizny, zbywającej po upływnieniu pierwszych 5. Kwartałów, Rplta w Banku spodziewać się może, a zatem w drugich pięć Kwartałach, jeszcze drugie 10. Millionów Biletów Kommissya Bankowa, na Zysk Rzpltey, Obywatelom wypożyczyć może, co jednak tylko na ów czas Kommissya Bankowa uczyni, gdy tego suponujący Kredyt zupełnie dozwoli, w przeciwnym zaś przypadku, Kommissya Bankowa, tylko tyle Biletów przyrobi, ile Kredyt dozwoli, jeżeliby zaś Kredyt więcej niedozwolił, tedy więcej nie przyrobi; bo choćby Rzeczpospolita nawet i większego, jak tylko od pierwszych 10. Millionów Zysku z Banku niemiała, tedy już i ten Zysk ważny dosyć być może, do ustanowienia Banku, gdy takowy po odtrąceniu wszelkich Expensów Bankowych kilkakroć Stotyfięcy co Rok uczynić może.

Gdy zaś wszystkie rzeczy dobre, lepszymi jeszcze zrobione być mogą, przeto, dla łatwiejszego Kredytu Biletów, od Obywatelów utrzymania, pozwoli Rzeczpospolita Kommissyi Bankowej, aby do swoich Operacyów Pożyczalnych, to jest do Lombardu, jeszcze i Akcyonistów sobie do Kompanii przyłączyć mogła, a zatem aby jeszcze i w Proporecyi takowej, w jakiej ciż z Gotowizną, i Hypotheką, do Lombardu przykładać się będą, Biletów na wypożyczanie przyrabiła, jednak także niewięcej, jak przez 10. Kwartałów, co Kwartał, Miliony 2. in Summa Millionów 20.— Za które Bilety Akcyoniści, co Kwartał, jeden tylko Million Gotowizną do Banku zapłacić, a za drugi Million jedynie doskonałą Hypothekę dać powinni będą, zkad dla Akcyonistów ten Zysk wypływać będzie, iż lubo Lombard tylko na 6. p.C. Summy wypożyczać będzie, jednak Zysk ztamtąd roczny dla Akcyonistów, po odtrąceniu Expensów, i próżno leżących Summ, jeszcze Circa 10. p.C. być może, a przeto zapewne i ciż, także z wszelkim swym staraniem, do tego przyczyniać się będą, aby Bilety *in Publico* zawsze w Cyrkulacyi, i dobrym Kredycie zostawać mogły.

Gdy

Gdy tedy do uskutecznienia tych tu wyrażonych Operacyów Bankowych pożyczalnych, Biletów 40. Millionów, potrzebnych będzie, a zaś, gdy oprócz tychże, dla przypadkowych potrzeb (iż to dla Obywatelów potrzebujących Biletów do Handlu, chcących takowe za gotowe pieniądze z Banku wykupić, przez co fundusz Realizacyiny, co raz w proporecyi powiększać się może, iż to na zamienienie podobnych Biletów, i tym podobnych Potrzeb) ieszcze, drugie 40. Millionów Biletów, z pożytkiem użyte być mogą, przeto Kommissya Bankowa, nie chcąc co Seym nowemi i niepotrzebnemi Zapytaniem Stany zatrudniać, może, zaraz przy uftanowieniu Banku, być umocniona, do zrobienia w ogule in Summa 80 Millionów Biletów, aby tylko przepisaney sobie w tym punkcie, względem czasu, i sposobu wydawania Biletów, Reguły, nigdy przestąpić nie mogła, a iż zapewnie przez to samo, zaraz wszelka obawa, względem wielości 80. Millionów Biletów, upada, gdy takowe nie razem, ale tylko sukcesywie robione, i wydawane będą, do czego przynajmniej Pięćwartą Roku, iako Planta naucza, przejdzie; a nadto ieszcze, gdy drugie 40. Millionów, nie na wypożyczanie, ale tylko na powiększenie Kassów Realizacyinych, i na zapas, flużyć mają, zatym iż żadną miarą szkodliwemi, dla Publicum, być nie mogą, iako Artykuł 11sty w Plancie z Notami do tego przydanemi, iasno okazuje.

W tym samym 11stym Artykule, ieszcze i to widać, iż gdy raz pierwsze Operacye, względem wypożyczyć się mających 40. Millionów, załatwione będą, ieszcze i oprócz takowych, 10. Millionów (podług powszechnego Bankowego Systema Kredytu, dla wypożyczania na Zastawy Ruchome, przez Kantory Bankowe, *titulo: Mons Pietatis*) na Zysk Rzeczypospolitey użyte być mogą, a zatym Rzeczypospolita czasu swego, gdy Bank ten do swej zupełney doskonałości przyjdzie, Roczny Zysk Procentowy, od 30. Millionów wynosząc, po odtrąceniu Expensów, Circa Półtora Millona mieć może, któremi albo Podatki Obywatelom ulżyć, albo na inne Kraowe użyteczne potrzeby, ulżyć może.

Ta tedy jest Pryncypalna Treść moiej Planty, którą tu wyciągnąć przedsięwziętem, o reszcie zaś w krótkości tylo namieniam, co w Plancie samey obszernie powiedziałem.

Dla łatwości nabycia Biletów, oraz dla zamienienia tychże na Gotowiznę, będą w całym Kraiu, 1. Pryncypalny, a 6. Prowincjonalnych Kantorów Realizacyinych, oraz i przy wszystkich Ciach, Kassy Biletowe na początku Banku.

Kantor Lombardowy, który iedynie na Hypotheki tak Obywatelom Koronnym, iako i Litewskim, pożyczać będzie; ma być dla menażowania niepotrzebnych Expensów, tylko ieden w Warszawie.

Kantory zaś *sub titulo Mons Pietatis*, które na Zastawy ruchome pożyczać mają, będą 4. w czterech pryncypalniejszych Miastach Korony i Litwy.

Bilety przez Ogień, i Wodę, lub iakim chcąc innym sposobem zniszczone, z pewnemi warunkami, Bank tak iak wszelkie inne opłacać będzie, vide Artykuł 18ty. 19ty. 20ty.

Bilety fałszywe, gdyby tak delikatnie zfałszowane były, żeby onych od prawdziwych widocznie dystyngować nie można, takowe Bank, takoz tak, iak swoje własne opłacać, sam szkodę cierpieć, i oney na Fałszerzach dochodzić będzie, co iednak zapewnie bardzo rzadko, a podobno i nigdy się nie trafi, ponieważ wszelka można w tym ostrożność, użyta będzie, vide Art. 21wszy. 22gi. 32gi.

Wszystkie zaś inne szczegóły, iako to : Rząd Kommissyi Bankowej — Czemu Bilety po 10. Żłł: najmniejsze, a czemu po Żłł: 1000. naywiększe. — Dla czego pryncypalnie Kommissa Skarbowa z Kommissyą Bankową złączona — Jakim sposobem to się stanie, że każdy mający iakową Płatę, lub Pensyą od Rzpltey, takową, z wszelką ochotą, przynajmniej przez połowę Biletami przyjmować, a nawet Bilety, więcej iak gotowe pieniądze przenosić w szacunku będzie, ponieważ osobno z początku Banku, mający Bilety, zawsze na takowych zamieniając, one u Partykularnych Osób na Gotowiznę, cokolwiek, a przynajmniej półzłotego na Żłł: 100. zarabiać może. — Jakim sposobem, w Kantorach Realizacyjnych, Bilety ustawicznie, żądającym Gotowizny, bez najmniejszey zwłoki zamieniane będą. — Jakim sposobem Lombard i Mons Pietatis, Summy pożyczać będą, i na jaki Procent. — Czemu Lombard z Akcyonistami, w jednych okolicznościach sam od siebie, a w drugich od Kommissyi Bankowej, dependować będzie. — Jakim sposobem w Banku Hypoteki za doskonałe, lub za niedoskonałe uważane będą. — Jakie gatunki Zastawów w Banku przyjmowane, a iakie odrzucane byćdź mają. — Jaka dla Falszerzów Biletów, Kara, a iaka dla Delatorów nagroda. — Czemu Termin Lombardu na 1. i 20. — Jakim sposobem Akcyoniści (będąc obowiązani do terminu tychże Lat 20. swe do Banku włożone Kapitały, i zapisane Hypoteki, tamże zostawić) tym czasem swoje Akcye sprzedawać, i zapisane za Akcye Hypoteki, z jednych Dóbr na drugie Dobra przenosić mogą, które Akcyow Kupna i Sprzedaży, tylko między Obywatelami a Obywatelami Kraiowemi, czynione byćdź mogą. — Jaki z takowego Kupna i sprzedaży, dla Obywatelów, czasu swego, Awantaż wynikać będzie. — Jakim sposobem, przez to samo, wszelkie Dobra Ziemskie, i Mieyskie, swą dzisieyszą Wartość daleko podwyższą, zkad powszechnie Kraiowe Bogactwa, powiększone nastąpią. — Nakoniec, iakim sposobem, do 20. Millionów, Akcye ułożone będą, i wielkość jedney Akcyi — Jakim sposobem, w proporcyi Akcyów, Vota Akcyonistów w Lombardzie rachowane będą. — I iakim sposobem, wszelkie Zastawy w Magazynach Lombardowych, i w Składach Montis Pietatis, od Ognia zabezpieczone będą, przez Affekuracye Kompaniow Affekuracyinych. — To wszystko, w Plancie obfzernie objaśniłem, o czym Chcący byćdź doskonale informowani, w teyże Plancie doczytać się mogą.

W S T Ę P

D O

BANKU NARODOWEGO.

Niżeli do właściwej Definicji Banku Narodowego przystąpię, zdaie mi się być potrzebne pierwej wyszczególnienie Banków w ogóle.

Banki są w dwóch gatunkach, iedne Prywatne, drugie Publiczne.

Banki Prywatne są Handel Pienędzy, mocą którego z iednego Miasta do drugiego, lub z iednego Kraiu do innych, pieniądze przez Wexle przeniesione być mogą. — Zaczem gdy w dawniejszych czasach, większa część takowych Pieniężnych Handlów, iedynie w Publicznych Zgromadzeniach Kupieckich działa się, gdzie każdy Handlujący Pieniężmi, to jest: Handlujący Wexlami Kupiec, swoją Ławkę (*Banca*) miał, na której siedząc przy Stole liczenia pieniędzy, swoje przekazujące Wexle podpisywał, i Pieniądze odbierał, zatym każdego Kupca mającego takową Ławkę (*Banca*) Bankierem nazwano, tego zaś, który na majątku podupadł, i już na Ławce swej się znajdować nie mógł, złamawszy iego Ławkę, *Bankottem* (pochodzącym ze słowa Włoskiego *Banca rotta*, Ławka złamana) przyzwano.

Banki Publiczne są te, które w późniejszych czasach, lub z przyczyny obfitości, lub z przyczyny niedostatku Pienędzy krążących, ustanowiono, pod pewną Gwarancją lub Protekcją Panujących Stanów lub Monarchow.

Tak tedy z przyczyny Obfitości stały się Banki, *Giro Banci* nazwane, iakie są pryncypalniejsze w *Wenecyi*, *Amsterdamie*, i *Hamburgu*, gdzie iedynie dla zapobieżenia straty czasu, przy liczeniu dużych Summ, Kupcy między sobą umiówszy się, iednego dla wszystkich Publicznego Kassjera (to jest *Banco del Giro*) sobie ustanowili, i w owym, swoje gotowe Summy deponowali, zaczym mając ieden drugiemu niejakie Summy opłacać, już się liczeniem Pienędzy niezatrudniają, ale tylko winne sobie na wzajem Summy, ieden in favorem drugiego, do Banku Asygnują, gdzie tenże ich Kassjer Publiczny, przez Buchalterę Bankową, z iednego majątku odpisuje, a drugiemu przypisuje.

Drugie Gatunki Banku także z przyczyny Obfitości, iako to: Bank *Genueński*, *Mons Pietatis* w Rzymie, Bank *Pruski* w Berlinie, Krolewcu, Elblągu, i inne tym podobne, nie innego nie są, iak tylko *Lombardy*, to jest: Domy pożyczalne Pienędzy, większe lub mniejsze, gdzie lub Prywatni Kapitałisci w iedną zniósłszy się Kompanią, lub Monarcha sam, mając zbywające w Skarbie swoim Pieniądze, Domy pewne w imieniu Bank, *Lombard*, albo *Mons Pietatis*, pod pewną Dyrekcją i Przywilejami, ustanowili, i tam pewne gotowe Summy złożywszy, takowe częściami przez tę Dyrekcją, na Hypoteki, i Zastawy, za mierny Procent roczny pożyczają.

Z przyczyny zaś *Niedostatku*, stały *Banki Biletowe*, iakie są pryncypalniejsze, w *Anglii*, *Austrii*, *Szwecyi*, *Danii*, *Moskwie*, i w *Francyi*, pod imieniem *Caisse d'Escompte*, gdzie, już to pewne Kompanie za Przywilejami, a pod Protekcyą i Gwarancyą Stanów lub Monarchów, już to Monarchowie sami, pewną liczbę Biletów Bankowych, w swym Państwie ustanowili, iedynie tyle gotowych Pienędzy w Kasach dla Realizacyi składając, ile według kredytu spodziewać się mogli, że im na opłacenie tych, którzy od czasu do czasu, za ich Bilety gotowych Pienędzy żądać będą, trzeba będzie, i tym tedy sposobem, ten niedostatek reprezentującey wartości rzeczy, którą gotowe Pieniądze reprezentują, przez takowe Bilety Bankowe, reprezentujące tę samą wartość rzeczy, zastąpili, a tak z tej samej przyczyny, zaraz wszelka Lichwa w tych Państwach upadła; albowiem, gdy już Metalu drogiego do pomnożenia gotowych Pienędzy z obcych Państw kupować niepotrzebowali, mogąc owemi Biletami, tę potrzebę zastąpić, która iedynie tyle ich kosztowała, ile Pienędzy gotowych na Realizacyą potrzebowali. Zatem już łatwo za mierną Prowizyą, te niby Papierowe Pieniądze, pożyczać mogli, i oprócz zwyczajney Prowizyi, ieszcze nadto znaczny zysk z tych Operacyow użytkowali, iako ieszcze i do dnia dzisiejszego użytkują.

Drugie także z przyczyny *Niedostatku*, są ieszcze *Banki Ziemskie*, nakształt układu Banku Szwajckiego, gdzie Obywatele Possessyonaci Dóbr Ziemskich, ustanowiwszy pod swą Gwarancyą Bank, naznaczywszy onemu pewną Dyrekcyą, Dobra swoje przez tę Dyrekcyą otaxować kazali, i otaxowawszy, w tymże Banku Ziemskim, sposobem Hypoteki, one zapisać, po którym zapisaniu, Bank zaraz zcią część wartości Dóbr ich, każdemu z osobna w Biletach zastawnych (*Pfand Briefe* nazwanych) w dużych i małych Summach, według każdego żądania, wydał, któremi tedy oni swoje Długi opłacają, i także tak, iak za gotowe Pieniądze, wszystko kupować mogą, ponieważ te Bilety wszelki kredyt w Publiczności mają, z przyczyny, że ten, który swoje Dobra w Banku zapisał, co półroku należącą Prowizyę, za Summę w Biletach odebraną, do Banku sub Rigore z przedaży Dóbr, punktualnie opłacać musi, a zaś mający takowe Bilety, za okazaniem onych w Banku, zawsze regularnie należącą Prowizyą odbiera.

Wyłuszczywszy tedy wszystkie pryncypalniejsze Gatunki Banków, ieszcze tylko odpowiedzieć trzeba, który z tychże, dla Kraiu Polskiego, naylepiej użytym być może, oto niewątpliwie (bo nie z przyczyny *Obfitości*, ale z przyczyny *Niedostatku* gotowych Pienędzy: co zagęszczona teraz w Kraiu Naszym Lichwa, jest widocznym dowodem) Nam jest potrzebny *Bank Biletowy*, z iakiego, *Lombard* i *Mons Pietatis* spłodzone być mogą, a czasu swego można i Bank Ziemski, który potem przez tę samą Dyrekcyą Banku Biletowego Narodowego, także uformowany i administrowany być może. — Skończywszy zatem Artykuł o Bankach w ogóle, teraz do szczególnego wytłumaczenia Banku Narodowego przystępuję.

Bank Narodowy czyli Kraiowy, jest to: Bank w Kraiu Republikańskim znajdujący się, z którego zysk z Operacyow Bankowych wynikający, tenże Narod bierze, tak, iak w Kraiach Monarchicznych, gdzie zysk z Operacyow Bankowych wypływający, Monarcha używa, Bank takowy, Bankiem Królewskim zowie się. A iako w Państwach Monarchicznych, przy ustanowieniu Banków Królewskich, Królowie różne Przywileie i Prawa dla otrzymania zyskow z Operacyow Bankowych wypływać mogących, tymże Bankom nadawać i przyśtofowywać zwykli, tak też Rzplta, przy ustanowieniu Banku Narodowego, chcąc wszelki z takowych Operacyów Bankowych czerpać zysk, podobnie do tego potrzebne Przywileia i Prawa, z Formy Rządu i Sytuacją Kraiu, zgadzające się, przyśtofować i ustanowić powinna; a zatym ustanowiwszy one, zapewne co rok, zyskow znacznych spodziewać się może, iako z treści niniejszey moiey Planty, iasno okaże się....

Przełożywszy tedy, że Bank Kraiowy w Polfcze, pod tytułem: *Bank Narodowy Biletowy* bydź może, zostaie mi ieszcze dowieść — *Czyli też takowy Bank Biletowy, w Kraiu Poljskim użytecznym bdyć może? lub nie?*

Na dowod, że Bilety Bankowe, przy dobrym ustanowieniu i Rządzie, są kredytu zupełnego warte, że one mieysce gotowych Pieniędzy zastąpić są zdolne, i że Kraiowi użyteczne bydź mogą, odwołuję się iedynie do zdania Sławnego Ministra Finansowego JP. Neckera, który pisząc o Administracyi Finansów w Francyi, w Dziele swoim, sub Titulo *de l'Administration des Finances de la France Tome III. Chap: XXVI. sur les Billets de Banque & sur la Caisse d'Escompte*, w tey materyi iasno swoje zdanie otwiera, i tak mówi pag: 227,

„Nie jest że iednak można, żeby Bilety Bankowe mogły mieć walor „gotowych pieniędzy? bez wątpienia, i doświadczenie to naucza. — Uważay- „my tylko, na czym to zdanie zasadza się.

„Jest rzecz łatwa do pojęcia, że wtenczas Bilety Bankowe istotnie nieo- „graniczonego Kredytu warte byłyby, gdyby Summa Numeralna tychże Bile- „tów, w Złotey lub Srebrney Monecie, w Kassie Publiczney deponowana była, „gdyby wierni Administratorowie nad nią Dyrekcyą mieli, i gdyby nakoniec, „to ustanowienie Banku, w takowym Kraiu położenie swe znajdowało, gdzieby „Monarcha, przez Naturę Rządu Kraiowego, niemógł nigdy takowego Depozy- „tu na złe zażyć, lub iakimkolwiek sposobem porządek regularny Dochodów i „wydatków zamieszać. „

Okazawszy ten Argument Neckera za kredytem Biletów Bankowych, zostaie ieszcze dalsze iego zdanie za użytecznością onych przyłączyć, o którey tenże Necker w dalszym ciągu pag: 230. tak mowi:

„I gdy takowe Bilety w zupełnym kredycie będą, tedy zamiast zachowa- „nia w Skarbie Bankowym całego gotowizny, która początkowo tam depono- „wana była, zachowa się iedynie takowa Liczba, iaka potrzebna będzie na za- „spokoienie tych, którzy od czaŃu do czaŃu, za ich Bilety gotowych Pieniędzy żądać

„będą, a zaś resztująca Summa, może być użyta na zysk Kraiu, dla założenia „Lombardu &c. &c.

Roztrząsając więc to zdanie *Neckera*, iasno widać, że wszystko co tu w tey Materyi mówi, na gruntownych Fundamentach Finansowych zasadza się, że zupełnie z Formą Rządu naszego zgodza się, i że przeyrzawszy tę Plantę moją, zewszyskim ią podobną do tegoż samego zdania *Neckera*, widzieć można, Zaczem wszelkie inne pobudki, do utrzymania tego Punktu opuszczam, a jedynie to ieszcze nadmieniam, że są, iak wyżej wyłuszczyłem, we wszystkich innych Państwach, albo przynajmniey w więkšey części, tak w Absolutnych iako i Republikańskich, Banki lub Bilety Bankowe, do Formy ich Rządu i Kraiu stosowne, że w więkšey części, gdzie raz rozoczęte zostały, do dnia dzisiejszego utrzymują się, i że nawet i z tąd wniesć można, iż muszą być przy dobrym Rządzie, każdemu Kraiowi użyteczne, gdy się tak mocno starają, dotąd one utrzymywać.

Anglia naprzykład, iakem ja nadmieniał, ma Bank swoy Biletowy do dziś dnia utrzymujący się, który ieszcze R. 1693. ustanowiony został, a Bilety iego, ieszcze i dnia dzisiejszego, są tak dobre i częstokroć lepsze, niżeli Srebrna lub Złota Moneta.

Austria ustanowiła Bank swój Biletowy R. 1703. i także iego Bilety zupełnie mieysce gotowizny zastępują, i nawet często *aggio* zarabiają.

Podobnież *Francya*, *Hiszpania*, *Szwecya*, *Dania*, *Moskwa*, *Salsk Pruski*, i inne Państwa, mają swe gatunki Biletów, które ustawicznie mieysce gotowizny zastępują, i w niektórych mieyscach, więkšą częścią w zupełnym kredycie zostają, iedyne zaś w tych Państwach, Bilety zupełnego kredytu nie mają, i na Kursie tracą, gdzie Absolutismus, nad proporcją Funduszu Realizacyjnego, Bilety rozmnaża, i onych na swoje prywatne potrzeby używa, inney, oprócz *Słowa* swego, *Hypoteki* Bankowi niedając, które *Słowo*, lubo Poddany za doskonałą *Hipotekę* uznać powinien, iednakże *One*, za takową, w rzeczywistości samey w przekonaniu swym niema.

Gdy zaś podobnego przypadku w Rządzie Republikańskim obawiać się nie trzeba, bo zapewna Stany Seymujące, póty na rozmnożenie Biletów nie pozwolą, póki Fundusz lub *Hipoteka* doskonała, wielości ich nieodpowie, aby Bilety nigdy na Kredycie niecierpiały, i nigdy takóž nie pozwolą, żeby z *Lombardu Summy*, innym sposobem pożyczane bywały, czy to *Ofobom* partykularnym, czy to *Rzpltey* samey, iak tylko za iak naydoskonalszym bezpieczeństwem *Hipoteki*, lub zastawy *Fantów* iakich. Czemuż tedy *Rzplta Polska* niemogąc podpaść wszystkim podobnym niebezpieczeństwom, niemoże mieć Banku swego Biletowego? i tak znacznego zysku przez wewnętrzny kredyt sobie przysposobić, który czasu swego, *Skarb Rzpltey* Milionami na *Extraordynaryjne* potrzeby, zasilać może?

P L A N T A

BANKU NARODOWEGO.

1mo. **P**rzywilej na Bank Narodowy, upoważniający Bank do zrobienia 40. Milionów Asygnatów Bankowych (a) w Biletach po Zł: 10. (b) 25. 50. 100. 500. i 1000. (c) a to pod Rządem Osób do tego wyznaczonych, (d) zachowując wszelką o różność w formie i sposobie tychże Biletów, a y takowe niełatwo fabrykacyi podpadać mogły, iako niżej Punkt 32. naucza.

- (a) Że Początek Banku Narodowego do 40. Milionów Złotych Polskich ustanowić trzeba, w Nocie przy objaśnieniu Punktu 7go dowiodę,
- (b) Bilety po Zł: 10. są koniecznie dla tego potrzebne, aby takowych tym więcej po Prowincyach cyrkulować mogło, gdzie ubożsi Obywatele za swe Produkta, największą częścią tylko Zagraniczne Pieniądze dostają, a potrzebując na Podatki koniecznie Kraiowej Monety, zawsze na takowych Zagranicznych Monetach, znaczną stratę cierpieć muszą. — Jest tedy w tym związany tak Publiczny, iako i Prywatny Obywatelów Interes, bo gdy Biletów więcej *in Publico*, większy także dla Rzpltej zysk, ponieważ przeto więcej gotowizny zbywającej od Realizacyi w Banku, leżeć będzie, którą Bank na włożenie do Lombardu &c. &c. dla zysku Rzpltej użyć może, a zaś gdy kilkanaście Milionów Polskiej Monety (bo te Bilety miejsce Monety zawsze zastępować mogą) więcej w Kraiu cyrkulować będzie, tedy potym zapewne, tyle iak dziś, na Zagranicznych Monetach Obywatele tracić nie będą; nadto jeszcze i ta korzyść dla Kraiu, że tym samym sposobem, także wszystkie szkodliwe Zagraniczne Monety, wykorzenić można, a czemu inaczej zawsze zapobiedz trudno.
- (c) Bilety zaś po Zł: 1000. iak są potrzebne dla ułatwienia Handlu, przy Negocyacjach dużych Summ, względem prędszego liczenia, i przesyłania onych Poczta, z iednego miejsca na drugie, i innych podobnych przyczyn; tak zaś gdyby większe nad Zł: 1000. Bilety były, mogłyby się stać Rzpltej mniej zyskowymi, albowiem zapewne więcejby takowych dużych Summ, po Realizacyą do Banku nawracało się, a ztąd Bank daleko większe Summy gotowizny w Kasach Realizacyjnych trzymać musiałby, i daleko mniej do Lombardu na zysk Rzpltej używać mógłby, zaczym wypada, że iak są Bilety po Zł: 10. potrzebne, tak Bilety większe nad Zł: 1000. są niepotrzebne.

- (d) Rządem Banku, może być ustanowiona Kommissya Bankowa, z sześciu Kommissarzy Bankowych, po dwóch z każdej Prowincyi, składająca się, oraz jednego Dyrektora, i Vice-Dyrektora Banku, którzy przez Sejm obierani być powinni, z tą tylko różnicą, że Kommissarze co dwa Lata lub potwierdzeni, lub odmienieni, zostawiając połowę z dawnych, być mają, a Dyrektor i Vice-Dyrektor Dożywotniemi zostaną, wyiawszy przestępstwa takowe, za któreby Stany Seymujące, karę kassacyi uznały. Dla większego zaś jeszcze kredytu Banku, oraz dla usposobienia dalszego Obywatelów do urzędowania w Kommissyi Bankowej, może być jeszcze przydanych sześciu Assessorów *cum voce consultiva*, bez płatnych, którzy Rotę przez Stany Im przepisaną, zaprzysięższy, na wszystkich Sejsjach Bankowych znajdować się powinni, i za to już będą Kandydatami pierwszymi do Urzędów Kommissyi w Banku.

Nadto jeszcze dla tym lepszego stosunku wszystkich Finansów Kraiowych z Operacyami Bankowymi, może być Kommissya Bankowa z Kommissją Skarbową tym sposobem złączona, aby w Materyach Operacyów Bankowych, związek, z Podatkami lub z gotowizną Skarbową na Realizacyą Biletów potrzebną, mających, tak Kommissarze Deputowani Skarbowi na Sejsjach Bankowych, iako Kommissarze Bankowi takż Deputowani na Sejsjach Skarbowych Ekonomicznych, *cum voce consultiva*, nawzajem dla naradzenia się znajdować się koniecznie obowiązani byli, zaś na innych Sejsjach kiedy zechcą to być mogą.

Czynności Pryncypalniejsze Kommissyi Bankowej będą następujące:

- 1mo. Trzech pierwszych Kommissarzów, po jednym z każdej Prowincyi, oraz Dyrektor Banku będą Bilety podpisywać.
- 2do. Trzech drugich Kommissarzów oraz Vice-Dyrektor, będą Stempla Bankowego, i Herbu Kraiowego, przyciśnienia pilnować.
- 3tio. Takż ci 3. pierwsi Kommissarze, będą mieć 3. Klucze od Kassy Pryncypalney w gotowiznie, z kąd za Rewersem Dyrektora i Kassjera, na codzienne opłacanie Biletów potrzebne Summy, co dzień wydawać, i kalkulacyą odbierać będą.
- 4to. Trzej zaś drudzy Kommissarze, będą mieć 3. Klucze od Kassy Pryncypalney Biletowej, z kąd za Rewersem Vice-Dyrektora i Kassjera, na codzienne potrzeby Biletów codzień wydawać, i kalkulacyą odbierać obowiązanymi zostaną.
- 5to. Gdyby zaś który Kommissarz, z ważney iakiey przyczyny, sam osobiście do Kantoru Bankowego przyjść niemógł, tedy Klucz swój jednemu z Assessorów, lub któremu, z Kollegów swoich pierwszych, Kommissarzowi powierzyć powinien, aby Bank nigdy w swoich Operacyach zatrzymany nie był, tak też gdyby który do podpisu Biletów wyznaczony Kommissarz zachorował, i choroba dłużey iak 2. tygodnie Onegoż od podpisania utrzymywała, natenczas zaraz pierwszy, z rzędu drugich trzech Kommissarz, takowe podpisywanie Biletów zastąpi, a swoją funkcją tym czasem, jednemu z Assessorów powierzy, równie w podobnym przypadku Vice-Dyrektor podpis Dyrektora zastąpić może; To jednak wszystko, iedynie w tenczas obserwowane być ma, gdy przez wstrzymanie robienia Biletów, szkoda Bankowi wynikałaby, gdyby zaś szkoda żadna w tym przewidywana nie była, tedy robienie Biletów, aż do potrzebnego czasu wstrzymane być może, dla uniknienia ile możności różnicy w podpisach, na co zawsze Kommissya Bankowa, roztropną baczność mieć powinna.
- 6to. Skład Papieru do Biletów służący, będzie pod dwoma Kluczami, ieden Klucz w Kassie Gotowizny, a drugi w Kassie Biletowej, chowany, i przy wybieraniu

ztamtąd Papieru, zawsze 6. wszyscy Kommissarze, lub ich zastępcy Affessorowie, znajdować się powinni, Regestr tegoż Papieru tak wchodu iako i wychodu, przez Dyrektora, w przytomności Kommissarzów, każdego razu spisany, Oryginał także pod zamknięciem trzymany, a Kopia takowegoż Regestru w Protokule przez Buchhalterą, wpisana będzie.

7mo. Dyrektorowie zaś Banku, Bilanse tak z Kassy Gotowizny, iako i Kassy Biletowej, oraz z Składu Papieru, co miesiąc, a zaś Bilanse Generalne z wszystkich czynności Bankowych, co puł Roku, przed Kommissją Bankową na Sessyi Ekonomicznej, składać powinni, podług których Bilansów, Rewizya tak Miesięczna, iak półroczna, tychże Kass i Składu, oraz Xiąg i Regestrów w przytomności całego Kompletu Kommissyi, oraz w przytomności wszystkich, którzy tylko, czy to z Affessorów Bankowych, czy to z Kommissarzów Skarbowych, znajdować się mogą, nastąpi, i gdy takowe Billanse ziuftyfikowane będą, tedy Oryginały przez wszystkich przytomnych Kommissarzów i Affessorów podpisane, ad Archivum złożone, a Kopie do Protokołu wpisane, bydz powinny, z którego Archivum, oraz i z wszystkich innych swych czynności, Kommissya Bankowa, przed Stanami ściśly rachunek co dwa lata dawać ma.

8to. Archiwum Bankowe pod 3. Kluczami będzie, jeden w Kassie Gotowizny, drugi w Kassie Biletowej, a trzeci w Kommissyi Skarbowej, przeto na wszystkich Sessjach Bankowych, gdy Billanse tak miesięczne, iako i półroczne składane będą, przynajmniej jeden Kommissarz Deputowany z Kommissyi Skarbowej, z Kluczem znajdować się musi, a o tym co się na Kommissyi Bankowej stało, na pierwszej swojej Sessyi Ekonomicznej Skarbowej, doniesie Extraktem z Sessyi Bankowej wyiętym.

9no. Korrespondencye wszelkie Bankowe, przez Dyrektorów utrzymywane będą, z obowiązkiem, aby zawsze na pierwszej każdej Sessyi, Kommissarzom przybyłe Listy, komunikowali, i odebrane na nie odpowiedzi Kommissyi, expedyowali, takowych zaś Listów Oryginały, iako i na nie odpowiedzi zaśle, iak nayakuratniej w Protokółach utrzymywane będą.

10mo. Wszystkich Officyalistów i Subalternów, iako to: Kassyerów, Buchalterów, Korrespondentów, i innych, oraz i Sekretarza czyli Regenta do trzymania Pióra na Sessjach, Kommissya Bankowa obierać, takowym Instrukcye, każdego w szczególności Funkcyi przepisywać, Pensye naznaczać może, za Approbacyą Władzy Naywyższej Rządu Kraiowego.

11mo. Kommissya Bankowa dwa Gatunki Sessyów miewać ma, iedne Ekonomiczne, drugie Sądowe. —

Na Sessjach Ekonomicznych, będzie Kommissya ta 1mo. Korrespondencye, Billanse, Regestra, i wszelkie inne przez Dyrektorów pełnione Obowiązki, rewidować, na zapytania Rezolucye i Decyzye dawać. 2do. O wszelkich do utrzymania i powiększenia kredytu Biletów okolicznościach, decydować, i zarządzać. 3tio. Gdy Lombard założy się, Dokumenta Hipoteki okazujące, tak względem Akcyonistów, iako i względem Dłużników, rewidować, o ich doskonałości lub niedoskonałości, rozważać, i wedle ich, zawsze Dyrektorowie, swoje w tych Materyach Czynności, regulować mają. 4to. Nakoniec, o wszystkich innych tu niewyrażonych okolicznościach, któreby się do Ekonomiki Bankowej ściągać mogły, iak nayroztropniej zarządzać i rezolwować, a Dyrektorowie podług tych Rezolucyów, Rząd całych Operacyów Bankowych, prowadzić i exekwować powinni. — Na Sessjach zaś Sądowych, w następujących Materyach sądzić będzie: 1mo. Gdyby który Officyalista, Subaltern, wykroczył, i swych powinności niedopilnował. 2do. W przypadku zdrady i defraudacyi Bankowych pieniędzy, czy to gotowych, czy to Bi-

letowych, przez Officyalistów, Kryminalnie, podług opisanego przez Stany Prawa, sądzono być ma. 3tio. Gdyby Assessor Funkcyi niepilnował, Sąd Bankowy onego od Kandydactwa odśladziwszy, innego Assessora obierze.

W innych zaś Materyach, oprócz tych trzech Artykułów, rozciągać mocy Sądowej, Kommissya Bankowa Władzy mieć niepowinna.

12mo. W Materyach Ekonomicznych, wszelkie Rezolucye, tylko głosnemi Wotami dawane być mogą, a pluralitas Decyzye stanowić ma: niezgadzaący się cum pluralitate Kommissarze, rozpisnąć się powinni, konnotując swe zdania zaraz w Protokule. W Materyach zaś Sądowych, oprócz Spraw Kryminalnych, które także głosnemi Wotami sądzone być powinny, vota sekretne, Dekreta stanowić będą.

13tio. Gdyby zaś Kommissarz który, lub Dyrektor, albo Vice-Dyrektor, swej Funkcyi niedopilnował, a ważnych przyczyn na Seffyi niedowiodł, takowym Sąd N. N. kary wymierzy, wedle sposobu pozwania, i sądenia, przez Stany Seymujące, zaraz przy ustanowieniu Banku, także oznaczyć się mającego.

14to. Pieniądze na potrzebne początkowe Expensa Bankowe, Kommissya Skarbowa według Rezolucyów Kommissyi Bankowej, iey awansować powinna, a zaś Bank z najpierwszych zysków Bankowych czasu swego, awansowane sobie Summy, Kommissyi Skarbowej za kwitem powrócić powinien, tak, iak wszystkie następne swe roczne zyski, po odtrąceniu Expensów resztujące, tenże Bank, Kommissyi Skarbowej za Rewersami oddawać będzie.

2do. Dla sposobu wprowadzenia w Cyrkulacyą tychże Biletów, nakaze Rzplta, wszelkie sub quocunque titulo, Podatki Publiczne, połowę w takowych Biletach, a połowę w Gotowiznie opłacać (e) przez co te Bilety successive w gotowe się Pieniądze obrocą, a znowu te gotowe Pieniądze, na fundusz i Realizacyą tychże Biletów służyć będą.

(e) Że w Polsce wprowadzenie Biletów Bankowych w Cyrkulacyą, iedynie przez sposob nakazania opłaty Podatków Biletami, uskutecznione być może, wynika z przyczyny tej: 1mo. Bo w Naszym Kraiu, nadto za mało Handlu, któryby takowe Bilety tak, iak w innych Handlowych Kraiach, z Banku na Cyrkulacyą wprowadzić mógł. 2do. Bo trudno by Obywatelowi pierwey wyperśwadować można było, przyimowania Biletów, póki by on niewiedział, że koniecznie przy każdym Podatku takowych Biletów potrzebować będzie, gdy zaś po ustanowieniu Banku i Prawa do tego służącego, usłyszy, że on takowych Biletów, nietylko na opłatę Podatków potrzebować może, ale że nawet onemi koniecznie przez połowę swoy Podatek opłacać musi, tedy nie tylko one z wszelką ochotą przyimować, ale nawet przy sprzedażach swoich Produktów, o takowe domagać się będzie. Ztąd tedy, nietylko możności, ale nawet pewności wszelkiej Cyrkulacyi onych, istotnie spodziewać się można.

3tio. Nakaze Rzeczpospolita Kommissyi Skarbowey, ażeby ona, zniósłszy się z Kommissyą Bankową, w przypadkach potrzeby gotowych Pienędzy, dla Realizacyi Biletów, zaleciła wszystkim swoim Kassom Publicznym, w których gotowizna bezczynnie, czyli bez cyrkulacyi leżeć będzie, na każdą Rekwizycyą Banku, wszelką takową Gotowiznę, na Bilety Bankowe zamieniać. (f)

(f) Ten Artykuł jest dla tego potrzebny, aby (czego w prawdzie według niniejszej Planty spodziewać się nie trzeba, iżby często Gotowizny na Realizacyą brakowało) iednak dla większego bezpieczeństwa, gdyby kiedy zabraknąć mogło, aby mówię, w takowym przypadku, Bank Narodowy zawsze, w tym w Skarbie Publicznym, iako we własności Narodu, potrzebną pomoc gotowych Pienędzy znaydywać mógł, ile gdy często, przez całe Kwartały znaczne gotowe Summy, w Kassach Publicznych próżno leżą, i tym sposobem i na tych Kwartałach Rzplta cokolwiek użytkować będzie mogła.

4to. Nakaze Rzeczpospolita teyże Kommissyi Skarbowey, aby ona takżo wszystkim swoim Kassom Publicznym zaleciła, wszelkie *sub quo-cunque titulo* expensa Kraiowe, przechodzące Zł: 10. takowemi Biletami Bankowemi przynajmniey przez połowę wypłacać. (g)

(g) Przez to zalecenie, ażeby Kassy Skarbowe wszystkie expensa tym sposobem płać, zapewne nikt, czy to Żołnierz, czy ktokolwiek inny, mając nieiaką płatę, lub Penfya od Rzpltey takowemi Biletami, nic szkodować nie może, bo kto tylko Bilety będzie miał, tedy zawsze za nie gotowizny dostanie, czy to w Banku Generalnym, czy w iego Kassach Realizacyjnych po Prowincyach, czy to nawet u Kupców, czy u Dziedziców Dóbr, lub iakichkolwiek bądź Gospodarzy, którzy, iuż to do Handlu, iuż to na opłatę Cła lub Podatków, potrzebuując zawsze takowych Biletów, z chęcią one przyjmą w zapłacie iakiey, lub na Gotowiznę zamienia; a mający Bilety, często nawet nieiaki Procent zarobić może, ponieważ iak Punkt szofy w Plancie nauczy, Bilety Bankowe te, chcącym dostać z Banku, zawsze ieden Procent kosztować będą, a zatym potrzebujący onych, a mogąc od Ofob Partykularnych nabyć, zapewne, przynajmniey pół procentu z wszelką ochotą dopłaci. Przeto też te Bilety, i w Woysku, dla wygodniejszego Transportowania do swych Sztabów, daleko lepiej, iak iaka chcąc mone-

ta, służyć mogą, bo nietylko że Gospodarz Regimentu, w naybliższym sobie Kantorze Bankowym, za Bilety zawsze gotowe Pieniądze znajdzie, ale nawet na tych Biletach często co ięszcze zarobi. A tak tedy Bilety Bankowe, każdy z wszelką ochotą przyjmować będzie, widząc, że nietylko onemi wszystko, tak, iak gotowemi pieniędzmi kupować, ale że nawet na nich czasem nieco i zarabiać może.

5to. Chcąc zapobiedz wszelkim niewygodom, któreby dla Obywatelów, z Ustawy Punktów poprzednich 2go i 4go wynikać mogły, ufunduje Bank następujące swoje Kantory realizacyjne, to iest:

1. w Warszawie — Kantor Pryncypalny. (h)

1. w Wilnie.

1. w Krakowie.

1. w Lublinie.

1. w Dubnie lub Zytomierzu.

1. w Poznaniu.

1. w Mińsku.

6. Kantorów Prowincjonalnych. (i)

7. Kantorów in Summa — Które tak dla wydania, potrzebującym Biletów na Podatki, iako też i dla zamiany Biletów na Gotowiznę, zreczną wygodą staną się Obywatelom w nayodleglejszych Prowincjach mieszkającym, mając w każdej swojej Prowincyi takowe Kantory. Przy wszystkich Cłach Rzepltey, będzie także każda Komora miała małą Kasę od Banku w Biletach, dla więkzey łatwości nabycia onych, ile w początkach takowego Banku.

(h) W Kantorze Pryncypalnym będą zawsze wszelkie choć naywiększe Summy Biletów Realizowane.

(i) W Kantorach zaś Prowincjonalnych iedynie mnieysze Summy, według Pzoporcyi mieysca, czasu, i według możności Banku, Realizowane będą; wszelako Dyrekcyja

keya Bankowa, swoją gotowizną zawsze tak rozrządzi, aby nawet, i na Kantorach Prowincjonalnych, na codzienną potrzebę Obywatelów, oney nigdy nieza-
brakło, i przeto w każdym takowym kantorze Prowincjonalnym, w czasie tym, gdy 40. mill: Biletów już cyrkulować będzie, przynajmniej 3. miliony dla Realizacyi w pogotowiu zawsze będą, a zatym codzień przynajmniej 200,000. Złł: Realizowane być mogą, albowiem w przeciągu 15. Dni, Bank Pryncypalny, Kantorowi Prowincjonalnemu, znowu nowy sukurs Gotowizny nadeść może. — Gdyby zaś kto, a może tylko niejaką szukaną, większe Summy Realizowane razem mieć chciał, takowy do Kantoru Pryncypalnego do Warszawy udać się powinien, bo inaczej zapewne gdyby tego Warunku dla Kantorów Prowincjonalnych nie było, łatwo by kto jeden lub drugi, takowy Kantor z gotowizny ogołocić, i tym sposobem, kredyt Biletów popsuć mógłby. — Warunek ten względem wypłacenia w Kantorach Prowincjonalnych na jeden dzień 200. Tysięcy Złł: nieśluży tylko tym, którzyby na codzienną potrzebę za okazaniem Biletów zaraz chcieli Kapitałów swoich, w gotowiznę zamienić. — Ten zaś, któryby (choć i na kilka Millionów, lub więcej mając Biletów) awizował Kantor Prowincjonalny, wprzód 15. dniami, ażeby w przeciągu takowego czasu, tak Generalny, iako i inne Prowincjonalne Kantory gotowiznę nadeść mogły, może mieć takowe, iakie chciał będzie, Summy realizowane.

6to. Upoważni Rzeczpospolita Bilety te Bankowe tak, iżby one potrzebu-
jącym, z Banku zawsze z jednym Procentem *Aggio* sprzedawane być mogły, to jest np. mający opłacać Podatku Publicznego Złł: 200. a potrzebując połowy onego w Biletach czyli Złł: 100. z Kantoru kupić, aby za takowe Biletowe Złł: 100. gotowizną zapłacił Złł: 101. (k)

(k) Ten artykuł dla Rzpltey jest arcy ważny, i użyteczny, bo lubo to prawda, iż to będzie niby znowu mały nowy Podatek na Złł: 200. Złł: 1. wynoszący, iednak gdy dzisiaj każdy tyle, ile może, dla Dobra Kraiu przykładac się powinien, boleć go to tak mocno nie będzie, że w Roku całym Złł: 100. Podatku opłacać, półzłotka na 50. Złł: Biletowych dopłaci, ale i ten Dodatek małą część, i to może tylko w pierwszym Kwartale Obywatelów dotknąć, bo gdy po pierwszym Kwartale, kilkanaście Millionów takowych Biletów cyrkulować zacznie, natenczas żaden po kupienie onych do Banku nie przyjdzie, ale od Partykularnych, którzy już takowe mieć będą, łatwo nabędzie mało co dopłacając, ponieważ *in Publico* kursować będą, tylko Złoty za Złoty, bez wszelkiego *Aggio*, podobnież i w Banku tak realizowane. — Jest jednak z tego małego *Aggio*, które Bank Narodowy za swoje Bilety brać będzie, wielki nadspodziewanie dla Rzpltey awantasz, albowiem, gdy te Bilety w Banku za Złł: 100 Złł: 101. kosztować będą, tedy każdy mający Bilety, woli one w Kassie swojej chować, niżeli z niemi po Realizacyą do Banku iść, bo niedostając w Banku za Złł: 100. nie więcej iak Złł: 100. a potrzebując znowu z Banku Biletów na Podatki, za Złł: 100. Złł: 101. płacić musząc, będzie widział dla siebie przez Bilety ten awantasz, że albo sam na swoje Podatki takowe potrzebować, albo potrzebu-
cemu

cemu przynajmniej z pół Procentem zarobku sprzedać może. — Ztąd więc wynika, że przez te *Aggio* Biletów, tychże więcej *in Publico* zoftanie, a im więcej Biletów *in Publico*, tym więcej gotowych pieniędzy w Banku, i mniej do Realizacyi potrzebnych, a im mniej Pienędzy w Banku do Realizacyi potrzebnych, tym więcej zbywających na zysk Kraiu, dla założenia Lombardu &c. &c. Rzpłtey do Dyspozycyi zoftanie, a im więcej zysku Rzpłta z Banku mieć będzie, tym więcej czasu swego Obywatelom na Podatkach ulży. Tym tedy sposobem niewątpliwie następujący Punkt 7my skutku swego doydzie. — Oprócz wyrażonych przyczyn, potrzeby tego iednego Procentu *Aggio* na Bilety, ieszcze i to nadmienić należy, że gdyby tego Rzpłta niepozwołała, trudnoby iakowego zysku z Banku spodziewać się mogła; albowiem mało by który Obywatel Biletów u siebie zatrzymywać chciał, wiedząc, że on ich w potrzebie, zawsze darmo w Banku doftanie. Przez opuszczenie tedy tego Punktu, cale to pozytywne Systema Banku Biletowego w Kraiu Naszym (gdzie takowego Handlu ieszcze nie ma, któryby Bilety w cyrkulacyi utrzymywać mógł) łatwo by więcej straty na *Expensa*, iak zysku przyczynić mogło.

7mo. Gdy tedy na fundamencie tey pewności, o iakiey Punkt 2gi powyższy naucza, spodziewać się trzeba, że te Bilety wszelki kredyt u Narodu znaydą, mając zawsze ich pewną *Hypothekę*, na tych gotowych Pieniędzech, które przez zamienienie się do *Kassów* Banku dostały, i tam na zapłacenie Biletów ustawicznie gotowe leżą, iako i że z przyczyny (według Punktów powyższych 3go, 4go, i 6go) dalszych Operacyów Bankowych, wielka część tychże w Banku leżących gotowych pieniędzy nad potrzebę do Realizacyi, próżno leżeć będzie, zaczym Rzpłta już łatwo część takowych wcale niepotrzebnie w Banku leżących gotowych pieniędzy, na swoy zysk do ustanowienia *Lombardu*, &c. &c. użyć może, a iedynie tyle Bankowi zagwarantuie, ile z niego na włożenie do Lombardu, wyciągnie, aby Biletów *Hypotheka*, zawsze w swoim bezpieczeństwie zofta-

została, gdy tedy tym sposobem, Bank Narodowy zawsze swoy nieo-
chibny Fundusz, częścią w goto-
wych Pieniędzech, częścią w Gwa-
rancyi Rzpłtey mieć będzie, zatym
nieochybnie Rzpłta sama już w so-
bie, znaczny Fundusz na uftano-
wienie, namienionego *Lombardu*
&c. &c. znajdzie. (1)

(1) Gdy z tego Artykułu iafno widać, że Rzeplita tym sposobem przez swoy wewnę-
trzny kredyt, sama w sobie Fundusz na założenie *Lombardu*, &c. &c.
znaleść może, uważać iefzcze i to należy, że ten Fundusz tak duży, przynay-
mniey bydz powinien, iżby, nietylko z wypływającego z tąd zysku wszystkie *Ex-
penfa* nadgrozone bydz mogły, ale aby i Rzeplita nadto iefzcze znaczny zysk
mieć mogła, zaczym koniecznie pozwolić godziło by się, Bank Narodowy do
Summy 40. Millionow w Biletach założyć, albowiem to nigdy nikomu szkodli-
wym nie będzie, a to zprzyczyny tey, iż wszystkie te Bilety, tylko tak, iak
Partyiami robione będą, tak też Partitami tylko ad Publicum powoli wychodzić
będą, i ich kredytu szukać, podług którego kredytu, Kommissya Bankowa z wy-
dawaniem Biletow zawsze, regulować się będzie, aby więcej takowych nie wyda-
ła, iak co w proporecyi kredytu, i w proporecyi mającey do Realizacyi Gotowi-
zny, wydanym bydz może, iak n.p. z następuiącey kalkulacyi pomiarkować można.

20.	Millionów	po Zł:	1000.	będzie Biletów	20,000.	fztuk.
10.	Ditto	po Zł:	500.	będzie Ditto	20,000	Ditto.
5.	Ditto	po Zł:	100.	będzie Ditto	50,000.	Ditto.
3.	Ditto	po Zł:	50.	będzie Ditto	60,000.	Ditto.
1.	Ditto	po Zł:	25.	będzie Ditto	40,000.	Ditto.
1.	Ditto	po Zł:	10.	będzie Ditto	100,000.	Ditto.
40.	Millionów	-	-	będzie Biletów	290,000.	fztuk.

Z tey tedy kalkulacyi, iafno widać, że gdy 290. Tyficy fztuk Biletów w 40. Millionach
będzie, zaczem takowe przedzey, iak po 7. Kwartalach zrobione bydz nie mogą,
choćby codzień tak iak w Szwecyi 700. Sztuk podpisywano, gdzie nawet tym,
którzy więcej wyftarczyli podpisać, *premium* dawano...

800. Uftanowi Rzeczpospolita Prawo,
pozwalające Bankowi Narodowemu,
uformowania *Lombardu* (m) z przy-
łączeniem do niego Akcyonistów
(n) tym sposobem, iak następuią-
cy Punkt 9ty o Funduszu *Lom-
bardowym* naucza.

(m) Lombard, czyli Kantor Bankowy, mający Pieniędze na Hipotheki pożyczać, bę-
dzie co do porządku trzymania Xiąg, Regestrów, i Korrespondencyów, tak iak
inne

inne Kantory, zupełnie Kommissyi Banku Narodowego do administrowania oddany, z przyczyny, że ten Lombard, iako Punkt następujący gty obiaśni, w połowie z Kapitału Banku Narodowego, a w połowie z Akcyonistów, złożony zostanie; a zatym wszyscy Officyaliści Lombardowi, iako to; Buchhalterowie, Kaszyerowie, Korrespondenci, i inni Subalterni, pod Subordynacją teyże Kommissyi Banku Narodowego będą, Dyrekcyja zaś właściwa Lombardowa, względem pożyczania i odbierania Summ, będzie się składała, tak z Kommissyi Bankowej, iako z Akcyonistów, lub Ich Plenipotentów, w Mieście Existencyi Lombardu znajdujących się, i we wszystkich Operacyach Lombardowych, *sama pluralitate votorum* decydować ma. Billanse zaś z Lombardu, tym samym sposobem, iak Bilanse Banku Narodowego, co pół roku przez Dyrektorów Banku Narodowego wypisywane, tak na Kongressach generalnych Lombardowych półrocznych, iako i na Sessjach przed Kommissyą Bankową, iako Naywyższym swoim Zwierzchnictwem, z Xięgami i Regestrami iustifikowane, i ad Archiva deponowane zostaną.

- (n) W Akcyach Lombard, z następujących przyczyn ustanowionym być powinien, to jest: gdy w Państwach Republikantkich Interes Rzpltey, nic innego nie jest, iak tylko Interes tylu milionów Osób Partykularnych, ile w Kraiu Obywatelów się znajduje, zatym wynika, że chcąc mieć Rząd dobry w Interessach Rzeczypolitey, trzeba go tak łączyć, aby w nim Interes Partykularnych Obywatelów, składających tę Rzpltą, widocznie z Interessem Rzpltey związany był, zaczym słusznie wypada, iż gdy Rzplta przez ustanowienie wyżej namienionych Biletów, zysk mieć żąda (który iedynie przez kredyt od samychże Obywatelów, tym Biletom dać się mogący, skutecznionym być może) aby do partycypowania takowego zysku, tych samych Obywatelów, nietylko *indirecte*, ale i *directe* przypuściła, przeto tedy naylepiej tym sposobem to skuteczni; gdy przy ustanowieniu Banku, do założyć się mającego Lombardu, Akcyonistów dopuści, i gdy tego samego *Beneficium*, którego Rzplta chce zażywać, i im dozwoli, to jest: aby także obowiązani nie byli innym sposobem Akcyje Lombardowe składać, iak tylko w połowie z Gotowizny, a w połowie z Hipoteki Dóbr swoich; przez co, ten awantaz dla Akcyonistów wynikać będzie, że lubo Lombard na 6. p.C. Pieniądze te Biletowe na Hipoteki wypożyczać będzie, iednakże mając dwa razy tyle Biletów, iak Gotowizny, może mieć z Diwidendu zarobku rocznego Lombardowego, po odtrąceniu Expensów, i próżno leżących Summ, Procentów 8. 9. 10. a czasem i 11. rachując od włożonych gotowych Summ Akcyjnych. Prawda, że tego tylko na ów czas będzie się można spodziewać, gdy Bilety w zupełnym kredycie będą; Że atoli takowego kredytu spodziewać się można, ztąd nawet wniesć należy, bo nietylko, że w tym staranie będzie Rzpltey, ale też i samych Akcyonistów, których do 4000. liczyć się może, aby te Bilety wszelki kredyt i Cyrkulacją miały, boby inaczej nad 6. Procentów, zapewne mało co zarobili, albowiem zysk z tych Biletów, tylko w proporcji kredytu znajdować się może. Ztąd tedy widoczna konkluzya, że przez dopuszczenie Akcyonistów do Lombardu, cale to pożyteczne dla Rzpltey Systema Banku, tym pewnie w dobrym porządku i kredycie utrzyma się.

9no. Fundusz Lombardu może być do 40. milionów ułożony, to jest:

1mo. Kommissya Bankowa może zbywających, iak wyżej nadmienilem, od Realizacyi gotowych pieniędzy, *successive* w ciągu pierwszych 10. Kwartałów, na Fundusz

dufz Lombardu odłożyć w
gotowiznie - - - 10. mil:

2do. Akcyoniści mogą tym
samym sposobem *successive*
przez 10. Kwartałów do
Kompanii Lombardowej
przyłączać, także na Fun-
dufz Lombardu w gotowi-
znie - - - 10. mil:

3tio. Za każdy Million ie-
den w gotowiznie mogą
dwa Miliony Biletów według
Systema kredytu, przez Lom-
bard wypożyczyć, da Rzecz-
pospłita w Lombardzie swo-
ią Gwarancyą za to, że gdy-
by, iakowym niespodziewa-
nym nieszczęściem, Dłużni-
cy Lombardowi, pożyczone
ztamtąd Bilety nieopłaciły,
że ona takową szkodę aż do
10. mil: zastąpi, aby *Publi-
cum* w żadnym a w żadnym
niebezpieczeństwie, wzglę-
dem Realizacyi nigdy nie-
zostało. — A zatym dalszy
Fundusz Lombardu w Gwa-
rancyi Rzpltey - - 10. mil:

4to. Z tych samych przy-
czyn Akcyoniści, chcąc ta-
koż pożytkować z zarobku
Lombardu, drugi raz tyle
iak z włożoney Gotowizny,
dadzą także, podobnie iak
Rzplta, zaręczenie swe, za
10. mill: Bile-tów, i onę spo-
sobem Hipoteki na swoich
Dobrach zapiszą. — A za
tym ostatni Fundusz Lombar-
du z Hipoteki Akcyonistów 10. mil:

(o) Summa - 40. mil:

(o) Na mocy tedy takowego Funduszu, wyda Kommissya Bankowa Lombardowi *successive* 40. Mill: Biletów, a włożoną tam na Fundusz całą gotowiznę, do swoich Kass Realizacyinych, nazad odbierze, ponieważ Realizacyą dla menażowania Expen-
C 2 sów

sów sam Bank Narodowy iedynie zastępować będzie, a Lombard Biletami tylko Obywatelom Summy pożyczać ma, ponieważ życzący sobie Obywatele za takowe Bilety Gotowizny, zawsze każdego czasu, takową w Banku Narodowym na swoją satysfakcyą znajdą, i w każdym sobie naybliższym Kantorze Realizacyinym, onę według żądania swego dostaną, a tym więc sposobem Bank z Lombardem, a Lombard z Bankiem, zawsze złączony będzie,

10mo. Chcąc zaś aby Biletów, czy to dla Lombardu na wypożyczenie wyżej namienionym sposobem, czy to dla Obywatelów takowych potrzebujących, w Banku nigdy nie zabrakło, może w tych przypadkach Kommissya Bankowa, ielzcze oprócz pierwszych 40. Mill: Biletów, które według Punktu powyższego 1go, do potrzeby konieczney nchwalone zostały, ielzcze do potrzeby przypadkowej, drugie 40. Millionów, *successive* w Proporcyi przyrastające do Banku gotowizny, przyrobić, aby tylko z 40. Millionów Biletów, i ieden Bilet innym sposobem nikomu z Banku wydany nie był, iak iedynie za odebraną *immediate* za takowy Bilet gotowiznę, a to pod naysurowszą na wszystkich Kommissarzów i Dyrektorów Bankowych karą. Atak tedy, przy każdej Rewizyi Banku, w czasie tym, gdy raz tak pierwsze iako i drugie Bilety, a zatym *Summaliter* całe 80. Mill: Biletów zrobione będą, zawsze 40. Millionów, albo w gotowiznie, albo *in natura* w tychże zrobionych Biletach, w Kasach Realizacyinych *Summaliter* znajdować się muszą. (p)

(p) Z tego tedy powodu, zapewnie spodziewam się, że istotnie każdy Obywatel łatwo przekona się, iż tym sposobem w niniejszey Plancie położone 80. Mill: Biletów, nigdy Kraiowi szkodliwe bydz nie mogą, bo 1mo. iezeli iedne 40. Mill: Biletów, iedynie tym sposobem z Banku wyidą, że za nie koniecznie 40. Mill: gotowych pieniędzy w Kasach Realizacyinych znajdować się muszą, a 2do. gdy na drugie 40. Millionów, przez Lombard Obywatelom pożyczone, a *in Publico* cyrkulujące, Bank oprócz 10. Mill: gotowizny od Akcyonistów, ielzcze nad to 10. Mill: circa z kwartalnych Intrat Rzpltey pomocy, Funduszu Realizacyinego, mieć będzie, przytym ielzcze i małe zapisy Dłużników, Hipoteki Akcyonistów, i Gwarancyą Rzpltey zważając, tedy zapewnie wszelka obawa w tym punkcie niebezpieczeństwa, od razu upada...

11mo. Rekapitulując zaś ogólny majątek Banku, i Lombardu, gdy wszystko tu dotąd proponowane, w swym czasie uskutecznienia swego dojdzie, mając tenże Bank z Lombardem na ów czas majątku w Biletach zrobionych, a przynajmniej wielką częścią na Gotowiznę przeniesionych, iak wyżej namieniłem, to jest:

40. Millionów Biletów, które podług Punktu pierwszego zrobione zostały, a

40. Millionów, które podług Punktu powyższego tego przyrobione być mogą, a zaś

10. Millionów w Gotowiznie, którą Akcyoniści podług Punktu 9go do Banku na Fundusz Lombardu komportowali.

90. Millionów in Summa.

Tedy Rzplta Kommissyi Bankowej, Oporacją ogólną, tymże iey powierzonym majątkiem, czynić mającą, przepisać może, następującym sposobem, w Nocie tej iasno okazującym się. (q)

(q) 1mo. Aby Kommissya Bankowa przez Lombard za zgodą Akcyonistów, i według możności kredytu, namienione w powyższym 9tym Punkcie 40. mill: *successive* Obywatelom na Procent taki, iaki uchwalony będzie, wypożyczała, a zysku z takiego rocznego Procentu połowę do Skarbu Rzpłtey rocznie komportowała, a połowę na Akcyonistów w Proporcji akcyow exdywidowała, a im takż co rok takowy zysk wypłacała.

2do. Aby w powyższym Punkcie 10tym namienione 40. Millionów, ustawicznie na Realizacją w Banku swoim po Kantorach Realizacyinych roztropnie rozdzielone trzymała, aby zawsze wszędzie potrzebna Gotowizna na Realizacją wystarczyć mogła. Że te 40. Mill: Gotowizny dla Realizacyi Cyrkulujących 80. Mill: Biletów wystarczyć mogą, odwołuję się znowu do zdania sławnego Finansowego Ministra Neckera, który dopiero Roku przeszłego 1789. dnia 14. gbris w Zgromadzeniu Narodowym podając swoy Projekt, na zamienienie *Kasy d'Escompte* na Bank Nacyonalny, wyraźnie w tej materji powiada, że na 240. Mill: Biletów 70. Mill: Gotowizny dla Realizacyi zupełnie wystarczyć mogą, gdy tedy Necker, iako ieden z naypierwszych Finansowych Ministrów, mógł się spodziewać (lubo iuż przy upadłym w Francyi Monety Papierowej kredycie) że iednak 70. na

240. może być proporcją doskonałą, czemuż tedy w Polfcze przy rosnącym dopiero kredycie, spodziewać się nie można? żeby 40. na 80. wystarczyć niemógły. Nadto i jeszcze i to wiadomo, że we wszystkich innych, a przynajmniej większej części Państwach, gdzie Moneta Papierowa kursuje, Pięć, Sześć, a czasem i więcej razy, więcej Biletów Cyркуluje, iak w Gotowiznie dla Realizacyi w Kasfach Bankowych znajduje się, a jednak i tam i jeszcze większą częścią, gdzie tylko nie ze wszystkim, granice proporcji, przestąpiono, Bilety Bankowe w zupełnym kredycie są. W tym miejscu więc i to nadmienić i jeszcze muszę, że choćby i w najgorszym przypadku, z tych tu wyrażonych 40. Millionów, które przez zamienienie się w gotowiznę, na Realizacyą 80. Mill: Biletów destinuję, nie aktualnie, oprócz 10. Millionów, przez Podatki Rzpltey zamienione na Gotowiznę, nie zostało, że jednak i w tym przypadku (bo już w ten czas nie 80 ale tylko 50. Millionów Biletów by Cyркуlować) Kaszy Realizacyine, odebranemi 10. Mill: Gotowizny od Akcyonistów, a 10. Mill: z Kass Rzpltey, in Summa 20. Mill: Gotowizny mając, temi 20. Mill: Gotowizny, na 50. Mill: Biletów Cyркуlujących, zupełnie, dla Realizacyi potrzebnej, także wystarczyć mogą, albowiem 40. do 50. jest jednak i jeszcze daleko większą, iak 70. do 240. proporcją. . . .

3tio. A ponieważ zaś ta sama Rekapitulacya, rachując tylko 40. Mill: na wypożyczanie przez Lombard, a 40. na Realizacyą, okazuje; że i jeszcze nadto, gdy Bank raz w zupełnym kredycie będzie, 10. Mill: majątku zbywającego w Banku, bezczynnie zostanie (wyrównyując te 90. Mill: ogólnego majątku) przeto Kommissya Bankowa za zezwoleniem Stanów, i jeszcze i takowe 10. Mill: *successive*, tak iak kredyt pozwoli, do założenia Kantorów Titulo *Mons Pietatis*, pod swą własną Administracyą, na zysk Rzpltey obrócić może, w których to Kantorach, te 10. Mill: jedynie na Zastawy Ruchome, zapisać się podpadające, od jednego do sześciu Miesięcy, choć najmniejszymi Summami pożyczać ma, a zysk ztąd wypływający *directe* do Kommissyi Skarbowey corocznie oddawać będzie, z którego zysku, chcąc podobne Zagraniczne Instytuta, przynajmniej częścią naśladować, Kommissya Skarbowa część pewną taką, iaką Stany naznaczą, na Fundusz Ubogich obróci, w proporcją każdej Prowincyi.

Nakoniec i jeszcze i to w tym miejscu przypomnieć można, że gdyby przeciw wszelkiemu spodziewaniu, z początku zaraz żadni Akcyoniści dla przyłączenia się do Lombardu, nie znaleźli się, jednak tedy, chcąc, aby Bank i w tym przypadku nawet z początku zaraz nie bez pożytku dla Rzpltey zostawał, może Kommissya Bankowa, z temi zbywającemi od Realizacyi Pieniędźmi, zamiast, iakem namienił, one na założenie Lombardu zażyć, takowemi Operacye swoje Pożyczalne, przez Otworzenie Kantorów *Mons Pietatis*, na zysk Rzpltey pierwej rozpocząć, a to w Proporcji takowej, iaką kredyt dozwoli, to jest *successive* aż do 10. Millionów, ponieważ tyle z własnym Rzpltey Majątkiem (to jest z Kwartalnymi Rzpltey Intratami) Realizacyi zupełnie czasu swego zastąpić może. Lombard zaś w takowym przypadku, później dopiero, w proporcji takowej, iak Akcyoniści przybywać będą, oraz iak dalszy kredyt Biletów tego dozwoli, *successive* utworzony byłby mógł: a zatym tu się każdy domysli, że w pierwszym przypadku tylko circa 10. Mill: Biletów in Publico cyркуlować będzie, a reszta dopiero w ten czas, gdy Akcyoniści przybędą. — Zaczem zapewne, tak w pierwszym przypadku, iako i w drugim, zawsze Bilety nasze w zupełnym kredycie zostaną, bo tylko w Proporcji Funduszków dostatecznie przyrastających, Realizacyinych Bilety *ad Publicum* wychodzić będą.

12mo. *Dividenda* z Lombardowego zarobku, ma być, iakom wyżej namienił, po odtrąceniu *Expensów* Lombardowych, rachowana, połowa dla Rzpłty, a połowa dla Akcyonistów. (r)

(r) Służność takowego podziału zysku, przez połowę na Rzpłtą, a przez połowę na Akcyonistów, Punkt powyższy gty o Funduszu Lombardowym, iasno wyświatla, gdy tak, iak Akcyoniści 10. Mill: gotowizną, a 10. Mill: Hypotheką, tak też i Rzpłta 10. Mill: Gotowizną, a 10. Mill: swoją Gwarancyą, do Lombardu wkłada, zaczym, z równego Interesu, równy zysk wypada.

13tio. Ustanowi Rzpłta dla menażowania *Expensów*, ieden tylko Kantor Lombardowy w Warszawie, który na (s) czyście tylko Hypotheki Obywatelom tak Koronnym, iak Litewskim, Summy pożyczać będzie. — Kantory zaś *Montis Pietatis*, które na Zastawy (t) ruchome, Summy pożyczać będą, mogą być ustatorowane, dla wygody Obywateli, przynajmniej 4. w czterech Pryncypalniejszych Miastach, iako to: w Warszawie, Wilnie, Krakowie, i Poznaniu.

(s) Za Hypothekę mogą być uznane 1mo. Wszelkie Dobra Ziemskie. 2do. Wszelkie Kamienice i Dworki w Miastach Pryncypalniejszyh, w dobrym położeniu, które Afsekuracyą dobrą od Ognia za sobą mieć będą, co od rozeznania Dyrekcyi Lombardowej dependować będzie. 3tio, Wszelkie Produkta Kraiowe, które w Magazynach Lombardowych deponowane będą, a także za sobą doskonałą afsekuracyą od Ognia mające. *Afsekuracya* od ognia; iest to pewny między dwoma stronami Kontrakt Konwencyiny, mocą którego iedna strona, nazywająca się *Afsekurator*, albo Kompania Afsekuracyina (iaki są nayznaczniejszye w Anglii, Amsterdamie, i Hamburgu) drugiej stronie, nazwaney *Afsekurowana*, zaręcza do pewnego umowionego czasu, za wszelką iey Domóm, lub Produktóm, w tym a w tym miejscu leżącym, przez pożar ogniowy, choćby nawet i Piorunowy, wyniknąć mogącą szkodę, tym sposobem, iż ponieważ strona Afsekurowana, przy podpisaniu Konwencyi, stronie drugiej, czyli Kompanii Afsekuracyiney, Summę N. N. iako *Premium*, czyli nadgródę, za przeymuiące na siebie niebezpieczeństwo ogniowe, gotową wyliczyła, przeto Kompania Afsekuracyina, z przyczyny wziętego *premium*, obowiązana zostanie, całą szkodę, którąby pożar ogniowy, takowym za afsekurowanym Domóm, lub Produktóm, sprawić mógł w przeciągu czasu Afsekuracyi, stronie Afsekurowaney zapłacić. — *Premium* takowe, rachnie się circa ieden Procent na Rok, więcej, lub mniej, w proporcyi niebezpieczeństwa miejsca, w którym takowe Domy, lub Produkta się znajdują. — Wszytkie takowe Afsekuracye, mogą być z początku według żądania każdego Obywatela, przez Dyrekcyą Bankową, Zagranicą negocyowane; później zaś może

Akcyonistów Lombardowych zgoda nastąpić, że sam Lombard takowe Affekuracye tu w Kraiu czynić może, ponieważ biorące co Rok *Premia*, zupełnie na opłacenie przypadkowych szkód wystarczają, iako to wszystkich rządnych Kompaniów Affekuracyjnych Operacye zawsze iasno okazują. A przez ten sposób, i takowe Summy w Kraiu zatrzymane być mogą.

- (t) Za Zastawy zaś Ruchome, uznane być mogą, Złoto, Srebro, Miedź, Żelazo, i wszelkie gatunki Towarów, Bławatnych, Kamelarowych, Bawełnianych, Nicianych, i Wełnianych, iako też Jedwab i Bawełna, zgola wszystko, co tylko zepfuciu niepodpada; co zaś zepfuciu prędkiemu podpada, iako to n. p. Wino, Wódka, &c. na takowe gatunki nie wypożyczano niebędzie.

14to. Reguła iakim sposobem Lombard (u) na Hypoteke, a iakim sposobem *Mons Pietatis* (w) na Zastawy, Summy wypożyczać będzie, i na iaki Procent, (x)

(u) Lombard żądanych Summ na Hypoteke Ziemskie, iako na Kamienice i Dworki, póty nie pożycz, póki przez żądającego Authentycznie Oryginalnemi Dokumentami, Stan Prawdziwy takowych Dóbr stojących, dowiedziony nie będzie, co Dyrekcyja Lombardowa roztropnie rozeznawać i trutnować powinna, a dopiero gdy stan takowy rozeznany będzie, tedy na wartość takowych Dóbr (która zawsze przez Urzędowych Taxatorów zaświadczona być musi) połowę wartości pożyczano być może, a Dłużnik też pożyczoną Summę, w Aktach przyzwolitych, na takowych swoich Dobrach zapisać i zaroborować powinien. Chcąc zaś mieć, aby Dobra w Banku zastawione, żadnemi innemi Długami obciążone nie były, musi pożyczający Summ Obywatel, wszystkich innych Zastawników i Kredytorów swoich, którym zapisy na takowe Dobra powydawał, zaraz z tych pożyczających Summ, opłacić, dla czego Lombard część takową, iaka się z Dokumentów, na owe Dobra, zapisaną okaże, póty u siebie zatrzyma, lub w Kancelaryi Akt przyzwolitych deponowaną zatrzymać każe, póki Zastawnik, lub Kredytor, z takowych Dóbr nie kwituje, która kwitacja wraz z Zapisem Obligacyjnym Bankowym, i innemi do tego służącemi wyżej nadmienienemi Dokumentami, do Archivum Lombardu włożoną, i aż do powrócenia pożyczoney Summy, tamże zatrzymaną być powinna: Na inne zaś Hypoteke, iako to: na Produkta Kraiowe, o których w wyższym Punkcie Nota S. nadmienilem, za okazaniem zaświadczenia z Magazynu, o aktualnym złożeniu wielości, i gatunku rzeczy, i gdy *Ante Omnia* affekuracja od Ognia i zepfucia, zapłacona będzie, według Urzędowney także Taxy $\frac{3}{4}$ części na wartość onych pożyczono być może, z tym tylko warunkiem, że za pożyczoną Summę na Produkta, zaraz za ten Miesiąc cały, w którym Summa pożyczona będzie, Prowizya anticipative zapłacona być powinna, a termin wykupienia, lub Prolongowania naydaley 6. Miesięcy i 6. dni, trwać ma, a zatym, gdyby w przeciągu tego czasu, Summa wraz z Prowizyą do Terminu naznaczonego zapłacona nie była, lub Prolongacya za opłaceniem Prowizyi, nie nastąpiła, tedy takowe Produkta przez Aukcyą z przebrane będą, a Summa po odtrąceniu należącego Lombardowi do czasu odebrania Długu, i Expensów, resztująca, Właścicielowi za odebraniem Rewersu Zastawnego, oddana będzie: gdyby się zaś o takową resztę, przez Rok cały nikt nieoedzwiał, tedy ona na fundusz Ubogich obrocona będzie, z kąd ieyiuż nigdy reklamować nie będzie można.

(w) *Mons* zaś *Pietatis*, bez wszelkich Zapisów iako niepotrzebnych (ponieważ iedynie na Zastawy ruchome wypożyczać będzie) powinien za okazaniem Taxy Urzędo-

Urzędowney $\frac{2}{3}$ części wartości, każdemu żądaiącemu, poty, póki fundusz wystarczać będzie, pożyczać, z tym tylko warunkiem, aby iedynie na takowe rzeczy wypożyczać, które prędkiem zepfuciu nie podpadaia, iako w poprzedzaiącej Nocie wyłuszczyłem. Względem zaś sposobu opłacania Prowizyi, ta sama Reguła, która w Lombardzie przy pożyczaniu na Produkta Kraiowe obserwowana będzie, i tu *in Monte Pietatis* obserwowana byđż powinna, to iest, że oprócz pierwszego Miesiąca, za który zaraz Prowizya z góry opłacona byđż musi, Termin naydłuższy do wykupienia, lub prolongowania za opłaceniem Prowizyi, tylko 6. Miesiący i 6. dni, ustanowionym będzie, a że w uchybieniu takowego, także zprzedaż Zastawów przez Aukcyę, i to wszystko, com tamże nadmienię, nastąpi.

- (x) Prowizya w Lombardzie na wszystkie Summy, czy to duże, czy to małe, równo tylko 6. Procentów na Rok rachowana będzie, a zawsze pół Roku anticipate opłacana przez Dłużników byđż powinna, przeto w przypadku uchybienia terminu, po dozwolonych ieszcze nadto 3. Miesiącach, zaraz Dobra zastawione, na rzecz Lombardu zatradowane będą, dla wybierania należącej onemu Prowizyi, a Expensa wszelkie, któreby w takowym przypadku następowały, z tychże Dóbr Dłużnika, wraz z Prowizyą, Lombardowi bonifikowane byđż powinny, reszta zaś, któraby się ieszcze, po odtrąceniu prowizyi i Expensów, z Intrat takowych Dóbr nadto okazywać mogła, takowa, albo Dłużnikowi rócznie powracana, albo na Kapitał odpisywana byđż może, co od woli Dłużnika dependować będzie. Prowizya zaś *in Monte Pietatis* będzie w proporcyi następuiącej, od mniejszych Summ więcej, a od większych mniej, rachowana, a to z przyczyny, ponieważ dla małych Zastawów, w proporcyi większe, iak dla dużych, Expensa na utrzymywanie Officyalistów potrzebne będą, a zątem Prowizya rachowana będzie od mniejszych Summ aż do fl: 500. na Miesiąc 1. p.C. albo 12. na Rok.
Od fl: 500. aż do — fl: 3000.	Ditto $\frac{3}{4}$.	— albo 9. na Rok.
Od fl: 3000. aż do — fl: 10,000.	Ditto $\frac{2}{3}$.	— albo 8. Ditto.
Od fl: 10,000. aż do naywiększych	Ditto $\frac{1}{2}$.	— albo 6. Ditto.

15to. Dyrekcyja Lombardowa nie inaczej, iako za zezwoleniem Dyrekcyi Banku Narodowego, będzie mogła Summy wypożyczać, a to z przyczyny, aby razem Biletów więcej niewydano, iako w proporcyi Kasfy Realizacyiney wydanym byđż może, o czym Dyrekcyja Banku Narodowego, zawsze roztropnie decydować powinna, aby Bilety nigdy na Kredycie nie cierpiały: wyłączaia się iednak z tego warunku 20. Millionów, które Dyrekcyja Lombardowa *Propria Autoritate* wypożyczać może, ponieważ tyle własnego gotowego (y) funduszu mieć będzie, iako Punkt wyższy 9ty okazał.

- (y) Służność tego warunku, krotko tylko tak tłómaczę, że chcący zyskiwać z kredytu, tylko na ow czas zyskiwać może, gdy tenże kredyt znaydzie. Że zaś nie

Dyrekcya Lombardowa, ale Dyrekcyja Banku Narodowego tenże kredyt rozoznawać, i o nim decydować powinna, wypływa ztąd, ponieważ, chcąc niepotrzebne dla Lombardu Kantorów Realizacyinych Expensa zmenażować, ogulne Biletów Realizowanie, sam tylko Bank Narodowy swemi Kantorami Realizacyinemi, zastępować będzie, a Lombard iedynie to obowiązkiem mieć będzie, aby razem wszelką swoją Gotowizną, na każdą Rekwizycyą Banku, do Kasły Realizacyiney oddawał, a Biletami tylko, które za takową Gotowiznę odbierać będzie, Summy wypożyczał.

16to. Zadne Summy nie mogą być z Lombardu wypożyczane innym sposobem, iak tylko za zgodną Rezolucyą Dyrekcyi Lombardowej, którą *Pluralitas Votorum*, stanowiąc (z) do czego w każdym Tygodniu 2. Seffye być powinny.

(z) Ponieważ już przy Obiaśnieniu Punktu 8go Notą N. objaśniłem, z iakich Osób Dyrekcyja Lombardowa składać się będzie, tu tylko nadmienić muszę, że nie liczba Osób, ale liczba mających przez też Osoby Akcyów, Wota, ustanawiać będzie, wedle zwyczaju Zagranicą używanego, następująca Nota Punktu 25go wyszczegulnia; bo zapewne każdy słuszność tę przyzna, że kto więcej Kapitału włoży, ten większy także w tym Interes ma, i przeto tym gorliwszy wszystkie czynności Lombardowe strzedz, i zatym tym większą powagę mieć powinien...

17mo. Dla zabezpieczenia Lokacyi Kapitałów Lombardowych, powinien być każdy pożyczający z Lombardu pieniędzy Obywatel, *Ante Omnia* przed Kommissyą Bankową Urzędowym zaświadczeniem, stanowiącym Dóbr swoich okazać, według którego zaświadczenia, Kommissya Bankowa swoje Rezolucye, względem pożyczania Summ dawać, i takowe Dyrekcyi Lombardowej, dla iey regulowania się, komunikować będzie. — Wszystkie zaś Urzędy, takowe Zaświadczenia podpisujące, za Authentyczność onych odpowiadać będą, tak dalece, że gdyby się w takowych Zaświadczeniach iakowa omyłka, lub Podstęp okazał, tedy za wszelką ztąd wyniknąć mogącą szkodę, pomienione Urzędy *sine Referentia uni-us ad alterum*, tak z majątku, iako i z Osób swych, w przypadku Podstępu, odpowiadać mają, prze-

przeto wszystkie takowe Zaświadczenia, iak nayrzetelniey dawane bydź mufzą. (a)

- (a) W tey materyi, może Prawodawstwo ieszcze daleko lepsze, i bezpiecznieysze szrodki obmyślić, nad te które ia tu tylko napomykam, a to iedynie Nayiaśnieyszemu Prawodawstwu przypominam, iż im więcey bezpieczeństwa w takowych Zaświadczeniach będzie, tym większą łatwością, Obywatele potrzebuiaący, Pieniędzy z Lombardu dostaną, a im więcey wątpliwości, tym więcey dla tychże Obywatelów trudności, bo Lombard zapewnie przynajmnieyszey wątpliwości i grofza niewypożyczy, bo zapewnie tam zawsze *Pluralitas Votorum*, ze wszystkim doskonałego bezpieczeństwa, żądać będzie.

1800. Preskrypcya Biletów na Lat 10. po wypienieniu których, stare Bilety, iuż żadnego waloru mieć nie będą, a za nowe Bilety zamienione bydź mufzą. (b)

- (b) Preskrypcya będzie 10. Lat rachowana, tym sposobem, n. p. Bilety R. 1791. wydane (co w każdym Bilecie drukiem wyrażono będzie) będą mieli walor, aż do R. 1800. *inclusive*, a w ostatnim całym Roku, będą Obywatele powinni, za swe stare Bilety, albo nowych pod Rokiem 1801. zrobionych, albo gotowych pieniędzy (co od każdego woli dependować ma) żądać z Banku, czego nikomu Bank odmówić niepowinien. Roku zaś 1801. wszystkie stare Bilety iuż żadnego waloru mieć nie będą; o czym Bank w tym ostatnim 1800. Roku, cztery razy, iako to: *1. Januarii, 1. Aprilis, 1. Julii, i 1. Octobris*, przez Uniwersały do tego służące, i przez otrąbienie onych, Publicum obwieścić powinien, aby niewiadomość takowej ustawy, nikomu szkodliwą bydź niemógła. Przeto więc i po Wfiach takowe Uniwersały na Ambonach ogłoszonemi, iako i dla wiadomości Zagraniczney, do Gazet wszelkich padane będą.

1900. Zaleci Rzeczpospolita wszystkim Obywatelom, maaącym znaczniejsze Summy ich maiątku w Biletach, aby w domach swoich, Regestra maaących, Biletow trzymali, z wyrażeniem Numerow i Liczby, a w przypadku gdyby im Bilety przez ogień lub inny sposób (oprócz zło dzieystwa i zgubienia) (c) zgineły, aby o tym zaraz Kantor Princypalny Banku Narodowego (d) awizowali, i Specyfikacyą Numerów i Summ zniszczonych, na piśmie podali, na co dostawizy Zaświadczenie Banku, po wypłynieniu terminu Preskrypcyi, ieżeli takowe Bilety

lety aktualnie zniszczone zostały, (co gdyby się takowe, do wyiścia nadmienionego terminu Preskrypcyi, w Banku niepokazały, będzie dowodem) za takowym zaświadczeniem swe Summy w całości odbiorą.

(c) Za Bilety ukradzione lub zgubione, Bank żadnym sposobem odpowiadać nie może, ponieważ wszystkie Bilety, iako *każdemu Okazicielowi* służące, *Każdemu Okazicielowi* bez najmniejszej zwłoki, opłacone być muszą, a przeto i Złodziey, lub Znalazca od Prawa *każdemu Okazicielowi* służącego, odpadać nie może: każdy więc Obywatel mający Bilety, własne, tak, iak gotowe Pieniądze dobrze chować powinien, chcąc aby szkody, którą złodziejstwo i zguba sprawiają, uniknąć mógł: Nadto i to uważać trzeba, że gdyby Bank za Bilety ukradzione, lub zgubione, mógł płacę wstrzymywać, któżby się nieobawiał Bilety przyjmować? nie wiedząc, czyli takowe nie mogą być ukradzione, a już w dzieśnitych Rękach znajdować się mogące? które jednak, przy okazaniu się w Banku, Aresztem założone byćby mogły... Zlecenie Bank mieć może, takowych ukradzionych (gdy mu o tym doniesiono będzie) Biletów pilnować, a żądającemu Osobę, która takowe Bilety zrealizowała, oznaymiec, dla dochodzenia, ieżeli mu można będzie, swego Złodzieia lub Znalazcy, ale płacy i jednego momentu Bank ztrzymać nie powinien, bo dane raz słowo *każdemu Okazicielowi nemine Excepto*, musi Bank dla zaflużenia powszechnego Kredytu, zawsze iak najszybciej dotrzymać.

(d) Awizacya takowa koniecznie do Kantoru Pryncypalnego uczyniona być powinna, a potrzebne w tych przypadkach zaświadczenia, iedynie z Kantoru Pryncypalnego z podpisem Kommissyi Bankowej, wydawane być mogą, ponieważ inne Kantory, żadney do tego mocy i Instrukcyi, mieć nie będą; iednakże oddaleni od Kantoru Pryncypalnego Obywatele, mogą się komissyowym tylko sposobem, do Kantoru sobie naybliższego, udać, gdzie Kassyer takową awizacyą przyjąć, i onę Kantorowi Pryncypalnemu odeśłać, iako i ztamtąd odebrane Zaświadczenie, Awizującemu do Rąk za Rewersem oddać powinien.

20mo. Nakaze Rzeczpospolita Bankowi, iż gdyby Obywatel który donioś, że onemu Summa Biletów sposobem wyżej wyrażonym zginęła, a nie chciał do Terminu więcej namienioney Preskrypcyi czekać, chcąc dwa razy tyle Hypotheki, iak co Summa zginiona wynosi, Bankowi zapisać, tedy Bank powinien zaraz, nieczekaiać na Termin Preskrypcyi, na mocy takowej Hypotheki, żądającemu całą zginioną Summę, za Rewersem zapłacić, i gdyby się w tym oszukanie trafiło i okazało, takowa dubeltowa Hypotheka, na Ewikcyą Bankowi ma służyć, a oszukuiącego we dwuynasob skarać. (e)

(e) Ten

(e) Ten Artykuł, iako i powyższy, iest koniecznie w Kraiu naszym potrzebny, ponieważ częstow Drewnianych Domach, a osobliwie pod czas Kontraktów, w *Dubnie* i *Minjsku*, bardzo znaczne Summy, tak iak teraz w Gotowiznie, tak potym w Biletach, zaydować się mogą, a przeto przez nieszczęście ogniowe, któremu drewniane Domostwa zawsze łatwiej podpadają, nie mając w Banku naszym Kraiowym tego warunku, łatwo całe Famile zniszczone bywać mógłby, i dla tego razilbym, takowy Regestr Biletów, mianowicie pod czas Kontraktów, zawsze przy sobie nosić.

21mo. Kara naysurowsza śmierci na Fałszerzów Biletów, ustanowioną bydz powinna zwyczajem Zagranicznym, a Delatorom nadgroda. (f)

(f) Nagroda dla Delatorów o Fałszerzach Biletów, powinna koniecznie przynajmniej C. Zł: 1000. bydz naznaczona, i choćby nawet ten sam Delator, był z Kompanii tychże Fałszerzów, bo powaba takowej Nadgrody, nayprędzey wyda Fałszerza, a z tym, nayprędzey i najlepiej, fałszowanie Biletów zatamować może, a ile gdy ieszcze, według moiej planty, iako Punkt ostatni 32gi naucza, żadnym sposobem iedna Osoba Biletów fałszywych zrobić nie może, niemogąc posiadać w iedney Osobie, tyle potrzebnych, do robienia Biletów, Arkanów i Rzemioł, a niemogąc ieden posiadać wszystkiego, będzie się obawiać komu drugiemu, z swoim zamiślem powierzyć się, nie będąc pewnym, czy ow za Czer: Zł: 1000. iego w tym zdradzić niezechce, wiedząc, że ieszcze za to śmiercią haniebną przypłacićby musiał.

22do. Bilety fałszywe, gdyby tak delikatnie, z przyłofowaniem wszystkich Stemplów i Podpisów, z fabrykowane były, żeby Partykularni, takowych od prawdziwych widocznie rozróżnić nie mogli, Bank Narodowy obowiązany będzie, tak iak swoje własne realizować, i w tedy sam Bank Narodowy szkodę takowej fabrykacyi cierpieć, a sam na Fałszerzach poszukiwać. (g)

(g) Ponieważ te Bilety z tak wielką ostrożnością robione będą, iako Punkt 32 naucza, z przyłączonej na Fałszerzów karą śmierci, i nadgrodą dla Delatorów, że się przeto mało co fabrykacyi obawiać można, zaczym Bank Narodowy, letko takową szkodę czuć może, bo choćby i raz, o które sto Tyficy Zł: oszukany został, tedy takowa szkoda, iuż tym czafem dawnó mu nadgrodzona będzie, przez ten awantasz, iakiego z Lombardu i *Montis Pietatis*, co Rok używać będzie.

23tio. Termin Lombardu, zwyczajem Zagranicznym, na Lat 20. ustanowiony bydz może, (h) po upłynieniu ktorych, dopiero wolno będzie Akcyonistóm, swe Kapitały i Hypoteki wyciągnąć, lub przenieść, prae-
F via

via iednak pòl Roku, przed wyisciem Terminu, o ich żądaniu, *Avifatione*, do Kommissyi Bankowej, dla nadania innym tychże Akcyów, *vice versa* zaś będzie mogła Kommissya Bankowa, po wypłnieniu tychże 20. Lat Terminu, takie, iakie będzie, dla Dobra Rzpltey łądzić, potrzebne odmiany, w Lombardzie czynić, a o tym Roku iednym przed wyisciem Terminu, Stanom na Seymie Zgromadzonym, *projective* donieść, co od ich decyzji dependować będzie.

(h) Lubo Termin 20. Letni, nikomu nie dozwala przed skończeniem się onegoż, swoje Kapitały i Hypoteki z Banku wyciągnąć, wolno iednak każdego czaſu Akcyoniſtom, chcącym mieć za swoje Akcy, Gotowych Pieniędzy, takowe swoje Akcy, tak te, które za gotowe Pieniędze, iak i te, które za Hypoteki z Banku dostały, sprzedawać, z doniesieniem tylko o takowey sprzedaży Bankowi Narodowemu, dla potrzebnego w tym Punkcie uregulowania Xiąg i Protokółow Akcyowych, do czego Dyrekcyja Bankowa, swoje osobne *Instrumenta Konſenſowe* nadawać powinna, z tym tylko warunkiem, aby takowe Kupna, i Przedaży, iedynie między Obywatelami a Obywatelami Kraiowemi, dozwolone były. — Wolno będzie także Hypoteki za Akcy zapisaſane, z iednych Dóbr, na drugie, w równey wartości Dobra, każdego czaſu, według upodobania Akcyoniſtów, przenosić, z doniesieniem także Kommissyi Bankowej, o takowym przeniesieniu; na które, za Okazaniem Taxy Urzędowey, i Atteſtatu Urzędownego, względem mogących się znajdować Długów, Bank, gdy w takowych Dokumentach swoją doskonałą Hypotekę znajdzie, tym ſposobem, iak przy Przedaży, Konſenſa, swoje na przeniesienie dawać, i Akcy, pierwsze Dobra ciążące, z kwitować powinien. — Tym tedy ſposobem, trudnościom wszelkim (któreby przy sprzedaży Dóbr takowych, które w Lombardzie zapewne Akcy odpowiadać ſą winne, wyniknąć mogły) ze wſzytkim zagrozdono będzie, albowiem Przedawaiący takowe Dobra, albo za Pieniędze, od Kupniącego odebrane, drugie Dobra kupiwszy, na też nowo nabyte, Hypotekę za swoje Akcy przenieść, albo przedawſzy Dobra, wraz i Akcy, ua tychże Dobrach zapisaſane, kupniącemu sprzedać może. Co znacznie, Kupna Dóbr takowych cenę podwyższy, ponieważ Kupniący, oprócz Intrat z Dóbr, ieſzcze i 4. lub 5. p. C. rocznego zysku, przez Akcy na tychże Dobrach zapisaſane, użytkować będzie — — — *Tu w tym miejscu proszę czytających ninieyſzą Plantę, swoją uwagą trocha zaſtanowić ſię, a zapewne zaraz, ſami przez ſiebie, przekonaſą ſię, iak wielki Awantaż dla Kraiu, z Banku według ninieyſzey Planty, w krótcie wyniknąć może, gdy bez wſzelkiey fałszywey ſuppozycyi, zapewne ſpodziewać ſię można, iż wſzytkie Dobra Ziemskie, i inne ſtojące, a Wielka część onych, przynajmniej przez połowę, lub może i więcej, tym ſposobem, dzisieyſzą wartość swoją pomnożą, a zatym Kraiu całego Bogactwo ogulne, znacznie ſię podwyższy. . . .*

24to. Naznaczenie Akcyów wielkości do 20. Milionów, które ochotnikom wydane być mogą. (i)

(i) Akcy

(i) Akcyje mogą być, każda po Zł: 2500. a zatem Sztuk 8000. — Które 40. Mill; uczynią; kto zaś za jedną Akcją Zł: 2500. gotowem Pieniędźmi, do Banku wyliczy, ten za drugą Akcją 2500. Zł: już tylko w Hypotece na Dobrach swoich zapisać powinien, a równy jednak od obu Akcyi, zysk z Lombardu, ciągnąć będzie. —

25to. Naznaczenie, wiele Akcyów potrzeba, aby Interessant, *Votum* w Lombardzie na Sessjach i Kongressach, mieć mógł, i iak te *Vota* w Progressy wielości Akcyów, powiększać się i liczonemi być mają. (k)

(k) *Vota* Akcyonistów tak iak za Granicą się praktykuje, następującym sposobem uregulowanemi być mogą:

Akcyonista mający	Akcyje	2	ma mieć	Votum	1.
Ditto - - - - -	Ditto	6.	- - -	Ditto	2.
Ditto - - - - -	Ditto	12.	- - -	Ditto	3.
Ditto - - - - -	Ditto	24.	- - -	Ditto	4.
Ditto - - - - -	Ditto	36.	- - -	Ditto	5.
Ditto - - - - -	Ditto	48.	- - -	Ditto	6.

Więcey zaś, iak 6. Wotów, nikt mieć nie powinien, choćby iak chcąc wielką liczbę Akcyów miał, przeto i Kommissya Bankowa, lubo drugie tyle, iak wszyscy Akcyoniści w Lombardzie, *a conto* Rzpłtey interessowana, jednak także więcej, iak 6. Wotów, mieć nie będzie; Ktoby zaś dwóch Akcyów nie miał, ten wcale żadnego głosu mieć nie powinien.

26to. Bank Narodowy, Lombard, oraz *Mons Pietatis*, będą uwolnione od wszelkich Stemplowych Expensów, oprócz tych, którzy z Lombardu Summy wypożyczać będą, ci w Obligacyach, i Zapisach swych, przyzwoitego, według Prawa, Papieru, używać mają. (l)

(l) Słuszność tego Punktu, według przykładu Banków Zagranicznych, ztąd wypływa, aby Rzpłta niepotrzebnie sama sobie niepłaciła, coby właśnie na ow czas się działo, gdyby Rzpłta z Zysku swego Bankowego, do zysku swego Stemplowego płaciła, albowiem zysk zawsze równym zyskiem zostaje, czy z tego, czy z owego źródła wypływa. Prawda, że to w Lombardzie także i Akcyonistów trafiałoby, ztąd jednak zysk Rzpłtey nieiaka częścią powiększyć się mógł, ale mnie się zdaie rzeczą słuszną, aby tym, którzy więcej iak Million rocznie, Rzpłtey przez Lombard zarabiać, będą pomagali, to małe beneficium Rzpłtey, także darowała.

27me. Ustanowienie Kass Pryncypalnych pod trzema Kluczami, trzem różnym Osobom, powierzyć się mogących, tak Banku Narodowego, iako i Lombardu. (m)

(m) Ponieważ Kassy Generalne, tak znaczne będą, iż trudno Obywatela iednego, chcącego przy Banku zatrudniać się, znaleźć, któryby, w proporcji takowey Summy, dostateczne zaręczenie dać mógł, przeto takowe Kassy, koniecznie przynajmniej pod trzema Kluczami, trzem różnym dobrze osiadłym Osobom (iako w pierwszym Punkcie o Rządzie Bankowym namieniłem) tylko powierzone być mogą, tak iako się to i w Państwach Zagranicznych doświadcza.

28vo. Ustanowienie Summy codziennej, Kassyerom, w proporcji każdego mieysca, do powierzenia; a że Kassyer, w proporcji takowey Summy, powinien za sobą mieć Kaucyą. (n)

(n) Kassy codziennej wielość, może podług potrzeby mieysca, Kommissya Bankowa sama regulować, a w tym się do czasu i okoliczności stosować.

29no. Pensye dla Kommissarzy, oraz i Dyrektorów Bankowych, iako i Instrukcyje dla Każdego w szczególności, Stany Seymujące naznaczą. (o)

(o) Pensye dla Kommissarzy Bankowych, w Proporcji innych Kommissyow, które ze wszystkim nstudze Publiczney są poświęcone, pomiarkowane, i naznaczone być mają. Pensye zaś dla Dyrektorów, w proporcji Zagranicznych Banków, uważane być mogą. Instrukcyje takż dla każdego w szczególności Kommissarza i Dyrektora, według Zdania Przświetney Deputacyi, układającej Projekt Bankowy, Stany Seymujące podobnież same naznaczyć powinny, a to dla więkzszego Publiczności, o dobrym Rządzie, przekonania, bo zapewnie, im więcey Publicum, o dobrym Rządzie, przekonane będzie, tym chętniey swój kredyt Biletem da. Wszystkie zaś *generaliter* Pensye, i Expensa Bankowe, Skarb Rzpltey z rocznie odbierającego się z Banku zysku, opłacać będzie.

30mo. Instrukcyje dla wszystkich Oficjalistów, i Subalternów Bankowych, Lombardowych, i *Montis Pietatis*, dla każdego w szczególności, Kommissya Bankowa sama naznaczy, i Stanom do Aprobacyi poda. (p)

(p) Wszelkie takowe Instrukcyje względem wszystkich czynności Oficjalistów, i Subalternów Bankowych, iako są szczegółem tylko Kommissyi teyże, tak one dopiero po

po uftanowieniu Kommissyi Bankowej, przez też Kommissyą ułożone być mogą, dla dokładniejszego urugulowania ich Obowiązków z swoimi. — A przeto iefzcze teraz Prześwietnemu Publicum, moiego w tym zdania komunikować nie mogę, ale czasu swego, gdy będę wezwany i do tey Posługi, z tą samą chęcią i życzliwością, z iaką całe to Dzieło ułożyć przedsięwziętem, podam i w tey okoliczności, iak naydokładniey moje Myśli.

31mo. Dla bezpieczeństwa Kantorów wszelkich *Bankowych*, a Pryncypalnie *Montis Pietatis*, gdzie Zastawy złożone będą, iako i Magazynów *Lombardowych*, powinny być przy wszystkich takowych Kantorach, Warty, i Struże od Rzeczypospolitey do pilnowania, aby przez Złodzieystwo, lub Ogień, żadna szkoda nie stała się, przydane; nadto iefzcze Składy, i Magazyny Zastawów, od ognia, przez Kompanią Affekuracyną Zagraniczną, za affekuiowanemi być powinny. (q)

(q) Gdym już przy objaśnieniu Punktu 13go. Nota t. namienił, iakim sposobem Affekuracye dzieią się, tu tylko to przypomnieć muszę, że ta Affekuracya, którą tu wyraziłem, to iest: Affekuracya ogulna, koniecznie Zagranicą negocyowana być powinna, aby, choway Boże, szkoda tak znaczna, nigdy Kray nasz sam, dotknąć nie mogła, a przeto lepiey, co Rok to małe *Premium* za Affekuracye (które circa $\frac{1}{2}$ Procentu tylko uczynić może) Zagranicę offiarować, niżeli tak znaczney szkodzie podpadać.

32do.

Forma Biletów.

(r) Wszystkie gatunki Biletów, każdy z osobna, będą Numerowane à Nro tmo. aż do Nro tyle tysięcy, ile sztuk Biletów w każdym Gatunku będzie; przeto gdyby kto, dwa Bilety iednego Gatunku, pod iednym równym Numerem dostrzegł, zaraz otym Bank awizować będzie, boby to samo już znakiem było, iż ieden z takowych fałszywy byłby.

(s) Ta Liczba X. znacząca Rzymkiemi Cyframi Dziesięć, będzie w samym Papierze widna, aby nieamiejący nawet czytać, łatwo poznać mógł, wiele każdy Bilet w sobie Wartości Pieniędzy mieć będzie; a przeto 10.X, 25 XXV, 50. XXXXX, 100C, 500.D, 1000.M, znaczyć będą.

(t) Cała Affygnacya, czyli Bilet Bankowy, łomanemi umyślnie literami, tak, iak te słowa *Bank Narodowy*, oprócz Summy, drukowana będzie, którym sposobem iak najmocniey fałszowaniu zapobieżono zostanie, bo zapewnie każdy, znający sposób robienia liter drukowych, przyzna, iż trudno bardzo, a nawet i niepodobno, iżby kto dwie litery, równo tak iedną, iak drugą, wyłamać potrafił, aby zaraz nieiakię różnicy między niemi dostrzedz niemożna było, która to różnica choć najmniejsza, zaraz fałszowanie odkryć może.

(u) Te słowa *Bank Narodowy* będą tak, iak wyżej namieniona liczba X. pod literą s. w Papierze samym widne.

~~~~~ J E Z O ~~~~~

R N A. (w)

~~~~~ (x)

(w) To słowo *Jeżorna* będzie także w samym Papierze widne, i tym sposobem przez środek przernięte, iżby iedna połowa tegoż słowa w Biletach Cykułujących, a druga połowa, przy reżcie Papieru tegoż Biletu, w Kantorze Bankowym została, a to dla dowodniejszego postrzeżenia fałszu, przez możność łatwego z konfrontowania połowy tego słowa w Banku będącego, z drugą połową pozostałą w Biletach Cykułujących.

(x) Ten znak będzie Piorem wiedziony, po wierzchu słowa *Jeżorny*, w frzodku Papieru, (iak wyżej namieniono) znajduiącego się, i razem z tymże słowem przernięty, dla tychże samych przyczyn, które służą dla przernięcia słowa *Jeżoray*.

(y) W papierze Biletowym, przez połowę w Banku pozostałaiącym, będzie, (dla potrzebnego dowodu, na iaką Summę połowa Papieru *ad Publicum* wyszła) tylko Rok, Numer, i liczba Summy drukiem wyrażona.

(z) Papier Biletowy, będzie farbowany pewnym nowym sposobem, i ośbliwieniem kolorami, których niewiedzący *Arcanum*, trudno bardzo, albo podobno i nigdy, tak iak inne *Arcana*, imitować potrafi. -- Do każdego gatunku Biletów, będą kolorzy i brzegi odmienne, środek papieru zawsze innym kolorem, a brzegi, drewnia iym (czytem) drukowane, inny znowu kolor mające.

1791. Roku.

Nro 1mo (r) X. (s)

Zł: 10.

BANK NARODOWY (t)

Zapłaci za tą Affygnazyą każdemu Okazicielowi Złotych Dziesięć, Monetą w Kraiu Kurs mającą, Walor w Gotowiznie.

BANK NARODOWY. (u)

N.N. Komissarz Bankowy Prowincyi Wielko-Polskiej.

N. N. Komissarz Bankowy Prowincyi Mało-Polskiej.

N. N. Komissarz Bankowy Prowincyi Wiel-Xstwa Lit.

N. N. Direktor Banku.

1791. Roku.

Nro 1mo.

Zł: 10.

(y)

(z)

(z)

(z)

Osoby do robienia Biletów potrzebne.

1mo. Papiernik do zrobienia Papieru białego z łowan Bank Narodowy.

2do. Kolorzysta do farbowania Papieru wedle nowego *Arcanum*.

3do. Koperzłtycharz do zrobienia Herbu Kraiowego.

4to. Sztemplarz do zrobienia Sztempla Bankowego.

5to. Giller do zrobienia liter do druku łomanych.

6to. Drukarnia.

7mo. Snicerz do rznienia w drewnie formy brzegów Biletowych.

8vo. Podpiśy czterech rąk różnych.

9no. Ośbliwy Incalus wedle nowego *Arcanum*.

Forma Biletu

Jak powierzchownie wyglądać będzie.

Słowa zaś,

które w Papierze samym, tylko widne będą, tu się na powierzchowney formie nie kładą,

iako to:

X.

BANK NARODOWY.

JEZORNA.

Trzeba tylko sobie imaginować, że one w swych mieyscach Biletu, w samym Papierze znajdować się będą.

1791. Roku

Nro 1mo.

Zł: 10.

BANK NARODOWY

Zapłaci za tą Asygnacyą każde mu Okazicielowi Złotych Dzie-
sięć, Monetą w Kraiu Kurs ma-
iącą, Walor w Gotowiznie.

N. N. Komissarz Bank: Prow: Wielko-Pol:
N. N. Kom: Bank: Prow: Mało-Polki.
N. N. Kom: Bank: W. X. Lit:
N. N. Dyrektor Banku.

1791. Roku

Nro 1mo Zł: 10.

DZIENNIK RZĄDOWO-EKONOMICZNO HANDLOWY

*Zajmujący różne Wiadomości, Rządowe, Tar-
gowe, Handlowe, Ekonomiczne, Fabryczne,
Kontraktowe &c.*

Roku Piątego Nro X.XI

PAŹDZIERNIK, LISTOPAD 1790.

Biblioth. Schol. Par.
CZĘŚĆ I.

○ Wiadomościach Rządowych, z Władzy Prawodaw-
czej i Wykonawczej składających się.

I.

Co do Władzy Prawodawczej

W Poprzedzających Nrach VII. VIII. i IX.
dały się Konstytucye i Zalecenia Seymowe z
Miesięcy Czerwca i Lipca, a teraz dają się z Sier-
pnia, Września, Października i Listopada, iak na-
stępnie :

Dzien; R. H. 1790. Nro X.XI. Ww — Kon,

*Konstytucje i Zalecenia Seymowe z Miesięcy
Sierpnia, Września, Października, Listopada,
z Miesiąca Sierpnia*

Dnia

Od 30. Lipca, do 2. Sierpnia Sessya była solwowaa,

1. Dozwolono słownie obiać miejsce Sekretarza Konfederacyi Lit. JP. Narbutowi za JP. Ancutę — Reszta Sessyi zeszła na różnych Sporach.

Od 3. do 5. Sessyą solwowano.

5. Rozpoczęto czytanie Projektów Rządowych.
6. Znowu przeciągnięto termin Deputacyi Koekwacyney, w następujących słowach.

—Przeciągnięcie czasu dla Deputacyi Koekwacyney.

„ Gdź Deputacya Koekwacyina Ofiary Dzie-
„ siętego Grofza dla nadeśłania Lustracyi nowych
„ Kominiowego od Kommissyow Cymilno-Woysko-
„ mych Woiewodzkich, i na termin Dwomiesię-
„ czny dziś kończący się, niemogła swego wygo-
„ tować dzieła; Wieg aby po upłynionym wyzna-
„ czonym czasie bezczynną niezostawała, ile ma-

„ 4-

„ iąca i Osobliwy Projekt do uformowania wzglę-
„ dem Zsytki Zboża do Magazynu, Sobie pole-
„ cony, tak dogadzaiąc tym potrzebom, czasznowu
„ do dwóch Miesięcy dla dokończenia zaczętey ro-
„ bory, przeciągamy,

7. Na dalszym czytaniu Projektów Rządowych Sessya zeszła,

Od 7. do 9. Sessyą solwowano.

9. Następujące zażło Zalecenie.

—Zalecenie Kom. Woysk. O. N. względnie wysta-
nia Lustratorów do Regimentów, wspólnie z Kom-
missarzami Cymilno-Woyskowemi.

„ Chcąc dokładne mieć uwiadomienie o
„ Stanie Kats istotnym w Brygadach, Korpu-
„ sach, Pułkach, i Regimentach Woysk Oboyg
„ Narodów, zalecamy Kommissyi Woyskowej O-
„ boyg Narodów, aby na ten ieden raz Termin
„ Likwidacyi w Septembrze przypadającej, do o-
„ statnich dni Novembra odsunęła, a w tym cza-
„ sie przeciągu do każdej Brygady i do każdego
„ Pułku i Regimentu wyznaczyła po iednemu
„ Oficyerze z obcego Korpusu. Kommissya Wo-
„ skowa wysyłać Oficyerów na Likwidacyą, u-

Ww 2

„ wie-

„ wiadomi o tym Kommissye Woiewodzkie re-
 „ *speciue* Konfystencyi, która iednego z pomię-
 „ dzy siebie, aby był przytomny i Likwidacyi
 „ Kasy i znajdujacego się Kompletu i Rekwizytów
 „ wszystkich wspólnie doglądał, wysłał. Jeżeli
 „ by zaś wyznaczony Kommissarz, po Rekwizy-
 „ cyi, na czas nieziechał, w ten czas Kommen-
 „ derowani sami Likwidacyą odprawią. Ci zaś
 „ Officerowie Kommitterowani na miejsce swo-
 „ iej destynacyi ziechawszy, Ordynans, który im
 „ wyda *Kommissya Woyskowa Obojga Narodów*,
 „ podług Instrukcyi i Schemmatu danego bez za-
 „ dney od kogożkolwiek przeszkody, dopełniać bę-
 „ dą. A *Kommissye Skarbowe Obojga Narodów*
 „ potrzebną Summę na takowey *Kommissyi* od-
 „ bycie, za Rekwizycyą *Kommissyi Woyskowej O-*
 „ *bojga Narodów* wypłacić, lub zaasysgnować,
 „ *Salvo calculo* będą powinny. *Kommissya* zaś
 „ *Woyskowa* wyda Ordynanse do Rotmistrzów Ka-
 „ waleryi Narodowey, ażeby potrzebne do Li-
 „ kwidacyi Regestra i Explikacye, albo sami Li-
 „ kwidujacym osobiscie złożyli, albo na czas
 „ naznaczony one przyśłali. *Kommissya Cywile*
 „ *no-Woyskowa* o czynnościach swoich doniesie

„ UU:

„ UU:] Marszałkom Konfederacyi Obojga Naro-
 „ dów „

10. Zgodzono się na 2, Niedzielną Deliberacyą
 Projektów Rządowych.

— Zalecono przyspieszenia ukończenia Sądu Sey-
 mowego w Sprawie Xcia Ponińskiego w na-
 stępujących słowach:

— Zalecenie Sądowi Seymowemu ukończenia Spra-
 wy Xcia Ponińskiego

„ Inkwizycye w Sprawie W. Adama Xiecia
 „ Ponińskiego Podkarbięgo W. Kor: aby w prze-
 „ ciągu dwóch Niedziel ukończone były, mieć
 „ chcemy, i polecamy, aby Sąd bez względu na
 „ niedostarczenie Swiadków, ieśliby ich, strony
 „ niedostawiły, do Sądzenia ostatecznego Przy-
 „ stąpił, i wyrok w przeciągu czterech Tygodni
 „ ogłosił, a to pod rygorem za zaniedbanie opisa-
 „ nym, w Prawie Sąd wyznaszajacym „
 Od 10. do 16. Sessyą folwowano.
 16. Następujące zaśzło Zalecenie.

— Zalecenie na ten raz Sędem Asseforskim Kor:
 względem Regestru Fisci.

„ Gdy dla nieobrania Asseforów do Sądów
 „ naszych Zadwornych Koronnych, w dwóch Ka-
 „ deu-

„ dencyach Regestr *Fisci* brany niebył; przeto
 „ przyspieszając potrzebnym stronom sprawie-
 „ dliwość, *Ad Assessores Natos cum voto Deci-*
 „ *sivo & Consultivo*; My Król na ten raz nomi-
 „ nować będziemy Assessorów na miejsce reces-
 „ sowanych, a czas *a decima quinta septembris*,
 „ *ad ultimam octobris*, do Sądzenia Spraw *Fisci*
 „ na ten raz determinujemy, nienaruszając Or-
 „ dynacji dla Regestrów innych Prawem przepi-
 „ saney. A że tak Sądy Nasze Zadworne Ko-
 „ ronne, iako i Seym niniejszy, w *Warszawie*
 „ mają miejsce, przeto że w Sprawach *Fisci*,
 „ żaden Senator, Minister, ani Poseł, *beneficio*
 „ *Suspensionis* zaślaniać się niema, deklarujemy.

Od 16. do 23. *In Ordine* dalszey Deliberacyi nad
 Projektami Rządowemi Sessyą solwowano
 23. Na Interesach Zagranicznych Sessya *semotis*
Arbitris refuła.

Od 23. do 30. Znowu *in ordine* dalszey Delibe-
 racyi nad Projektami Rządowemi Sessya sol-
 wowana.

30. Oświadczone Osiągę Xiążąt Sanguszków Wdy
 Wełyn: i Strażnika W. Kor: 8, Harmat 12.
 Funtowych.

Ta

— Takoz Osiągę Działynskiego Szefa Riegimentu
 Piesz: 4. Harmat (*Które Osiągi obszerniey*
opisane będą w Przewodniku Warsz: pod Ar-
tykułem Summariuszu osiar dobrowolnych w
Komisaryach Skar: zapisywanych)

31. Większością Głosów udecydowano wzięcia
 pierwey do Decyzyi Prawa Kardynałne iak
 Opisanie Seymików.

Od 31. Sierpnia do 2. Wrzesnia Sessya solwo-
 wana.

— *Konstytucye i Zalecenia Seymowe z Miesiaca*
Wrzesnia.

Dnia

2. Rozpoczęto Decyzyą Praw Kardynałnych, z
 których iwszy Punkt iednomyślnie prezygry.

3. Znowu 3. dalsze Punkta z Praw Kardynałnych
 iednomyślnie przyjęto.

Od 3. do 6. Sessyą solwowano.

6. Piąty Punkt z Praw Kardynałnych iednomy-
 ślnie przyjęto.

7. Sprawę Klityńskiego z Sądów Seymowych o-
 desłano do Grodu Warszawskiego, w nastę-
 pujących słowach.

— *Ode-*

—*Odeślanie Sprawy z Ur: Klityńskim z Sądów Seymowych do Grodu Warszawskiego.*

„ Na przełożenie Sądów Seymowych, oskar-
 „ żenie przeciwko Ur: Bonawenturze Klityńskie-
 „ mu, o zfabrykowanie Pisma Konstytucyą mia-
 „ nowanego do Sądu Grodu Warszawskiego z
 „ gotowemi terminami do Sądów Seymowych
 „ wydanemi po odsądzeniu tej sprawy *extra Ca-*
 „ *dentiam salva Apellatione* do Trybunału Lu-
 „ belskiego z Rejestru *Incarceratorum* odfylamy,
 Oblatowana 9. Września.

Od 7. do 9. Sesią solwowano.

9. Zatrudniano się dalszą Decyzją Praw Kardyna-
 lnalnych.

—Zalecono Deputacyi Rządowej wraz z Pieczę-
 tarzami, roztrząśnienia Projektu względem
 Kurlandyi i Powiatu Piltyńskiego.

10. Zesła Sesiya na sporach względem Rozda-
 wnictwa Krzesel i Ministerów

Od 10. do 13. Sesią solwowano.

13. Następująca zesła Konstytucya.

—*De-*

—*Deklaracya względem szafunku Krzesel Sena-*
torских i Ministerów.

„ Po znieśieniu Rady *Nieustalącej* z ley O-
 „ pisami, szafunek Senatorских Krzesel i Mini-
 „ sterów, do których Kandydatów Rada poda-
 „ wała, do pierwszego zwracając Zrząd, w
 „ dowod przywiązania i zaufania Narodu, a nie-
 „ mniej z przeświadczenia o Oycowskiem Nay-
 „ iasnieyszego Króla Jmci Pana Naszego Miłosei-
 „ wego chęci przyczynienia się do udołkonienia
 „ niepodległego, wolnego i pewnego Rządu, po-
 „ mieniony szafunek Krzesel Senatorских i Mi-
 „ nisterów, podług Opisków *Paktów Konwentów*
 „ i Praw Rzpltey, Nayiasnierzemu Królowi Jmci
 „ Panu Naszemu Miłoseiwemu łaskawie dziś Pa-
 „ nującemu, do naydłuższego życia Jego, uprzej-
 „ mie, dobrowolnie, i iednomyślnie powracamy,
 Oblatowana 15. Września.

14. Większością Głosów udecydowano następną
 cą Konstytucyą.

—*Warunek względem zmniejszenia Ministerów.*

„ My Król, za Zgodą Skonfederowanych
 „ Rzpltey Stanów, liczbę Ministrów zmniejszo-
 „ ną mieć chcemy „
 Od

Od 14. do 16. Sessya solwowana.
16. Sessya na sporach zaszła względem Uniwersa-
lu zapytującego się Narodu o Sukcesyi lub
Elekcji Tronu.

17. Znowu Sessya na sporach zaszła w teyże
Materii.

Od 17. do 20. Sessya solwowana.

20. Następujące zaszły Konfitytucye.

— *Przedłużenie czasu dla Deputacyi do porówna-
nia Ofiary i Podatków wyznaczoney.*

„Gdy Deputacya do Koekwacyi Ofiary O-
fiary Dzieśiątego Grosza, z przydanym potym
„obowiązkiem ułożenia Projektu *Zfypki Zboka*
„od Nas Króla i Skonfederowanych Seymujących
„Stanów wyznaczona, dla niehadeffanych wie-
„lnu nowych *Kominowego Taryff* od Kommissyów
„Cywilno-Woyskowych, Woiewodzkich i Powia-
„towych, a oraz i niewszystkich Tranzakcyi z
„różnych Aktów, dotąd niemogła swego w cza-
„se oznaczonym zakończyć Dzieła. Przeto dla
„tych przyczyn My Król, i Skonfederowane
„Rzpltey Stany, dla dokończenia czynności *De-*
„*putacyi Koekwacyiney* czas do Niedziel ieszcze
„szesciu przedłużamy „

60

—Za-

— *Zalecenie UUr: Marszałkom Seymowemu i Kon-
federacyi O. N. względem mybanania Narodu
o następstwie Tronu za życia Króla.*

„Gdy Stany Skonfederowane Rzpltey w tro-
„skliwości, aby Oyczyznę w szczęśliwey spo-
„koyności zachować, i rozdziwienia Narodu po
„naydłuższym Nayiaśniejszego *Stanisława Au-*
„*gusta* łaskawie Nam dziś Panującego, życiu, u-
„niknąć, przedsięwzięły wybadać wolę Narodu;
„Tym końcem zlecamy UUr: Marszałkom Sey-
„mowemu i Konfederacyi Obojga Narodów, wy-
„danie *Unimersalu* do Woiewodztw, Ziem, i
„Powiatów, w którym oznaymia Narodowi,
„iż Nayiaśnieyszy Pan w chęci uszczęśliwienia
„Oczyzny, z której Iona na Tron wyniesiony
„został, zezwala na zapytanie Narodu, (który
„miał i ma wolne obieranie Królów, a którego
„my naruszać tym zapytaniem niemyslemy) czy-
„li jest wolą Jego, aby za życia Nayiaśnieysze-
„go Pana, niebezpieczeństwo *Bezkrólewia* zastą-
„pione było wyborem wolnym Następcy na Tron „

Tegóż Zalecono Marszałkom Konf: powtórzenia
zalecenia do Kom: G. W. względem przy-

y spie-

spieszenia Lufracyi Dymów, i do Kancelaryow względem przyspieszenia nadeśłania Tranżakcyów dla Deputacyi Koekwacyney.

21. Zalecono Marszałkom Konfederacyi uczynienia Zalecenia Kom. C. W. i Woytkowey wydaniu Obwieszczenia generalnego Pardonu Zagranicę uszłym.

Tędy Wyznaczono Posłów do Francyi i Hiszpanii w następujących słowach:

—Wyznaczenie Posłów do Dworów Francuzkiego i Hiszpańskiego.

„Gdy nam Deputacya do Spraw Zagranicznych wyznaczona, przełożyła: tuk Związeki Polityczne, iako też Handel Kraiowy, porożumienia się z Dworem Francuzkim i Hiszpańskim czynią potrzebne; Przeto My Król za zgodą Stanów Rzpltej Skonfederowanych, Pośła Extraordynaryinego i Pełnomocnego Urodzonego Szczelnego Oraczewskiego do Dworu Francuzkiego, a Urodzonego Tadeusza Morzkiego, do Dworu Hiszpańskiego wysyłamy, Dla których od Nas wyznaczonych Posłów przyspieszenia Expedycyi Deputacyi do Spraw Zagranicznych

„cznych, za zgodą Stanów zlecamy, niemniej mieć chcemy, aby Uur: Marszałkowie, Seymon wi i Konfederacyi Obojga Narodów na potrzebne Expenśa w tej mierze do Skarbów Obojga Narodów wydali Afsygnacye,

Od 21. do 23. Sessyą solwowano.

23. Sessya znouu na sporach zeszła względem wydania Unwersału do Narodu o Sukcesyi lub Elekeyi Tronu.

24. Następujące zażły Ustawy.

—Czas Seymików względem zapytania Narodu o Następstwo Tronu.

„Po zapadłym Prawie zlecającym Uur: Marszałkom Konfederacyi Obojga Narodów, wydać Unwersały do Narodu z zapytaniem o wolę Woiewództw, Ziem, i Powiatów, względem wyboru Następcy do Tronu, czyli go za życia Nas Króla mieć ochą dopełniony? gdy końcem uskutecznienia takowego Prawa, Seymików wyznaczenie jest potrzebn, My Król za prozbą i zgodą Seymujących Stanów, dzień 16. Listopada, Roku bieżącego 1790. Seymiki w porządku odpowiedzi na wyżey wspomnio-

„ne

„ne Seymu zapytanie, naznaczamy, i na ten ko-
„niec wydać *Uniwersał* stosownie do zapadłego
„powyżey wspomnionego Prawa, Kancellaryom
„Naszym Obojga Narodów nakazujemy,„

Tegóż 24. Czytano Uniwersał względem następ-
stwa Tronu.

—Z Artykułu 6go. Praw Kardynałnych iedno-
myślnie dalsze Punkta przyjęte zostały.

Od 24. do 27. Sessya solwowna.

27. Znowu Sessya na sporach zeszła względem
Elekcyi Królów.

28. Przyjęto iednomyślnie Artykuł do Praw Kar-
dynałnych, względem zniesienia wizelkiej
Gwarancyi.

Od 28. do 30. Sessya syłwowna.

30. Jednomyślnie zezwolono na umieszczenie w
Uniwersale, Elektora Saskiego,

—*Konstytucye i Zalecenia Seymowe z Miesiąca*
Października.

Dnia

1. Przeniesienie Sądów z *Rzeczycy* do *Bobruyska*
w słowach:

—*Wy-*

—*Wyznaczenie miejsca Sądów i Seymikom Powo-*
Rzeczyckiego.

„Gdy Posłowie Powiatu *Rzeczyckiego* na mo-
„cy nadesłanych sobie Instrukcyi, Seymikiem
„tegorocznym Gromnicznym uchwalonych, ró-
„wnie nadesłanych Przełożeni od *Komisji Cy-*
„*wilno-Woyskowej* tegóż Powiatu, podług Prawa
„na niniejszym Seymie zapadłego w *Bobruysku*
„agitujący się, iako też przez umyślnie Delego-
„wane Osoby, przekładali *Stanom Seymuicznym*
„niedogodność miejsca Sądów i Seymików od-
„bywania w Mieście *Rzeczy* nad *Dnieprem*, *Rze-*
„ką Graniczną sytuowanym, a z tąd różnym
„przypadkom podpadającym, równie dla Oby-
„watelstwa niedogodnym, tak w iezdzeniu do
„Aktów Publicznych więcej 30. Mil, z iednego
„brzegu Powiatu na drugi, iako też dla niezg-
„czności w oddzielnym miejscu agitujący się *Kom-*
„*isji Cywilno-Woyskowej*, My Król z *Skonfe-*
„*derowanemi Stanami Rzeczy-Pospolitey*, przychy-
„lając się do prozb i przełożeń sprawiedliwych,
„tegoż Powiatu, miejsce Sądów i Seymikom
„tamecznym, Miałsto nasze *Bobruysk in medietullio*
„leżące, a w nim Kościół *Po-Jeznicki* do Sey-
„mi-

„mikowania naznaczamy, Akta wszelkie z Rzeczy
„tęcy tamże oświadczenie przemieścić determinu-
„jemy, i natychmiast zupełną niniejszego Prawa
„Ezekucyą mieć chcemy.”

Od 1. do 4. Sessya solwowana.

4. Z Praw Kardynalnych 2. dalsze Artykuły przy-
jęte zostały.

5. Znowu z Praw Kardynalnych 2. dalsze Arty-
kuły przyjęte zostały (o).

Od 5. do 7. Sessya solwowana.

7. W Okoliczności przedłużenia Konfederacyi Sey-
mowej sędzi Turnus.

8. Przez większość Głosew przedłużono terazniey-
szą Konfederacyą Seymową.

Od 8. do 11. Sessyą solwowano.

11. Sessya na sporach o Seymikach przed Seymo-
wych zeszła.

12. Przez Turnum utrzymano, że mają być za-
chowani terazniejszy Posłowie z nowo obra-
nemi.

Od 12. do 14. Sessyą solwowano.

14.

(o) Pomienione wszystkie Artykuły Praw Kardynalnych; tu
się niekladą dla tego, że jeszcze nie są oblatowane, ale iak
tylko zostaną oblatowane, tak się udziela w Dzienniku

14. Pluralitate oznaczono 16. Listo: na Seymiki
obierania nowych Posłów,

15. Jednomyslnie Dzień 16. Grudnia dla przyby-
cia nowych Posłów, i łączenia się z dawne-
mi, naznaczono — J całkiem tę Materję u-
kończono w następujących słowach:

— *Warunek względem przedłużenia terazniejszej
Konfederacyi Seymowej i łączenia ich
znowem Posłami,*

„Podchlebiały usłowanom Naszym nadzie-
„ie, że Celom Związku Naszego wystarczymy w
„tym czasie, który końcowi Seymu terazniejsze-
„go i Konfederacyi naznaczyliśmy; ale gdy po-
„trzeby Rzplęty od zupełnego opatrzenia ieszcze
„dalekie, Rząd niedokończony, i Sytuacya Po-
„lityczna Kraiu Naszego ieszcze nieubezpieczona,
„przeświadczały nas, o potrzebie przedłużenia trwa-
„łości Konfederacyi: Przeto z takowych powodów
„związek Konfederacyi niniejszey w mocy i trwa-
„łości swojej zachowujemy. A nayprzód że w tym
„celu Posłowie, którzy tenże dzisiejszy Związek
„Konfederacyi Seymowej składają, w składzie
„dalszym Konfederacyi Seymowej Prawem za-
„twierdzoney, do liczby tych Posłów, których
„Woiewodztwa, Złamie i Powiaty obierać
Dzienn. R. H. 1790. Nro. X. XI. Xx przy-

„ przybliżych Sejmikach będą, mają być zachowa-
 „ wani, warujemy. Dla czego stanowimy, aby
 „ każde Woiewodztwo, Ziemia i Powiat na Sey-
 „ mikach Dnia Szesnastego Listopada Roku bie-
 „ żącego (na który dzień dnia umniejszenia tru-
 „ dów Obywatelom, Seymiki Dziewiątego, Lute-
 „ go Tysiąc Siedemset Dziewięćdziesiąt Pierwszego
 „ Roku do obrania Posłów wyznaczone, zbliża-
 „ my) raka liczbę Posłów, iaka zwyczajnie o-
 „ bierać się gdzie podług Prawa zwykła, obło-
 „ 14,

„ Obrani Posłowie do Seymu terażniejszego na
 „ Dzień Szesnasty Miesiąca Grudnia Roku terażniey-
 „ szego przybędą, i Akces do Konfederacyi uczyn-
 „ niwszy, podtrwającym Związkiem, zdawnemi Po-
 „ słami i pod Łaskami w terażniejszym Seymie cno-
 „ tliwie władneml, Dzieło to Seymowe spólni koi-
 „ czyć będą, Alternatę następującego Seymu dla
 „ Prowincyi *Litewskiej*, porozwiązaniu *Konfederacyi*
 „ niniejszey, iak nayuroczyściey watujemy ;

Od 15, do 18, Sessya solwowana.

18. Względem pisania Instrukcyi następująca za-
 fza Ustawa.

Ostrze-

— *Ostrzezenie względem pisania Instrukcyi przed
 Elekcyą Posłów:*

„ Chcąc mieć porządne Instrukcyje na tera-
 „ żniejszych Sejmikach szesnastego Listopada
 „ przypadających, mieć chcemy, aby przed Ele-
 „ kcyą Posłów też Instrukcyje w miejscu Seymi-
 „ ków *unaminitate* albo *pluralitate* decydowane
 „ były.

19. Kommissarze Ofiary 10, Grosza poczytani za
 Publiczną usługę.

— *Względ na zaśluzi UU. Kommissarzy do wy-
 nalezienia Ofiary i Podatków wyznaczonych.*

„ Za przełożeniem UUr. Posłów, iż UUr.
 „ Kommissarze do wyklikwidowania Intrat Oby-
 „ watelskich, i wynalezienia Podatku na Woysko
 „ na Seymie terażniejszym, przez Stany Rzeczy-
 „ pospolitey wyznaczeni, Urzędowanie, i obowią-
 „ skiswoie pracowicie dopełniali; Przeto my Król,
 „ za zgodą Skonfederowanych Rzpłtey Stanów,
 „ takową Usługę Publiczną w względzie mając
 „ że jest zaśluzą do osiągnięcia wszelkich Fun-
 „ kcyi i Urzędów deklarujemy „ (o)

Xx 2

Od

(o) Wszyscy takowi Kommissarze specificznie z Nazwiska
 są umieszczeni w Prawie do wynalezienia Ofiary 10. Grosza

- Od 19. do 21. Sessya solwowana,
 21. Obieranie Posłów z Woiewodztw Zakordonowanych per Turnum odłożone zostało do Formy Rządu,
 22. Suspenzy Posłom i Senatorom zniesiono, wna-
 „ stępujących słowach.

— *Warunek o Suspensach.*

„ Aby Obywatele Rzeczypospolitey mogli prędzey
 „ swoią zyskiwać Sprawiedliwość, tym więcędy gdy
 „ liczbą Posłów powiększona została; przeto nim wo-
 „ piśle Formy Rządu ogólna względem Suspens na-
 „ stąpi Ustawa, stanowiemy teraz, aby żaden z Se-
 „ natorów, Ministrów ani Posłów, Suspenzy brać nie
 „ mógł w żadnych subselliach, Sądowych warunkie-
 „ dnak, iż gdyby wyciągła osobistość Senatorsa,
 „ Ministra, lub Posła, wykonania Przysięgi, aby tę w
 „ Aaktach *Warszawskich*, lub w bliższych ku swojej
 „ zrzeczności; dopełnił, i per (*oblatam*) podał, a Sąd
 „ żaden do osobistego stawienia się Senatorsa,
 „ Ministra, i Posła, wczasie Seymowania obowiąz-
 „ zywać niebędzie. Jesliby w Sądzie którym wy-
 „ pa-

fa, takowe zaś Prawo co do słowa znajduie się w Dzienniku tym Roku 89. na Miesiąc Maj i Czerwiec na kar-
 -- Mając więc takową Część Dziennika, kosztującą tylko
 Zł: 4. łatwo można wiedzieć o Nazwiskach wszystkich
 takowych Kommissarzy.

„ wypadło ukaranie osobiste Wzięcia, którego z
 „ Seymujących, Sąd każdy czas zasiadania w sześć
 „ Niedziel po skończonym Seymie naznaczać ma;
 „ a całe Prawo terażniejszy Exekucyą brać be-
 „ dzie od dnia Sześciastego Grudnia Roku bieżą-
 „ cego. Kondemnaty otrzymane *stante Functione*
 „ ab *Assivitate* tylko pod żadnym pretextem od-
 „ dać niemogą „

— Jednomyslnie zalecono Marszałkom Konfederal-
 ckin wydania Listu Okolnego do Narodu,
 względem przedłużenia Konfederacyi Seymo-
 wey, naznaczenia Seymików do obierania
 nowych Posłów na 16. Listopada i zniesienia
 Suspens,

Od 22. do 25. Sessya solwowana.
 25. Rozrządzenie Zsyпки udecydowano wna-
 stępujących słowach:

— *Rozrządzenie Zsyпки Zbożowej w Koronie Litwie.*

„ Gdy Prawem terażniejszego Seymu postanow-
 „ wiona Zsyпка Zboża, końcem dopełnienia
 „ Funduszu na utrzymanie Woyska, sprawiedli-
 „ wego potrzebuie urządzenia; Przeto My Król,
 „ za Zgodą Stanów skanowiemy.

„ Imo;

55, imo. w Dobrach wszelkiej natury w Ko-
 55 ronie i Litwie, z każdego Dworkiego i Rolni-
 55 czego Komina, ostatniemi tego roczniemi Lu-
 55 stracyami wyszczególnionego, Posiadacze tych-
 55 że Dymów, Zysa po garcy dwa, Owsa po
 55 garcy cztery, corocznie na Wojsko dawać bę-
 55 dą. W Woiewodztwach zaś Kiiowskim, Podol-
 55 skim, i Bracławskim, iako przy obfitości Zboża,
 55 tanność mających, z tychże Dóbr Wszelkiej
 55 natury Zysa po garcy trzy, i Owsa po garcy
 55 sześć, co rocznie dawać będą obowiązani. Zdo-
 55 Za Dymy Rolnicze, rachowane bydź mają te
 55 wszystkie Dymy, których Posiadacze i Mieszkań-
 55 cy Zbożem Grunta zasiewają. Zaden Poiseł-
 55 sor takowych Dymów, bądź w Dobrach na-
 55 szych stołowych Królewskich, bądź w Króle-
 55 wskich, lub Duchownych, czyli *Maltach-
 55 skich*, albo Xięży iakiegokolwiek bądź Obrządku
 55 i Religii, bądź naostatku w Częściach tej Szla-
 55 chy i Duchownych, którzy Prawem od Ofiary
 55 Dziesiętego Grosza uwolnieni byli, wyłącz-
 55 nym bądź niemoże. Te tylko szczególnie Dy-
 55 my do oddawania Zsytki uwalniają się, których
 55 Posiadacze gruntów żadnych nie mają, albo

55, któ.

55, którzy Warzywowe tylko mają ogrody. Ztio-
 55 Dla oddzielenia Dymów Rolniczych od nie-
 55 rolniczych pola niemających, uformowanie Ta-
 55 ryficy z Sypkowej do Komisysów Porządko-
 55 wych Cywilno Wojskowych każdego Woiewodz-
 55 twa, Ziemi i Powiatu odsyłamy, nakazując aby
 55 w komplecie zwyczajnym poodebraniu i Oblacie
 55 terażniejszego Prawa, nieodwłocznie czynność
 55 przepisaną rozpoczynszy, w przeciągu tygodni
 55 Sześciu też zakończyli. Po odebraniu Prawa
 55 terażniejszego: rzeczono Komisysy wszystkich
 55 o nim obwieszczać i ostrzegać, aby Zboże na
 55 Zsytkę postanowione zachowali. Zostatnich Ta-
 55 ryficy tegorocznych Lustracyi Dymowego starać
 55 się będą uczynić różnicę, Dymów rolniczych
 55 od nierolniczych; a jeżeliby z tych Taryficy doysć
 55 téj różnicy w których Dobrach niemogły, więc
 55 dla doyscia ich iey Zwierzchnościom mieysco-
 55 wym takowych Dóbr, Tabelę Klasyfikującą
 55 Dymy Rolnicze od nierolniczych podać naka-
 55 żą. Dziedzice zaś Dóbr, Posesssorowie, Jch Eko-
 55 nomowie, albo Dyspozytorowie w Dobrach Ziem-
 55 skich i Wsiach wszelkich, a w Królewskich Stoło-
 55 wych i Duchownych, Miastach i Miasteczkach;

Przed,

Przedmieściach i Jurydykach, Magistraty i Urzędy wraz z Wierzchnością, takową Tabelę Klasyfikującą Dymy wyżej wspomniane ułożyć będą obowiązani. Wsie przez Ekonomia, lub Dystryktora, albo Wójta, a Miasta przez Delegowanego od Urzędu Miejskiego, przed temiż Kommissyami na rzetelny i sprawiedliwy oddział Dymów Rolniczych od nierolniczych, zaprzysięgniętych. A tak z tych Tabell, tam gdzie będzie można i z Taryff Dymowego, ostatnich, też Kommissye Woiewodztwa, Ziemi lub Powiatu, ogólną ułożą Taryffę, i jedną w Grodzku własnym zaoblatują, a drugą do Kommissyi Woyskowej odesłają. 4to. Ze zaś Dymy Rolnicze w jednomy nawet Wsi lub Miasteczku będące, niejednokowe Grunta do siebie należące mają; przeto zostawia się wolność w każdej natury Dobrach, rozkład z Sytki Zboża w miarę do posiadania gruntów uczynić, co w Dobrach Dziedzicznych zupełnie do ich Wierzchności należeć będzie, w Mastach zaś Królewskich; Stołowych, Duchownych, Przedmieściach, i Jurydykach, Magistraty i Urzędy, a po Wsiach także natury, Wóyci, lub Sołtyśi, albo Ławnicy

cy

cy wraz z Wierzchnością Dworską, rozkład sprawiedliwy uczynią. Ogół jednak Zsytki, wszelkiej natury Miastach, Miasteczkach i Wsiach, i ich należytość, do całej Osady przywiązanej, zawsze będzie. 5to. Zboże Sytki, należące na Rok trzyniejszy 1790: ma być oddawane do dnia ostatniego Stycznia Roku następującego. W dalszych zaś Latach, oddawane być ma, toż Zboże od dnia 1566 Października, do dnia ostatniego Stycznia Roku nowo zaczynając się mającego. W każdej natury Dobrach, Wierzchności miejscowe, iako o nich wyżej jest powiedziano, podług rozkładu zrobionego, Zboże, że na z Sytkę należące czyste i niezapfute, co-rocennie z Dymów rolniczych odbiorą i w Spichlerzach złożone go we mieć będą. Kommissya Woyskowa złożyć się będzie z Kommissyami Porządkowemi Czwilno Woyskowemi o miesce, do którego dla potrzeby Woyska, Zboże Sytkowe zwożone być ma, i w którym czasie się przeciągu, pory wyżej wyrażoney, Kommissye Porządkowe Czwilno Woyskowe, przez Parafie, uważając bliźszość miejsca, Dzień każdym Dobrom oznaczając, ile możliwości, w czasie

sie

„ sie dobrej drogi, obwieszczą wszelkie Dobra o
 „ miejscu do którego toż Zboże Zsypkowe od-
 „ wiezione bydź ma, a to niezawodnie pod karą
 „ Esekucyi, Prawem w Opisie Kommissyi Cy-
 „ wilno Woyskowej ostrzeżoną, w przypadku
 „ nieodwiezienia i w czasie i w miejscu naznaczo-
 „ ne: który to odwoz bez żadney opłaty, o mil tyl-
 „ ko cztery niedaley własnemi podwodami bydź
 „ ma;

„ Przecież jeżeliby koniecznia potrzeba wy-
 „ magała, daley toż Zsypkowe Zboże przyśla-
 „ wie, Kommissye Porządkowe przy zaleceniu
 „ przystawienia ostrzegą razem mających odwozić,
 „ o wypadłej potrzebie dalszego odwozu, a w
 „ takowym przypadku, niedaley toż Zboże przy-
 „ stawione bydź może, iako drugie mil cztery,
 „ to jest: w iednym ciągu o mil ośm. Za prze-
 „ wyższające zaś mile do mil ośmiu nad cztery,
 „ zaraz przyłożeniu Zboża, Kommenda Woysko-
 „ wa od każdego Wołu lub konia, po Gro-
 „ szy pietnaście za milę Człowiekowi składające-
 „ mn Zboże, któryby na podwodzie parowoło-
 „ wey, lub parokonney miał Zyta lub Owsa kor-
 „ cy pić, zapłacić obowiązana będzie. Gdyby

iednak

5, iednak mniej nad korcy pić na podwodzie kto
 „ przywiózł, natenczas za każdą Milę iuż nie od konia
 „ ale od korca przywiezionego Zboża po Groszy
 „ sześć miedzianych zapłata przywożącego pun-
 „ ktualnie doysć powinna. Pod żadnym zaś in-
 „ nym Pretextem albo pozorem nie będzie wolno
 „ Kommissyom Porządkowym Cywilno Woysko-
 „ wym obowiązywać Obywatelów do dawania Pod-
 „ wód, prócz w przypadkach, które są wymienio-
 „ ne w Prawie ustanawiającym te Kommissye i
 „ sposobem w tymże Prawie wyrażonym. Gro-
 „ Od odwożących Zboże z Sypkowie, opłata za-
 „ dna na Przewozach, Groblach, i Mostach, od
 „ nikogo brana bydź niema, nawet i powracają-
 „ cych takich podwód w próżni. 7mo. Aby w
 „ całym Kraju była pżwność i równość miary,
 „ w dewaniu i odbieraniu Zsypki, Kommissy-
 „ om Skarbowym Obojga Narodów, tym koń-
 „ cem znieść się z sobą nakazujemy: Jzby ró-
 „ wnie w Litwie co do z Sypki urządzonej zo-
 „ stała taka miara, iaka jest Prawem Roku 1764.
 „ dla Korony ustanowiona, do któręj miary, co do
 „ Zsypki, Kommissya Skarbowa Letewska garce i
 „ kwarty stołować będzie. Na taką przeto mia-

„ ię

„ rą, Zboże Zsyckowe bez tłoczenia żadnego mie-
 „ rząc, wistych strychulcem bez żadnego kołnie-
 „ rza, czyite i nieczepstę, za Kwitem odbierają-
 „ cego od Komendy wyznaczonego, oddawane
 „ byż ma w miejscu przeznaczone: a wzię-
 „ dem formy Kwitów na Zsyckę, dawać mia-
 „ nych, Kommissya Woyskowa z Kommissyami
 „ Cywilno Woyskowemi, układać raz na zawsze
 „ uczyni. Podwoły odwożące toż Zboże, dłużey
 „ nad ieden dzień niepowinny byż trudnione
 „ ani trzymane, i za dłuższe zatrzymanie, wy-
 „ naczni od Komendy Woyskowej do odbie-
 „ rania Zboża, w Sądzie Kommissyi Porządko-
 „ wey Cywilno Woyskowej odpowiedzić i koszt
 „ łożony powrócić powinni będą. Dla umnię-
 „ czenia ile możności sprzeczek, przy oddawaniu
 „ Zboża Zsyckowego wyniknąć mogących, Kom-
 „ missye Porządkowe Cywilno Woyskowe do O-
 „ sów od Komendy Woyskowej wyznaczonych,
 „ wyznaczą Osobę, aby była zawsze przytomną
 „ oddawaniu Zsycku Zbożowey. 8vo. Gdzie
 „ kolwiek w Młynach będzie mielone Zboże dla
 „ Woyska, zwyczajna Miarka, czyli opłata od
 „ mlewa dawana byż ma od mielących. 9vo.

„ A że

„ A że ta Zsycka nie celem powiększenia płacy
 „ Woysku, ale w zamiarze uccynienia Woysku
 „ wygody, powiększenia liczby Woyska jest usta-
 „ nowiona, a bez ustanowionej Taxy, Rzecz-Po-
 „ lita niemogłaby mieć raz na zawsze tę Zsy-
 „ ki, dokładney wiadomości, wieleby przybywać
 „ mogło na powiększenie liczby Woyska: więc
 „ postanawiamy raz na zawsze Taxę, to jest:
 „ Złota Korzec Złoty Ośm, Owśa Korzec Zło-
 „ trzy, i Kommissya Woyskowa uczyniwszy dyf-
 „ faryment tę Zsycki na Woysko, podług Ta-
 „ xy wyżey ustanowionej, w płacy Woysku o-
 „ znaczoney potrącać będzie, i o Summie z tę
 „ Zsycki przybywającej, też Kommissya Woys-
 „ kowa *Stany Sejmujące* uwiadomi. Tazą Taxa
 „ tylko na Zboże Zsycki ustanowionej służyć ma
 „ Gdy zaś Woysko oprócz Zsyckowego Zboża,
 „ zechce kupować, podług ugody targowey do-
 „ browolnie uczynionej, płacić obowiązane bę-
 „ dzie. *Koniec Oblatowana 27, Paździ.*

Tegoż 25. Zlecono Marszałkom Konfederackim,
 uczynić Zalecenie Kommissyom Skarbowey
 i Woyskowej przepuszczania za Granicę Fur-
 ze Zbożem na Handel idących—Te zlecenie
 nie jest oblatowane,

26, Następujące zaśły Konstytucye:

— *Warunek dla Kommissyow Cywilno Woyskowych w Litwie, względem odpowiedzialia w Trybunale za przestępstwa Prawa o tychże Kommissyach.* (1)

„ Prawo Seymu terażniejszy pod Tytu-
 „ tem; Kommissye Prorządkowe, w Punkcie 4tym.
 „ o czynieniu Sprawiedliwości, dla Prowincyów
 „ Koronnych zapadłe w te słowa: Wprzypadku
 „ gdyby Kommissya Porządkowa przywłaszczyła
 „ sobie Sprawę nad opis terażniejszy Prawa
 „ Sądowi Cywilno Woyskowemu nieprzywoła,
 „ albo nakłady iakie na Obywatelów czyniła,
 „ lub szczególniey kogo w czym ciężyła, albo
 „ siebie samą nierównym rozkładem ochroniła,
 „ w Trybunale z Rejestru panalium odpowia-
 „ dać ma, a winnych Magistraturach, lubo do
 „ nich respective, podług gatunku materyi, na
 „ leżyć będzie, rozpoznania Dekretow w Kom-
 „ missyach Porządkowych zapadłych, appello-
 „ wanych, iednakże też Kommissye Porządko-
 „ we

(1) Prawo o Kommissyach Cywilno Woyskowych w Litwie, znajduje się co do słowa w Dzienniku tym tego-
 ocnym Nro II. na karcie 122

„ wej ani odpowiadać, ani w nich żadnemu
 „ ukaraniu podpadać, i sądzone od nich być
 „ niemogą, *sub nullitate* Dekretu, i procesu na
 „ Kommissarzach, z tego powodu otrzymanego,
 „ ale do Trybunału poukaranie *ex re malegesti*
 „ *Officii* odeśłani bydź mają, i tam podobnież
 „ z Rejestru panalium odpowiadać Powinni.

„ Ci iednak Kommissarze, którzyby w ta-
 „ kich przypadkach zdanie swoje rozpisem uspra-
 „ wiedlili, wolni od odpowiedzi będą: My Król,
 „ za zgodą wżech Stanów, toż Prawo na Pro-
 „ wincyę Wielkiego Xięstwa *Litewskiego* rozciąga-
 „ iąc, mieć chcemy, aby Kommissye Cywilno Wo-
 „ yskowe teyże Prowincyi, w Sprawach i Rezoln-
 „ cyach nad dozwoleń Prawa Sądowi i Władzy
 „ swojej przywłaszczonych, prosto do Trybunału
 „ zapoawane, a materiyach Skarbowych i Woysko-
 „ wych, po roztrząnieniu wprzód przez Kommi-
 „ ssye Skarbową i Woyskową rzeczy sądzoney i
 „ rezolwowaney, po nakazaniu radgrody ukrzwdzo-
 „ nemu, *pro re uale iesti Officii* do tegoż Trybunału
 „ odeślane we wszystkich Dekretach przez Strony
 „ za appellowanych, lub w niedopuszczeniu Appel-
 „ lacyi za manifestowanych, odtąd odpowiadali,

Rege.

„z Rejestru udzielnego spraw Pokommisyjnych,
 „który naznaczając, mieć chcemy: Aby po od-
 „sądzonej z każdego Rejestru sprawy oczywistej,
 „był obrany, i do odciążenia także oczywistej
 „byłwołany. Wzypadłych zaś dotąd przez stro-
 „ny Appellowanych, lub Manifestowanych De-
 „kretach, i Rezolucyach Kommissyów Cywilno-
 „wojskowych, z mocy Prawa na przyszłość tyl-
 „ko, nie na przeszłość stanowić się mogącego,
 „Strony pokrzywdzone szukając między sobą
 „sprawiedliwości, według Prawa niniejszego prze-
 „pisanej, w Kommissyach Wojskowej z Rejestru
 „przyzwoitego, w Skarbowej z Rejestru *Fisci*,
 „a w Trybunale z Rejestru Spraw Pokommis-
 „syjnych poszukiwać niemają *paźalitem pro re*
 „*male gesti Officii* na Kommissarzach, Kommis-
 „sarze Cywilno Wojskowi w Sprawach do Try-
 „bunałów wychodzących, odmiennie od więkzo-
 „ści głosów Dekret, lub Rezolucyą składających
 „Decyzyą, w Dekretach i Rezolucyach odgąd za-
 „padłych, Rozpisem w Sentencyonarzku utrzymy-
 „wać się powinnym, *realitatem* Sentencyi swojej
 „usprawiedliwiać mają „

—Do—

—Dozwolenie odłożenia na raz ieden Sądów Ziem-
 skich i Grodzkich w Koronie.

„Ponieważ Pawem Seymu niniejszego o-
 „znaczono są Seymiki na Sześciastej Listopa-
 „da Roku bieżącego, a tegoż samego dnia w
 „wielu Woiewodztwach, Ziemiach i Powiatach,
 „Kadencye Sądów Ziemskich i Grodzkich do
 „sądzenia przypadają: przeto aby sprawiedliwość
 „niedoznawała opóźnień, dozwalamy wszyst-
 „kim Sądów Ziemskim i Grodzkim w Koronie
 „odłożyć na ten raz Kadencye Sądowe w czasie
 „Seymików następujących, w miejscach tych,
 „gdzie Seymiki nieodprawiają się, do dwóch ty-
 „godni, to jest do dnia Dwudziestego Dziewią-
 „tego Nvembra. Na miejsce zaś upadłej Kadencyi
 „Ziemskiej w Woiewodztwie *Kaliskim* końcem
 „przyśpieszenia Obywatelom Sprawiedliwości,
 „pozwalamy na ten raz Sądów Ziemskim inną
 „Kadencyą w Poniedziałek po *Trzech Królach* w
 „Roku przyszłym Tytuł Siedmiu Dziewiędzie-
 „siąt Pierwszym odłożyć „

Od 26. do 28. Sessya solwowana.

28. Sessya na sporach zezła, względem oznacze-
 nia czasu Seymików Relacyjnym.

Dzien: R. H. 1790. Nro X. XI, Yy 29.

29, Następniące zaśły Konstytucye.

—Oznaczenie czasu Symików Relacyjnych dla przedłużoney Konfederacyi.

„ Kiedy nieodzowne Rzepltey potrzeby, „ przymusiły Nas Króla, w raz z Stanami Seymu „ iacemi, związek dzisiejszey Konfederacyi, na „ czas ieszcze dłuższy prorogować, i dzień wprzód „ oznaczony na Seymiki Elekcyjne Pofelkie zbi- „ żyć na termin Szesnastego Novembra w Roku „ terażniejszy; przeto z tychże Samych powo- „ dów i Relacye na dzień dziewiąty Lutego pier- „ wszym Prawem determinowane, stosownie do „ Praw dawnych, a mianowicie Konstytucyi „ Tyśiąc, Siedmset, Siedmdziesiąt Ośme „ prawnosimy na pierwsze Seymiki, po skoń- „ czeniu Seymu terażniejszego, który jeżeli „ by okoliczności i potrzeby Kraiowe prędey „ niedozwoliły, naydalej w dniu ostatnim Czer- „ wca, Roku Tyśiąd Siedmset Dziewiędziesiąt, „ Drugiego, ukończyć się nie odwołocznie powi- „ nien.

—Potwierdzenie

—Potwierdzenie Układu zaciągnięcia Summy Dzie- „ sięciu Millionów Złotych Polskich.

„ Gdy Kommissya Rzpłtey Skarbu Koronne- „ go, Nam Królowi i Stanom Skonfederowanym „ Donosi, iż Zamiar pożyczania Summy w *Genuy* „ Dzieściu Millionow Zł tych Polskich skutku „ swiego nieodebrał, i też Kommissya Skarbu „ Koronnego w *Holandyi* od Ichmość Panów „ Raymunda i Teodora *de Smetz Hoquera Grand*, „ i Kompanii, Summę Złotych Polskich Dzieścię „ Millionów zaciągnęła, Dochody *Podymnego* oraz „ Czopowego w Tey Summie zahypotekowała, „ i wtey mierze Konwencyą zawarła, oraz Skry- „ pta na Summę pomienioną wydała; a przeto My „ Król, wraz z Skonfederowanemi Rzpłtey Sta- „ nami, tę Konwencyą i Skrypta z oznaczeniem „ Hypoteki, i wszystkiemi warunkami, appro- „ bujemy, i też Konwencyą skutkowaną mieć „ chcemy „

—Zalecenie UUr: Marszałkom Seymowym i Kon- „ federacyi O, N. względem Afsygnowania Summy dla „ Sekretarza Seymowego i Kancellaryi Seymowej.

„ My Kaół za zgodą Skonfederowanych „ Rzpłtey Stanów, przez wzgląd na ciągłą dwu- „ Yy 2 le-

„letnią pracę Urzędną Łuszczewskiego i Sekr: Seym.
„Konfederacyi Koronney, zalecamy Urodzonym
„Marzałkom Seymowym i Konfederacyi Obo-
„ga Narodów, wydania Afsygnacyi do Skarbu
„Koronnego na Summę Piędziesiąt Tysięcy Zło-
„tych Polskich dla tegoż Urodzonego Sekretarza
„nie zwłocznie wypłacić mianą, dla Osób zaś w
„Kancellaryi Seymowej pracujących Summę Dwa-
„dzieścia Tysięcy Złotych Polskich Ciz Urodze-
„Marzałkowie za afsygnią „

Od 29. Października do 2. Listopada Sessya sol-
wowana.

—*Konstytucye i zalecenia Seymowe z Listopada.*
Dnia.

2. Zalecono Km: Woyskowej wygotowania Pro-
jektu względem Tatarów dezertowanych z
Moskwy do Polski — Reszta Sessyi zeszła na
Interesach Zagranicznych semotis Arbitris.

Od 2. do 4. Sessya solwowana.

4. Afsygnowano Czer; Zł: 1000. dla Turckiego
Delatora w Sprawie Xcia Poniatńskiego.

5. Nobilitowano Barbsa i Czecha, wnastępujących
słowach.

—*Nobi.*

—*Nobilitacya Franciszka Barza i Tomasz Czecha.*

„Nadgradzając usługę publiczną Franciszka
„Barbsa w Sprawie UUr: Jnitygatorów Oboygą
„Narodów pracowicie i gorliwie odbytą, a oraz
„ze Względu odstąpioney przez tegoż należytę
„mu za Jego pracę z Skarbu Narodowego O-
„platy, tak Onego, iako też Tomasz Czecha,
„w teyże samey Sprawie z Nakazem Sądu stawa-
„jącego, do kleynotu Szlachectwa Polskiego przy-
„puszczamy „ Oblatowana 11. Listopada,

Od 5. do 8. Sessya solwowana.

8. Opłatę od Stępla Nobilitowanym Barbsowi i
Czechow; do lat 6. przedłużono.

9. Nobilitowano następujących.

—*Nobilitacya Osob Woyskowych, niżej wyrażonych.*

„Mając wzgląd na Rekomendacyą Kommis-
„syi Woyskowej Oboygą Narodów,
„Fryderyka Cronneman z Rangą Generała Maio-
„ra w Aartyleryi Lit;

„Jana Augusta Cichockiego w Reymencie Fyzy-
„kierów Kor: Pułkownikow.

„Jana Buttner w Reymencie Fizylierów Kor:

„Jana Grana w Regimencie Piechym Buławy
„W. Koronney,

„Ja: 1.

- „ Jana Jakuba *Mein* w Regimencie Czwartym
- „ Buławy Polney Lit:
- „ Ludwika *Lisewskiego* w Pułku Predn: Straży
- „ Lit: *Pod Pułkownikom.*
- „ Filipa *Fleury.*
- „ Wacława *Rogozńskiego* Adjutantów *Aaszych.*
- „ Piotra *Reich* Generała Adjutanta Buławy Pol: Lit:
- „ Kaspka *Maffer* w Regimencie Łanowym.
- „ Karola *Kryegstein* w Regimencie Ur: Czapkie-
- „ go Generała Maiora.
- „ Jana *Kelk* w Regimencie Ur: Wodzickiego Ge:
- „ nerała Maiora.
- „ Jana *Komorowskiego* w Regimencie Pieśzym Bu-
- „ ławy Polney Koronney.
- „ Ludwika *Zander* byłszego w Regimencie Ła-
- „ nowym.
- „ Franciszk Ryx byłszego w Regimencie pią-
- „ tym Lit:
- „ Bartłomieja *Folino* byłszego w Artyleryi Kor:
- „ Marcina *Wierzbowskiego* Komendanta Fortecy
- „ Częstochowskiej.
- „ Jana *Hepel* byłszego (*ale niewyrażono w Kon-*
- „ *stytucyi gdzie*)
- „ Jozefa *Jagielskiego* w Wojsku Kor:

„ Fran-

- „ Franciszka *Auspitz* w Regimencie Buławy W.
- „ Kor: *Majorow.*
- „ Antoniego *Kapella.*
- „ Jozefa *Koch.*
- „ Karola *Kliman* w Artyleryi Koronney.
- „ Karola *Lesing* Adjutanta w Dywizyi Małopol-
- „ skiej.
- „ Jana *Fertexy.*
- „ Franciszka *Maierhoffer* w Regimencie Gwardyi
- „ pieśzey Koronney.
- „ Jana *Mizgiera* w Regimencie Łanowym.
- „ Jana *Stenzerbeher.*
- „ Jana *Krumes* w Regimencie JP. Potockiego Sfty
- „ Szczerzeckiego.
- „ Woyciecha *Gressen* w Regimencie Urodzonego
- „ Działyńskiego
- „ Leonarda Marcina *Reyholt* w Regimencie Or-
- „ dynacyi Ostrogskiej.
- „ Jakóba *Moczyńskiego.*
- „ Marcina *Prandke* w Regimencie Urodzonego
- „ Działyńskiego.
- „ Jozefa *Rolskiego.*
- „ Woyciechhr *Kozłowski.*
- „ Jozefa *Weytykant* Audytora w Regimencie Jmie-
- „ nia Potockich.
- „ Jana *Ogilvie.*
- „ Fryd

- „ Fryderyka *Reynhard* z Regimentu Urodzonego
- „ go Górnickiego Generała Maiora.
- „ Fryderyka *Pfessinger* w Regimentu Buławy Pol-
- „ ney Koronney.
- „ Jana *Ulińskiego* w Regimentu Fizylierów Kor-
- „ Mikołaja *Spensberger* w Artyleryi Lit.
- „ Szymona *Gurskiego* w Korpusie Inżynierów Lit.
- „ Tadeusza *Nowickiego* Kwatermistrza w Pułku
- „ Przedniej strażi Lit.
- „ Adama *Tymana* Rotmistrza w Gwardyi Kon-
- „ ney Lit.
- „ Samuela *Zandel* Kwatermistrza w Regimentu
- „ Łanowym.
- „ Jana Marcina *Gieger* byłszego w Regimentu
- „ tymże.
- „ Woyciecha *Treppenhaver* w Regimentu Urodzo-
- „ nego Raczyńskiego Generała Maiora.
- „ Jana *Lemanskiego* w Regimentu tegoż.
- „ Antoniego Stefana *Klimkiewicza* w Regimentu
- „ Gwardyi piechoty Koronney.
- „ Jana *Klermont* w Pułkach naszych Nadwornych.
- „ Karola *Czwan* byłszego w Wojsku Koronnym
- „ Kapitanów.
- „ Jana *Lichockiego*.

Karo-

- „ Karola *Tepfer*.
- „ Ludwika *Mistel*.
- „ Franciszka *Gielhard*.
- „ Jana *Thile*.
- „ Karola *Stankiewicza*.
- „ Adama *Eychner*.
- „ Jana *Zehnrich*.
- „ Michała *Cichockiego* w Korpusie Artyleryi Ko-
- „ ronney.
- „ Fryderyka *Auroy*.
- „ Jana *Szpaarman*.
- „ Józefa *Eckert*.
- „ Krzysztofa *Hanffe* z Korpusu Inżynierów Ko-
- „ ronney.
- „ Karola *Hube* z Korpusu Inżynierów Lit.
- „ Franciszka *Kosle* w Pułku Urodzonego Xięcia
- „ Józefa *Lubomirskiego*.
- „ Adama *Gurskiego* w Regimentu Gwardyi Kon-
- „ ney Koronney.
- „ Michała *Greyfelt*.
- „ Dawida *Gerber*.
- „ Jana *Antony* w Regimentu Gwardyi piechoty
- „ Koronney.
- „ Jana *Barankiewicza*—Poruczników.

„ An-

- 5, Andrzeja *Rożańskiego* w Regimencie Łanowym.
- „ Sebestyana *Reychard* w Reymecie Urodzonego
- „ Potockiego Sarofy Szczerzeckiego.
- „ Antoniego *Grekowicza* w Regimencie Urodzo-
- „ nego Raczyńskiego Generała Maiora.
- „ Krzysztofa *Höftvelginen* w Regimencie Piechym
- „ Baławy Polney Koronney.
- „ Karola *Ladoszki* w Chorągwi Węgierskiej La-
- „ ski W. Koronney.
- „ Sylwestra *Gryniewicz* byłszego w Regimencie
- „ Urodzonego Czapkiego Generała Maiora.
- „ Tomasz *Tarnowskiego* w Wojsku Lit.
- „ Karola *Hiszperga* w Wojsku Litewskim.
- „ Ignacego *Witkowskiego* w Regimencie Urodzo-
- „ nego Działyńskiego *Poruczników*.
- 5, Augusta *Thory*.
- „ Jana *Amir* w Korpusie Inżynierów Kor.
- „ Michała *Eygner* w Korpusie Inżynierów Lit.
- „ Jana *Hsuhr* w Regimencie Urodzonego Dzia-
- „ łyńskiego
- „ Antoniego *Haumana* w Regimencie Urodzone-
- „ Malczewskiego.
- 5, Henryka *Birnbaum* w Regimencie Urodzonego
- „ Wodzieckiego,

† Sed

- „ Sebestyana *Jakubowskiego* Adjutanta w Dywi-
- „ zyi pierwszej Litewskiej.
- „ Franciszka *Mathy* w Regimencie Gwardyi
- „ Piechey Koronney *Podporuczników*.
- 5, Mikołaja *Bakałowicza*.
- „ Antoniego *Hoffmana* w Korpusie Artyleryi Kor.
- „ Pawła *Kozłowskiego* w Kawalerii Narodowej
- „ Koronney.
- „ Tadeusza *Mekin* w Regimencie Urodzonego
- „ Działyńskiego.
- 5, Fryderyka *Hauff* w Regimencie Ordynacyi O-
- „ stogkiej.
- „ Wincentego *Rogowskiego* w Regimencie Fizy-
- „ ków Koronnych.
- „ Jozefa *Szackiego* w tymże Regimencie piechym
- „ drugim Wojska Litewskiego
- „ Antoniego *Krydel* w tymże Regimencie.
- „ Mateusza Jozefa *Tarnowskiego* w Wojsku Lit.
- „ Jana *Gaiwskiego*
- „ Jozefa *Kamińskiego* w Chorągwi Łaski W. Kor.
- „ Jakóba *Stężyckiego* byłszego w Gwardyi Kon-
- „ ney Koronney *Chorążych*.
- 5, Franciszka *Kalinowskiego* Namieśtnika.
- „ Hipolita *Kozłowskiego* w Kawalerii Narodowej
- „ Koronney.
- „ Jana

- „ Jana Mokkien w Kawalerii Narodowej Lit.
- „ Marcina Nowinskiego w Kawalerii Narodowej
- „ Towarzyszów.

„ My Król z Konfederowanemi Rzeplitey
 „ Stanami, te zwyż wspomniane Osoby, Wojsko-
 „ we wraz z Jch Potomstwem do zaszczytu Szla-
 „ chectwa Polskiego przypuszczamy, a po wykona-
 „ ney przez Nich na wierność Rzplitey Przyśię-
 „ dze, iżby onym Dyplomata z Kancelaryi Na-
 „ rodowej wydane były mieć chcemy,

—Nobilitacya Osób Wojskowych dalszych.

- „ Skłaniając się do Rekomendacyi J WW.
- „ Senatorów Ministrow i UU: Posłów Ziemskich,
- „ My Król wraz z Konfederowanemi Rzeczypo-
 „ litey Stanami
- „ Jędrzeia Dahlen Porucznika.
- „ Jgnacego Dahlen.
- „ Jana Dahlen.
- „ Jozefa Dahlen.
- „ Karola Dahlen.
- „ Antoniego Dahlen Chorążych w Wojsku Pruskim
- „ Jędrzeia Edle Majora w Wojsku Rosyjskim.
- „ Wojsiecha Kollatorowicza,
- „ Łu-

- „ Łukasza Kollatorowicza Towarzyszów w Ka-
 „ walerii Narodowej Litewskiej.
- „ Karola Szczygielskiego.
- „ Grzegorza Wysockiego Towarzyszów w Kawali-
 „ rii Narodowej Koronney.
- „ Henryka Krukowskiego w Gwardyi Konney Ko-
 „ ronney Wachmistrza
- „ Michała Ragi w Gwardyi Piechoty Koronney Sie-
 „ rzanta.
- „ Jędrzeia Lubomiskiego w Regimentie Xięcia
 „ Radziwila Furzera
- „ Szymona Komalskiego w Regimentie Gwardyi
 „ Konney Koronney.
- „ Jana Reynberga w Regimentie Piechoty Buła-
 „ w Koronney Kadetów.
- „ Wraz z Jch Potomstwem do Zaszczytu
 „ Szlachectwa Polskiego przypuszczamy, a po wy-
 „ konaney przez Nich na wierność Rzplitey Przy-
 „ śędze, iżby onym ze Dyplomata z Kancelaryi
 „ Naszey Narodowej wydane były stanowiemy i

—Indygenat Osób Wojskowych.

- „ Przechylając się do Rekomendacyi Kom-
 „ misyi Wojskowej Obojga Narodów, chcąc
 „ nie

„nie mniej wiernym i pilnym w Woysku Rzpltey
„Zasługom sptawiedliwą wymierzyć Nadgrode,
„z tych przeto powodów.

- „UUr: Janu Franciszka de *Pouppart* Gene-
„rała Majora w Woysku Koronnym.
- „Krzysztofa Godfryda *Deysel de Hammerau* Puł-
„kownika Artyleryi Koronney.
- „Karola *Gryegsheim* byłszego Exercer-Magistra
„Woysk Litt:
- „Jana Karola de *Grammlich* Kapitsna w Regi-
„mencie Szefioftwa Ur: Wodzickiego Ge-
„nerała Majora.
- „Franciszka de *Lebady* Porucznika w Korpusie
„Inżynierów Koronnych.
- „Konstantego *Szulca* byłszego Kapitana Woy-
„ska Koronnego.

„Wraz z Jch Potomstwem, My Król za zgo-
„dą Skonfederowanych Stanów, za Indygenów
„uznaliśmy, którym po zwykłym wywodzie, i
„Przyślegi na Wierność Rzpltey wykozaniu, aby
„Dyplomata z Kancelaryi Naszey Narodowey by-
„ły mieć chcemy,,

—Wzgląd

—Wzgląd dla Osób niżej wyrażonych, czyli No-
bilitacya pierwszych Bankierów Kraiowych,

„Chcąc okazać wzgląd na przysługi Rzpltey
„Uczynione.

„Piotra z Ferguszonów *Teppera* do Indygenatu
„a Zaś Zięciów Jego Karola *Szulca* i Augusta
„*Wilhelma Arndta*.

„Niemniej Fryderyka *Kabryt* i Zięcia Jego Ja-
„na *Meysnera*.

„Oraz Piotra *Blanc*, do Kleynotu Szlache-
„ctwa z Jch Dziećmi przypuszczamy, i Użycia
„Herbów w Dyplomatach wyrażonych dozwała-
„my. Aże Pomienione Osoby Bank w Kraiu o-
„twarty mrią. Przeto ostrzegamy, że Prawo Ro-
„ku 1780. Wydawania Wexlów Osobom Szla-
„checkiego Stanu zakazujące, przeszkadzać Jm
„nie ma, Owszem Wolność wydawania Wexlów
„przez Nich, iako do prprowadzenia Banku konie-
„cznie potrzebną zachowujemy, Warujemy że te
„nadania Prerogatywy Szlacheckiey Sukcesorów
„Oboiey Pci przeszkadzać nie ma, do rownego
„Podziału i Użytku Majtku w prowadzeniu Ban-
„ku dorobnego, którzy iako Kraiowi dotąd byli
„Użyteczni, tym więcej teraz gdy zawdzięczając
„Rze-

„ Rzpłety Szanowne względy Fabryki osobliwie z
 „ Produktów Kraiowych zakładać obowiązują się
 „ więc Jch i z tych Powodów według Prawa Ro-
 „ ku 1775. co należy do Posępy, do Zaliczytu
 „ Szlachectwa przypuszczamy.

— *Nobilitacya Osób niżej wyrażonych, to jest: dru-
 gich Bankierów Kraiowych.*

„ Za Przełożeniem UUr. Posłów Ziemskich.
 „ Ze Jan Klug.
 „ Fryderyk Segebarth.
 „ Franciszek Marcin Fribs.
 „ Filip Tomasz Fribs.
 „ Piotr Gotard Fribs.
 „ Jan Karol Fribs.
 „ Wincenty Łaskiewicz.
 „ Ignacy Łaskiewicz.
 „ Franciszek Łaskiewicz.
 „ Andrzej Kapośtas.
 „ Franciszek Morino.
 „ Jakub Fenger, Otwarciem swych Banków Han-
 „ del znaczny ułatwiając, a ztąd dla Kraiu stać się
 „ pożyteczniemi. My Król za zgodą Skonfedero-
 „ wanych Stanów, nietylko w Nadgródę Jch Prze-
 „ my-

„ myślu, ale celem zachęcenia Jnnych Mieszkają-
 „ ców do podobnych czynienia Królowi posług
 „ wyż wspomniane Osoby do Kleynotu Szlache-
 „ ctwa wraz z Jch Potomstwem przypuszczamy, i
 „ po wykonaniu Przyślegi na Wierność Rzpłety
 „ tudzież po dopełnieniu Praw 1775. Roku wzglę-
 „ dem nabycia Dóbr i teraźniejszego Seymu co
 „ do opłaty Stępla Nobilitationis, każdemu z Osób
 „ i Jmienia wyż wyrażonych z Kancellaryi Na-
 „ rodowej wydać zlecamy.

— *Warunek dla Ur. Łyżkiewicza Bankiera Warszaw-
 skiego czyli Nobilitacya onego.*

„ Przychylając się tak do proźby UUr. Po-
 „ słów W. X. Lińskiego, iako też mając wzgląd
 „ na Konstytucyą Tyśiąc Sześćset Osmdzieściąt
 „ Piątego, świadczącą o Starożytności Domu i Jmie-
 „ nia Łyżkiewiczów, Urodzonego Macieja Łyż-
 „ kiewicza, znosząc z niego wszelkie Abusus do-
 „ tąd wydarzyć się mogące, do wszelkich pre-
 „ rogatyw Stanowi Szlacheckiemu służących przy-
 „ puszczaemy, i od wszelkich zarzutów Szlache-
 „ ctwu Jego szkodzących mocą Prawa ninieysze-
 „ go zastraniamy. Ze zaś Udzonny wspomniony
 „ Maciej Łyżkiewicz Bank w Kraiach Rzpłety
 „ Dzien. R. H. 1790. Nro. X. XI. Zz utrzy

„ utrzymacie, dla tego: iż Prawo Tyśiąć Siedm-
 „ set Ośmdziesiątego Roku do wzdawania mu
 „ Wexlów przeskądzać niema, Ostrzegamy.

— *Nobilitacya Osób niżej wyrażonych, to jest: pier-
 „ wszych Fabrykantów Kraiowych.*

„ Gdy przez Rękodziela pomnażają się Bo-
 „ gactwa Kraiowe, a Władza Rządowa o ich za-
 „ prowadzenie starać się powinna, z tego więc
 „ względu chcąc nadgrodzić złożone około zapro-
 „ wadzenia Fabryk staranie, i do podobney Kraio-
 „ wi Usługi zachęcić; My Król z Konfederowane-
 „ mi Stanami utrzymujących teraz Fabryki.

„ Paschalisa *Jakubowicza.*

„ Tomasz *Dangla.*

„ Leona *Madzarskiego.*

„ Antoniego *Zadera.*

„ Jana *Zyglera.*

„ Szczepana *Filszan.*

„ Tudzież Henryka *Munckemlecka* Fabrykę Żela.

„ zną założyć oświadczonego, wraz z Ich po-

„ tomstwem do Kleynotu Szlachectwa Polskiego

„ przypuszczamy, i za porzedzającą na Wierność

„ Rzpłety Przysięgą, oraz za dopełnieniem Praw

„ wzglę-

„ względem nabycia Dóbr Ziemskich i opłaty Stę-
 „ pla, Dyplomata *Nobilitationis* z Kancellaryi Na-
 „ szey Narodowej wydać onym zlecamy.

— *Wzgląd na Zaszugi Szymona Kasperckiego, Pa-
 „ trona Jurysdykcji Marszałkowskiej Kori-
 „ czyli Nobilitacya onego.*

„ Mając sprawiedliwy wzgląd, na Ośmnasto-
 „ letne usługi Szymona *Kasperckiego* w popieraniu
 „ Spraw Kryminalnych, w Jurysdykcji Marszałko-
 „ wskiej pracowicie podejmowane, polegające o-
 „ raz na zaświadczeniu tak od Łaski Wielkiej
 „ Koronney, iako też WW. UU. i Atseforów do
 „ Sprawy o Rozruchy z zlecenia Seymujących Sta-
 „ nów niedawno rozszdzoney, o Cnotach i przy-
 „ miotach Jego zapewniałącym, tegoż Szymona
 „ *Kasperckiego* do Kleynotu Szlachectwa przypu-
 „ szczamy, a czas do nabycia Dóbr Ziemskich;
 „ Prawem Roku Tyśiąć, Szeemset, Siedmdziesiąt,
 „ Piątego oznaczony, do trzech lat onemu przedłu-
 „ żamy.

— *Nobilitacya Osób niżej wyrażonych to jest Palestry.*

„ My Król z Konfederowanymi Stanami, z
 „ powodu Rekommendacyi przez Urodzonych Po-

- „ *Flów Ziemijskich zaniesionej, i Talentów, a mia-*
 „ *nowicie z Znaomości Praw Kraiowych i te n-*
 „ *flugi dla Publiczności cnotliwie czyniących.*
 „ *Szymona Sapaskiego.*
 „ *Hyacentego Bellicg.*
 „ *Antoniego Dunicwicza.*
 „ *Antoniego Wincentego Mianowskiego.*
 „ *Kacpra Mianowskiego.*
 „ *Pawła Grochalskiego.*
 „ *Adama i Kazimierza Braci Mędrzeckich.*
 „ *Michała Wulfesa.*
 „ *Ignacego Strausa.*
 „ *Celestyna Manierowicza.*
 „ *Michała Dobrowolskiego.*
 „ *Józefa Borkowskiego.*
 „ *Gabryela Czerwińskiego.*
 „ *Teodora Milberg.*
 „ *Pawła Dąbkowskiego.*
 „ *Jana Wędrzychowskiego.*
 „ *Piotra Nowosielskiego.*
 „ *Pawła Nowosielskiego.*
 „ *Mateusza i Ignacego Braci Maruszewskich.*
 „ *Wawrzeńca Zułowskiego.*
 „ *Tomasza Maruszewskiego.*
 „ *Jakuba Siderowicza.*

„ Woy-

- „ *Woyciecha Sleszańskiego.*
 „ *Stefana Grutzińskiego.*
 „ *Macieja Lateckiego.*
 „ *Telesfora Bilwiczę.*
 „ *J Walentego Lalewicza, wraz z Jch Potomstwem*
 „ *do Zaszczytu Szlachectwa Polskiego przypu-*
 „ *szczamy, i skoro Przyśięgę na Wierność Rzpltey*
 „ *wykonają, tudzież Opisy Konstytucyi Tyśiąc*
 „ *Siedmset Siedmądziesiąt Piątego, i teraźniejszego*
 „ *Seymu względem Nobilitacji dopełnią, aby*
 „ *Kancellarya Nasza Narodowa Dyplomata onym*
 „ *wydała mieć chcemy.*

— *Nobilitacya Osób niżej wyrażonych, mianowicie*
Kupców znaczniejszych.

- „ *Okazując należyty Szacunek Mieszkańcom,*
 „ *którzy przez doskonałenie Rolnictwa, w prowa-*
 „ *dzenie Handlu i nabycie Nauk i Sztuk wyzwo-*
 „ *lonych, stałą się Kraiowi użytecznemi, z tych*
 „ *miar przez UUr: Pośłów Ziemijskich zaleconym,*

- „ *Antoniemu Chevalier*
 „ *Janowi Kaspari.*
 „ *Filipowi Antoniemu Kampioni.*
 „ *Ignacemu Andrychiewiczowi.*

„ Leo-

- 5, Leonowi *Seeloff*.
- „ Janowi *Zieliszkowskiemu*,
- „ Wawrzeńcowi *Sobolewskiemu*
- „ Fabianowi *Kwiatkowskiemu*,
- „ Jakubowi *Boynowskiemu*,
- „ Janowi *Makowskiemu*.
- „ Andrzeiowi *Zawierskiemu*.
- „ Antoniemu *Sierpińskiemu*.
- „ Henrykowi *Bastyan*.
- „ Tomaszowi *Wolskiemu*,
- „ Janowi *Hakken Szmit*,
- „ Walentemu *Barfch*,
- „ Danielowi *Skowrońskiemu*;
- „ Nikodemowi *Przemienieckiemu*.
- „ Karolowi *Wirian*,
- „ Józefowi *Czarneckiemu*.
- „ Józefowi *Wytyśkiewiczowi*.
- „ Godfrydowi *John*.
- „ Kazimierzowi *Burakowskiemu*,
- „ Franciszkowi *Wolff*.
- „ Wacławowi *Karer*.
- „ Ludwikowi *Brunet*.
- „ Józefowi *Gastell*.
- „ Józefowi *Karone*.
- „ Fryderykowi *Trebert*.

85 Wa

- „ Kamzetzerowi:
- „ Wawrzeńcowi *Gucmichowi*.
- „ Teodorowi *Liniewiczowi*.
- „ Krystyanowi *Neuman*.
- „ Wacławowi *Wykisałemu*.
- „ Pawłowi *Wenturellemu*.
- 5, Lernetowi *Eustachiemu. Kittel*.
- „ i Synowcowi Jego Karolowi *Kitlowi*. My Król
- „ za zgodą Skonfederowanych Stanów Kłeynot
- „ Szlachestwa Polskiego, im Jch Potomstwu nada-
- „ iemy, i powykonaniu zwykley Przyścięgi na
- „ Wierność Rzpltey, tudzież po dopełnieniu Praw
- „ Tyśię Siedmsięt Siedmdziesiąt Piątego Roku
- „ względem Nabycia Dóbr, i teraźniejszego Sey-
- „ mu, co do Opłaty Stępla, Dyplomata Nobilita-
- „ tionis z Kancelaryi Naszey Narodowey wydać
- „ zalecamy.

— *Indygenaty Hrabiów Iperii niżey Wyrażonych*

- „ Pragnąc widzieć w Gronie Obywatelów
- „ Państw Naszych, Osoby Urodzeniem przynioma-
- „ mi i Majątkiem za Granicą Dystrygowane.
- „ My Król za zgodą Skonfederowanych Stanów,
- „ Urodzonych Hrabiów *de Brigiddo*:

„ Jana

„ Jana Wenceffawa i Antoniego *de Bubna*
 „ i *Littitz*, do Indygenatu Szlachectwa Polskiego
 „ z wszelkimi Prerogatywami temu Stanowi słu-
 „ żącemi, w raz z Jch Potomstwem przypuszczamy,
 „ i za poprzedzającym wykonaniem Przyśięgi
 „ na Wierność Rzplitey, tudzież wywodem Ro-
 „ dowitością, iako też dopełnieniem Przepisów
 „ Prawa Tyśiąc Siedmset Siedmdziesiąt piątego,
 „ *Titulo* Ostrzeżenie względem Indygenatu, i te-
 „ razniejszego Seymu, co do opłaty Stępla, Dy-
 „ plomata onym z Kancellaryi Naszey pod Pie-
 „ częcią Oboygą Narodów wydać rozkazujemy.

—*Indygenaty dla Osób Wojskowych.*

„ Mając sprawiedliwy wzgląd na wierne
 „ w Woysku Rzplitey Usługi. Urodzonych.
 „ Jana *Schizlera* Pułkownika i Direktera Szkoły
 „ Artylerii Koronney.
 „ *Belkura* Pułkownika w Regimencie Szefostwa
 „ Urodzonego Diałyńskiego.
 „ Ludwika *de La Lalande* Brygradyera w Korpu-
 „ sie Kadetów,
 „ Jana *Stolla* Generalnego Sztabu-Medyko Chi-
 „ rurga Woyska Koronnego. Tychże za Jn-
 „ dyge-

„ dygenów wraz z Potomstwem Jch uznaje-
 „ my. Którym po zwykłym wywodzie,
 „ Przyśięgi na Wierność Rzplitey wykona-
 „ konaniu, Dyplomata z Kancellaryi Naszey
 „ Narodowej wydane bydź mają.

—*Indygenat dla Urodzonego Hrabiego de Schal.*

„ Pragnąc w Gronie Obywatelów Państw Na-
 „ szych, Osoby Urodzeniem, Cnotą, Przymiora-
 „ mi, i Maiątkiem za Granicą dystyngowane wi-
 „ dzieć. My Król za zgodą Skonfederowanych
 „ Rzplitey Stanów.

„ Hrabiego *de Schal*, do Indygenatu Szlachectwa
 „ Polskiego, z wszelkimi Prerogatywami temu
 „ Stanowi służącemu, wraz z Jego Potomstwem
 „ przypuszczamy, i za poprzedzającym wykonan-
 „ niem Przyśięgi na Wierność Rzplitey, tudzież
 „ wywodem Rodowitości, iako też dopełnieniem
 „ Przepisów Prawa Tyśiąc Siedmset Siedmdzie-
 „ siąt Piątego Roku *Titulo*—Ostrzeżenie wzglę-
 „ dem Indygenatu &c. i terazniejszego Seymu
 „ co do Opłaty Stępla, Dyploma Onemu z Kancel-
 „ laryi Naszey pod Pieczęcią Oboygą Narodów
 „ wydać rozkazujemy.

—*Ja-*

—Indygenaty Osób niżej wyrażonych.

„Przez wzgląd na Talenta i Usługi, przez
„Urodzonych Posłów Ziemskich zalecone, Mły
„Krol wraz z Skonfederowanemi Rzplitey Stana-
„mi, Urodzonym.

„De Werni.

„Franciszkowi Ernestowi Hennigowi [Agentowi]
„Naszemu w Gdańsku.

„Franciszkowi Mezerowi.

„Ernestowi i Andrzejowi Saurioffom

„Janowi Elobertowi Watsonowi i Jch Potomstwu

„Indygenat Szlachectwa Polskiego nadaliśmy, pod

„obowiązkiem zadofyć uczynienia Nakazom Praw

„Tyfiac Siedmfet Siedmdziefiat Piątego, i tera-

„znieyfięgo Seymu co do tey okoliczności u-

„chwalonym, a gdy te dopefnią i wywod Ro-

„dowitości uczynią, tudzież Przyfięgę na Wierność

„Rzplitey wykonają, Kancellaryja Nasza Narodowa,

„wydać Onym Dyplomata obowiązana będzie.

Od 9. do 11. Sefsyja folwowana.

11. Naftepujące zażyły Nobilitacyei Rehabilitacye.

—Nad=

—Nagroda Wierności Danila Szerbiny Atama-
na Kozaków Korniuśkich czyli Nobilitacyę Onego.

„Gdy Nam przez Urodzonych Posłów Ziem-
„skich przełożone i zaświadczone zostały dowo-
„dy przywiązania i wierności ku Oyczyźnie Da-
„nily Szerbiny Attamana Kozaków Korniuśkich,
„który pod czas rozszertzonych w Roku Tyfiac
„Siedmfet Siedmdziefiat Osmym na Ukrainie
„buntów, nie tylko do nich pomimo namowy i
„groźby należeć niechciał, ale nad to włafnym
„Męstwem do pokromienia Onych chwalebnie
„przykładał się; Przeto My Krol, za iednomyfiłą
„Stanów Skonfederowanych Zgodą, udarowanie
„Wolnością, pomienionego Szerbiny, przez U-
„rodzonego Prokurę Diedzica Dóbr Korniuś-
„kich, wdzięcznie przyjmujemy, a chcąc tym o-
„kazafią ile przyniedoſtatu wiekiem iuż ob-
„ciążonemu, dać uczuć ſłodczy tak Cnotliwego
„Poſtępku, i do dopodobney zafwie wierności
„wſyftkich Miefzkańców Naszych tym ſilniey
„zagrzać, temuż Danilowi Szerbinie wraz z Po-
„tomſtwem Kleynot Szlachectwa Polſkiego, z
„Uwelnieniem od obowiązków Prawem Tyfiac
„Siedmfet Siedmdziefiat Piątego, i teraznieyfię-

„ go Seymu opisanych, nadaliśmy, i Dyploma z
 „ Kancellaryi Naszey pod Pieczęcią Obojgi Na-
 „ rodów, wydać natych miast rozkazujemy, a o-
 „ patruiąc temuż Szczerbinie Fundusz do życia,
 „ mieć chcemy, aby Kommissya Skarbowa Ko-
 „ ronna, nie odwołownie Summę 21. Polskich dzie-
 „ więc Tyficy wypłaciła Onemuż, który obowią-
 „ zany będzie za pominięną Summę Grunt
 „ Ziemski nabydź, czego Ustutecznienia dozor-
 „ , polecamy Kommissyi Cywilno-Wojskowej Wo-
 „ łowodztwa i Powiatu, w którym się tenże Szczer-
 „ bina znajduje albo znajdować zechce.

—*Rehabilitacya UUr: Glińskiego i Malewiczów*

„ Gdzy zdarzone w Państwach Rzplitey Re-
 „ wolucye, a ztąd wynikające Fortun Obywatelskich
 „ zniszczenia, bywały przyczyną przestąpienia Gra-
 „ nic Stanowi Szlacheckiemu zamierzonych, Prze-
 „ to z tego powodu, i względu tak na Dwudzie-
 „ sto-Dziewięć latnie na Funkcyi Pisarza Celne-
 „ go, iako też i inne w Skarbie Rzplitey zasługi,
 „ UUr: Augustyna Felixa *Glińskiego*, iako też Jo-
 „ zefa Tomazsa *Malewiczów*: od Kommissyi E-
 „ dukacyney o Talentach i nabytey wiadomości
 „ zaświadczenia mających, Abusum przez Anteceso-
 „ rów

„ rów Jch, z Uymą Prerogatywy Szlacheckiey po-
 „ pełnione znosząc, onychże wraz z Potomstwem
 „ do Kleynotu Szlactwa *salve Deductione*
 „ przypuszczamy.

—*Ostrzeżenie względem Indygenatów i Nobilitacyi*

„ Z Wielorakich powodów rekomendowa-
 „ nym Osobóm na terażniejszy Seymie nadaw-
 „ szy *Indygenaty i Nobilitacye*, My Król, za zgodą
 „ Skonfederowaych Stanów, następujące czynie-
 „ my ostrzeżenie. *Primo*. Przypuszczonym, teraz
 „ do równości Obywatelskiej, którzy otwarty Bank
 „ lub Handel, i Rękodzieła w Kraiu utrzymują,
 „ wolność wydawania przez NICH Wexlów za-
 „ chowujemy, i że to nadaney Jm *Prerogatywie*
 „ *Szlacheckiey* w niczym *derogare* nie ma, dekla-
 „ ruemy, warując oraz Sukcesoróm Jch Obojcy
 „ Płci Prawo na ten raz tylko *ad fata* tych że
 „ do równego Podziału, i Użytku Majątku, pro-
 „ wadzeniem Banku, Handlu, i Rękodzieł doro-
 „ bionego. *2do*. Ci wszyscy na zawdzięczenie tych
 „ Szanownych Rzplitey Względów, gdy biorą na
 „ siebie obowiązek zakładania Fabryk w Kraiu
 „ Rzplitey, przeto *Kommissyóm Skarbowym* zalecamy,
 „ aby dopełnienia tego doglądały, i przy zdawaniu
 „ Ra-

„ Rachunków swoich, czyniły o tym doniesienie;
 „ któryby zaś z przypuszczonych *do Rowności*
 „ *Obywatelskiej*, kosztowniejszą iaką założył
 „ Fabrykę, a o tój Exystencji z zna-
 „ czniejszym na nią Nakładem *od Kommissji*
 „ *Skarbowej* złożył zaświadczenie, takowego za
 „ Opłatą Stępla uwolnić a *Skartabellatu* przyrę-
 „ kamy. *Tertio*. Ktoby zetzymujących Uchwałę
 „ Niniejszego *Seymu, Indygenat i Nobilitacyę* Kon-
 „ dycyi Prawami opisanych, a mianowicie wzglę-
 „ dem Nabycia *Dóbr Ziemskich*, w przeciagu Lat
 „ Trzech, a co do opłaty Stępla w przeciagu Ro-
 „ ku iednego i Szefciu Niedziel od czasu Oblaty
 „ niniejszey *Konstytucyi*, niedopełnił i *Dyploma*
 „ z Kancellaryi Naszey nie wyniośł, ten, że na-
 „ dany Zaszczyt *Szlacheckiego* i przywiązane do
 „ niego *Prerogatywy*, *co ipso* utracac będzie. My
 „ Król za zgodą Skonfederowanych Stanów de-
 „ klarujemy: zalecając Wielmożnym Pieczęta-
 „ rzóm, aby na wyż oznaczonym Terminie, U-
 „ rządowe o tym w Stanach Seymujących uczy-
 „ nili doniesienie.”
 12. *Dalszy Regestr Osób Wojskowych przyiętych*
do Nobilitacyi.

„ Skłoniwszy się do prozb Urodzonych Pośłów
 „ Ziemskich, za Osobami w Służbie w Wojsku u
 „ Za-

„ Naszym zostającemi My Król wraz z Stanami Skon-
 „ federowanemi.

„ Jana *Gislera* Pułkownika w Batalionie Skar: Kor:
 „ Marcina *Gislera* Pułkownika w Szefostwie Urodzo-
 „ go Raczyńskiego.
 „ Jana *Fryderycego* Kapitana Gwardyi Piefzey Kor:
 „ Fryderyka *Kaulberga* Porcz: Gwar: piefzey Kor:
 „ Jakóba *Szotta* Kapitana Gwardyi Konney Kor:
 „ Franciszka *Raczkowskiego* Kapitana Gwardyi
 „ Konney Koronney.
 „ Jana *Schennmüllera* Porucznika Artyleryi Koronney.
 „ Franciszka Józefa *Mehlera* Maiora w Artyleryi
 „ Litewickiej.
 „ Jana Alberta *Miehlera* Kapitana w Korze Jndzy-
 „ nierów.
 „ Andrzeja *Szyndlera* Kapitana w Korze Artyle-
 „ ryi Koronney.
 „ Józefa *Zyllo* Kapitana w Batalionie Skarbu Koa-
 „ ronnego.
 „ Krzysztofa *Hemlinga* Rotmistr. w Puł: U: Karwick:
 „ Jana *Hemlinga* Porucz: w Puł: U: Malczewskiego.
 „ Jakóba *Dietrich* Kapitana Filizerów Kornnych,
 „ Jana *Neumana* Porucznika w Batal: Skar: Kor:
 „ Jana *Patek* Porucznika Gwardyi Piefzey Kor:
 „ Filipa *Dekerta* Porucznika w Wojsku Pru-
 „ ssem.
 „ Au-

- „ Antoniego *Dekerta* Stych-junkiera Artylerji Litt-
- „ tewskiej.
- „ Antoniego *Figielta* Porucznika w Regimencie da-
- „ wnięty Urodzonego Xcia Sułkowskiego.
- „ Michała *Zeydel* Kapitana w Wojsku Litewskim.
- „ Henryka Kaietana *Graybner* bywłego Kapi-
- „ tana w Regimencie Buławy Wielkiej Kor-
- „ mencie Urodzonego Malczewskiego,
- „ Stanisława *Polanowskiego* Towarzysza Kawale-
- „ ry Narodowęy.
- „ Karola Otto de *Glychmana* Maiora w Wojsku
- „ Sałkim.
- „ Jana *Au* Kapitana w Artylerji Litewskiej.
- „ Wincentego *Ilner* Towarzysza w Kawalerji Na-
- „ rodowęy.
- „ Karola *Halmana* Audytora Koru Artylerji Kor-
- „ Macieja *Kubickiego* Podporucznika Koru Jnzy-
- „ nierów Koronnych,
- „ Jakóba *Kubickiego* Porucznika w Chorągwi La-
- „ ski Wielkiej Koronney Architekta Teyże
- „ Jurysdykcyi.
- „ Dominika *Hoszkiewicz* Porucznika w Wojsku
- „ Litewskim.
- „ Józefa *Lemańskiego* Kapitana w Regimencie
- „ Sze-

- „ Szefostwa Urodzonego Raczyńskiego,
- „ Jana *Freiera* Kapitana Gwardyi Konnēy Kor-
- „ Michała *Kadaui* Józefa *Hurtych* Podporuczników
- „ Atyleryi Litewskiej.
- „ Józefa *Betty* Porucznika w Regimencie Fyzy-
- „ nierów Koronnych.
- „ Jgnacego *Bahczackiewicza* Podporucznika Artyler-
- „ ryi Koronney.
- „ Woyciecha *Szyndlera* Porucznika w Regimen-
- „ cie Buławy Wielkiej Litewskiej.
- „ Piotra *Hoffmana* Rotmistrza Chorągwi Łaski
- „ Wielkiej Koronney.
- Henryka *Hoffmana* Kapitana Gwardyi Piechēy Ko-
- „ ronney,
- „ Henryka *Hekkela* Kapitana Gwardyi Piechēy Kor-
- „ Karola *Lichockiego* Porucznika Artylerji Kor-
- „ Michała *Bergonzonego* Generalnego Sztabu Me-
- „ dyka Wojska Koronnego, do zażczytu
- „ Kleynotu Szlachectwa przypuszczamy, wraz
- „ z Jch Sukcesorami, uwalniając onych od
- „ obowiązków Prawa Nobilitacyom przywią-
- „ zanego w kupnie Dóbr Ziemińskich.

Od 12. do 15. Sefity Solwowana.

15. Indygenowano Nasteptiącego.

Dzien. R. H. 1790. Nro X. XI. Aaa —Ja

—Indygenat dla Ur: Barona de Varny Gierand
Szlachcica Lotaryjskiego.

5. Przez wzgląd na zacność Kwi i Jmienia
„ za Granicą dystrygowanego Urodzonego Anto.
„ niego Mik:ia dwóch Jmion Barona de Ver-
„ „ Gierand Porucznika w Woysku Francuskim,
„ Onegoż do Indygenatu Państw Rzplitey przypu-
„ szczamy, tak iednak, aby przed wykonaniem
„ na Wierność Przyślegi, wywód Rodowitości
„ swoiey, przed Wielmożnemi Kanclerzami okazał
„ i warunki Praw Tysiąc Siedmset, siedmdzie-
„ ś, siat Piątego, i naterażniejszy Seymie wzglę-
„ dem Indygenatów postanowione dopełnił. „

—Zgodzono się, każdemu z Seymujących podać
po 2. Osoby do Nobilitacyi.

Od 15. do 22. Sessya solwowana dla nastąpić ma-
jącę reparacyi Izby Seymowey.

22. Następujące zaizły Czynnności Seymowe.

—Nominowano na miejsce dawnego Sekretarza
Seymowego, Nowego.

—Wyznaczono na Poselstwo do Danii Hrabiego
Ankwirza Kasztelana Sandeckiego.

23. Zalecono Kommissyi Woyskowej ściagnąć
Kressy

Kressy po Kraiu rozstawione.

Od 23. do 29. Sessya solwowana, z przyczyny
potrzeby czasu na przeyrzenie i uporządko-
wanie Praw zapadłych na tym Seymie.

29. Następujące zaizły Indygenaty i Nobilitacye.

—Nobilitacya Osób niżej wyrażonych.

„ Przychylając do Rekomendacyi Wielmożnych
„ Senatorów, Ministrów, i Urodzonych Posłów,
„ Ziemskich, za Osobami następującemi uczynio-
„ nych, My Król, wraz z Konfederowanemi Rze-
„ czpospolitey Stanami,

„ Leona Grabowskiego,

„ Jzaaka Blanka.

„ Jana Ernesta Szefflera.

„ Piotra Jozefa Rousseau.

„ Klemensa Benaux

„ Jerzego Potz,

„ Jana Dawida Hayslera;

„ Dominika Ghiri

„ Szymona Wronieckiego

„ Franciszka Kutznera

„ Jana Radkę

„ Pawła Gromadzińskiego

- Franciszka *Cernera*
 „ Jana *Baptyſtę Roſſi*
 „ Teodozyuſza *Kryſtyana Franzius*
 „ Jana *Sielſkiego*
 „ Jana *Kruſzyne*
 „ Jakuba *Grudzińskiego*
 „ Pawła *Fabiańskiego*
 „ Kaſpra *Hurtyg*
 „ Staſiſława *Wielogórskiego*
 „ Antoniego *Szczęskiego*
 „ Staſiſława *Olearkiego*
 „ Aloizego *Kwiatkowskiego*
 „ Boguſława *Fechner*
 „ Antoniego *Bryczynskiego*
 „ Tomaſza *Kruczkowskiego*
 „ Franciszka *Wernickiego*
 „ Józefa *Kubeckiego*
 „ Jana *Nepomucena Gratkowskiego*
 „ Jana *Ułrycha*
 „ Jana *Lewandowskiego*
 „ Jozefa *Sulemer*
 „ Woyciecha *Piotrowskiego*
 „ Jana i Kazimierza *Skłażewiczów*
 „ Karola *Gotliba Krügiel*

„ Szy-

- „ Szymona *Kurczewskiego*
 „ Ignacego *Jarmondowicza*
 „ Jana *Dudzińskiego*
 „ Jakóba *Burkadr*
 „ Maxymiliana *Billewicza*
 „ Ludwika *Billewicza*
 „ Jana *Strudzińskiego*
 „ Jacka *Szymańskiego*
 „ Jana *Rafałowicza*
 „ Kaſpra *Mąciſzewskiego*
 „ Andrzeja *Zwolińskiego*
 „ Bernarda *Keryng*
 „ Jozefa *Rautenſtrauch*
 „ Franciszka *de Ramer*
 „ Teodora *Łukaſzewicza*
 „ Floryana *Szadby*
 „ Grzegorza *Kacpra Czaykowskiego*
 „ Jana *Karola Pinabel*
 de Werier
 „ Jozefa *Horodnickiego*
 „ Jakóba *Witrowicza*
 „ Mikołaja *Ecuyer*
 „ Franciszka *Wiſkowſkiego*
 „ Walentego *Szczęskiego*

„ Miko-

- 5) Mikolaja Stofa
- „ Jozefa Janulewicza
- „ Hermana Stender
- „ Ignacego Sapalskiego
- „ Jozefa Kozłowskięgo
- „ Jozefa Słaboniewicza
- „ Mateusza Tokarskiego
- „ Pawła Terfo
- „ Natanee Pretorius
- „ Jacka Rowickiego
- „ Onufrego Suchozanie
- „ Karola Mikul
- „ Wawrzyńca Wosidło
- „ Antoniego Lachowicza
- „ Jana Ziomekowskiego
- „ Jana Kantego Nawrowskiego
- „ Jana Juszkiewiczą
- „ Daniela Lottich
- „ Grzegorza Abramowicza
- „ Franciszka Reynberger
- „ Gierjona Henryka Prahl
- „ Franciszka Roessler
- „ Antoniego Bellefroid
- „ Jana Müller

„ Jakó.

- „ Jakóba Opatowicza
- „ Franciszka Rottenburg
- „ Daniela Paszkiewiczą
- „ Leonarda Paszkiewiczą
- „ Balthazara Skodowskiego
- „ Wacława Egierdorff
- „ Franciszka Luste
- „ J Wilhelma Krystjana Jakubsoń, wraz z Jch
- „ Potomstwem, do zaszczytu Szlachectwa przy-
- „ puszczamy, i za poprzedzającą na Wierność Rze-
- „ czy-Pospolitéy Przyśięgą, oraz za dopełnieniem
- „ Prawa Tysiąc Siedmset Siedmdziesiąt Piątego
- „ Roku, względem nabycia Dóbr Ziemskich, i te-
- „ rażniejszego Seymu co do opłaty Stępla, Dy-
- „ plomata Nobilitationis z Kancellaryi Naszey
- „ Narodowey wydać onym zlecamy „

—Zalecenie Kommissyi Skarbowey Koronney uwal-
niające od Opłaty Stępla Ur: de V. ny.

- „ Ponieważ Urodzony de Verny Prawem Sey-
- „ mu niniejszego za Indygenę przyjęty, Familii
- „ Rolniczych Zagranicznych Dziesięć do Kraiów
- „ Rzplitéy, przez Doniesienia Urodzonych Pośłów,
- „ oświadcza sprowadzić; a zaty m My Krol tegoż
- „ Urodzonego de Verny w Nadgodę iego Ofia-
- „ ry-

„ ry od zapłaty Stępla wypadłego uwalniamy
 „ mieć chcąc aby tenże Urodzony *de Veiny* po-
 „ mienione Familie' sprowadziwszy, One Kom-
 „ missyi Cywilno-Woyskowej, swego Powiatu,
 „ prezentował, i dopełnienia Ofiary swojey tam-
 „ że wzięte świadectwo w Kommissyi Skarbo-
 „ wey Koronney złożył.

— *Obiasnienie względem następnicy Nobilitacyi
 Osób Cywilnych.*

„ Ponieważ na Seymie teraźniejszym różnym
 „ Osobóm Cywilnym rozdany Kleynot Szechećwa,
 „ szczególny miał zamiar okazania, iak bardzo przy-
 „ chylamy się do ułatwienia tymże Osobóm przyję-
 „ pu do Stanu Szlacheckiego, a mianowicie tym:
 „ które przez Cnoty, Umiejętność, użyteczność,
 „ osobliwie zaś przez założenie Użytecznych dla
 „ Kraju Manufaktur, nad inne dyslingwują się;
 „ Przeto tymże Nobilitowanym Osobóm, Fabry-
 „ kantóm, i Profesyonistóm Szlachectwo i *Ja-*
 „ *compatibilitas* wszelka przeskadzać nie ma, do
 „ czasu opisaney Materyi przy w układzie Formy
 „ Rządu „

— Za —

— *Zalecenie Kommissyi Skarbowey Koronney prze-
 stać na iednę opłatę Dyplomatu, dla
 dwóch Braci Sartoriusów,*

„ My Król za zgodą Skonfederowanych Rzplitéy
 „ Stanów deklarujemy, iż gdy urodzonym *Ernestowi*
 „ i Jędrzeiowi *Sartoriusom de Szwanenfelt*, Braci, ie-
 „ dno Dyploma jest dozwolone, zaczym Kommissya
 „ Skarbowa, żeby na iednę opłatę a *Dyplo-*
 „ *mate* od Judygenatu przestała, mieć chcemy, „

— *Rehabilitacya Ur. Jana Michałowskiego i Suk-
 cessorów Jana de Owak Minafa.*

„ Kiedy zdarzane nieszczęśliwości publiczne
 „ i prywatne, przyprawiają wiele osób do zaniedba-
 „ nia zaszczytów Stanu swego, i chwytania się spo-
 „ bów znizających zacność Rodowitości Szlache-
 „ kiej, i gdy takowe *abusus* nieieść winą Osób
 „ własciwą, chcąc przeto, aby pokrzywdzenie lo-
 „ su nietamowało Potemkóm użycia zaszczytów
 „ zaśluzonych przez Przodków, My Król, za zgo-
 „ dą Stanów Skonfederowanych, mając sobie za-
 „ lecone zasługi i przymioty Jana Michałowskiego
 „ popełnione *abusum* przez Przodków jego zno-

„ sząc

„sząc, do równości Szacheckiej, za poprzedzonym;
 „wywodem, iegoż wraz z Potomstwem przy-
 „wracamy, Tudzież zaśluzi w Stanie Wojsko-
 „wym niegdys Urodzonego Jana de Owak Mi-
 „nasa na Seymie Roku Tysiąc Szesćset Piątego,
 „nadaniem onemu Szlachectwa nadgrozone,
 „ciągąc mieć w Sukcesorach dopełnione, Dypla-
 „ma Nobilitacyi iego pod Dniem 24. Lutego,
 „Roku 1605. wydane i w Xiegi Grodzkie Lwo-
 „wskie, w Roku 1609. wpisane, potwierdzamy,
 „a Potomkom iego, znosząc wszelkie *abusus* ie-
 „zeliby te zaisć miały) *salva deductione Proce-*
 „*dentia*, za Rodowitą Szlachtę Poliką uznaiemy.

—*Jndygenat dla Urodzonego Barona de Minegerode.*

„Przez należyty wzgląd na Rekomendacye
 „Urodzonych Polków Ziemskich, zalecone Nam
 „Krolowi, i Stanom Skonfederowanym, talen-
 „ta i uslugi Urodzonego Barona Wilhelma de
 „Minegerode, onemuż wraz z iego Potomstwem
 „Jndygenat Szlachectwa Polskiego nadaiemy,
 „pod obowiązkiem zadofyc uczynienia nakazóm
 „Praw, Roku 1775. iako i Seymu terazniejszyego,
 „co do téy okoliczności uchwalonym a gdy ie
 „dopeł.

„dopełni, i wywód rodowitosci uczyni, tudzież
 „Przyjęgę na Wierność Rzplitey wykona, Kan-
 „cellarya Nasza Narodowa, wydać onemu Dy-
 „ploma obowiązającą będzie. „

—*Jndygenat dla Urodzonego Karola Glave*

„Przez wzgląd wniesienia Prozb Komisyyi
 „Skarbu Koronnego za Urodzonym Karolem Gla-
 „ve do Nas Króla, i Seymujących Stanów, aby
 „za trudy w interesach Skarbowych, do których
 „był użyty, Jndygenat mógł otrzymać; Mly Król,
 „za zgodą Skonfederowanych Stanów, tegoż U-
 „rodzonego Karola Glave, wraz z iego Potomka-
 „mi za Jndygenę Państw Rzplitey uznaiemy -
 „wprzód iednak, iżby obowiązki Praw, tak 1775.
 „Roku, iako Seymu terazniejszyego, co do opła-
 „ty Stępla, i inne względem Jndygenów, prze-
 „pisane dopełnił. „

—*Uwolnienie a Scartabellatu UUr. Fryderyka Cron-
 nemana i Jana Augusta Cicheckiego.*

„Mając wzgląd na zagffugi Ur. Fryderyka
 „Cronnemana Pułkownika Artyleryi Litewskiej
 „z Rangą Generała Maiora, tudzież na nieprzer-
 „wa-

„ wanie od lat Dwudziestu siedmiu w Wojsku
 „ Rzplitey usługi Ur: Jana Augusta Cichockiego
 „ Pułkownika w Regimencie Fizylierów i na cią-
 „ gę onegoż pracę, przy opatrzeniu Wojska
 „ Rzplitey, w pierwsze potrzeby przez lat dwa
 „ w czasie Seymu, terażniejszego w oczach na-
 „ szych okazywane: My Król, za zgodą wszech
 „ Stanów, tychże UUr: Fryderyka Cronnemana i
 „ Jana Augusta Cichockiego z ich Potomstwem
 „ a Scartabellatu uwalniamy.

30. Tegoż Miesiąca, następujące zażyły czynności
 Seymowe.

—*Odpowiedź na Notę Komissyi Woyskowej Obby-
 ga Narodów względem Woyskowych
 w Prawodawstwie będących.*

„ Odpowiadając na przełożenie i zapytanie
 „ Kommissyi Woyskowej Obbyga Narodów, iak
 „ sobie postępować ma, względem Osób Woysko-
 „ wych na Funkcyach znajdujących się, które z
 „ przyczyny Nieporządku zaciągu, i obrachunku
 „ Kas podpadają odpowiedzi, zaten nieporządek,
 „ lub przestępstwo, Prawo zapadłe Dma Dwu-

„ dzie

„ dziesiątego Piątego *Osobris*, Roku bieżącego, o
 „ deymując wszystkim członkóm składającym Sta-
 „ ny Seymujące Dobrodziystwo, zaślaniania się
 „ Suspendą, służyć ma za wzór postępowania
 „ Kommissyi Woyskowej, która formy i przepi-
 „ sów swoich, Exekucyą naydokładniey doglądać
 „ ma. Na Osobach zaś Woyskowych, na któ-
 „ rychby Sądowna była Konwikcyja przestępstwa,
 „ też Kommissya Woyskowa onę w czasie u
 „ Łaski złożyć ma: zalecając przytym Kommissyi
 „ Woyskowej, aby obwinionych o przestępstwa,
 „ iak nayrychley osądzała, *à crimine notati*, po-
 „ dług Przepisów Woyskowych, dotąd Funkcyi
 „ publiczney sprawować nie mają, do póki dowo-
 „ du oczyszczenia swego nieokażą.

30. Tegoż Miesiąca Czynności dalsze Seymowe.

—*Sądy Grodzkie Woiewództwa Nowogrodzkiego.*

„ Cztery Kadencye czteroniedzielne Rocza-
 „ kow Woiewództwa Nowogrodzkiego, i Stro-
 „ nóm i Sądowi niewygodne, na jedną Kadencyą
 „ Szesnastoniedzielną, sposobem dla innych Woie-
 „ wództw, i Pow: a Prawa dozwołnym, przemieniając

„ czas

5, czas sądzenia ich coroczny od Dnia Dwudzię-
 „, stego Trzeciego Stycznia, do Dnia Czternaste-
 „, go Maja, My Król, za zgodą Stanów, od tąd
 „, przeznaczamy: a to Prawo, że wnieszmy prze-
 „, szkadzając niema Opisów Formy Rządu, zastrze-
 „, gamy. „

Od 30. Listopada do 1. Grudnia Sesiya Solwowano

—*Konstytucye i zalecenia Sejmowe z Miesiąca
 Grudnia Roku 1790.*

2. Zalecono ślusznie przyspieszyć Sądy Relacyjne
 w Sprawie Ur: Korkucia z Kurlancykami.

—*Aptobacya Szpitala pod Tytułem Dzieciątko JE-
 ZUS w Mieście Wilnie.*

„ Szpital pod Tytułem Dzieciątko JEZUS, na
 „, ubogie Sieroty i podzruczone Dzieci, pod do-
 „, zorem Siostr Miłosierdzia być mający, przez
 „, Wielmożną Jadwigę z Załuskich Ogińską Woie-
 „, wodzinę Trocką, w Mieście Naszym Wilnie za

„ Su-

„, Subocz Bramą, nowo na wzór Warszawskiego
 „, założony z Funduszem iey, i dalszemi Zapisa-
 „, mi na tenże Szpital uczynionemi, My Król za
 „, zgodą Stanów Rzplitey, potwierdzamy, dalsze
 „, legata dla pomnożenia tegoż Szpitalu do Mili-
 „, ony Złotych czynić dozwalamy, Jnkorporacyi
 „, innych Szpitalów za wolą przyzwoitey Zwierz-
 „, chności nie przeszkadzając, również plac Miei-
 „, ski zopadłemi murami w przyległości będący,
 „, Morgów dwa Ziemi w sobie zawierający, dla
 „, założenia Ogrodów i rozszerzenia budowli Spita-
 „, lowi temu potrzebnych, ustąpić Magistratowi
 „, Wileńskiemu (jeżeli by się temuż Magistratowi
 „, zdało) pozwalamy. Takowy Szpital pod Pro-
 „, tekcyą Nas Króla, i wszystkich Królów Pol-
 „, skich, mieć chcemy. Zwierzchność zaś, Rząd
 „, szczególniejszy tegż Szpitala Superyorowi Xię-
 „, ży Misyonarzów Wileńskich terażnieyszemu,
 „, i następcóm jego poruczymy, zobowiązkiem
 „, zdawania corok z przychodów i rozchodów Ra-
 „, chunków przed Komisysyą Cywilną Woysko-
 „, wą Woiewództwa Wileńskiego.

„ —Po.

—*Pozwolenie Fundowania WW. XX. Bazyli-
nów w Dobrach Dziedzicznych Hermanowi-
czach, tudzież Panien Miłosiernych w Koc-
ku i Siematyczach.*

„Gdy Urodzeni Ignacy i Maryanna z Jaku-
bowski Szarynowie Koniuszowie Powiatu Bra-
ślawskiego, z prawdziwie pobożney intencji,
w celu oświecenia Włościan swoich Ruskie-
go Uniackiego obrządku, postanowili w Do-
brach swoich Dziedzicznych Hermanowicze zwa-
nych, w Powiecie Braślawskim położonych,
Fundować WW. XX. Bazylianów, i tym Koń-
cem także Kościół już wymurowali UU;
Ignacemu i Maryannie z Jakubowskich Szy-
rynóm Koniuszym Braślawskim, tak przykła-
dnie przedsięwziętą Fundacyą, skuteczną na
Kapitale Czerdziesiętu Tysięcy Zł: Polskich z
wolnym przydaniem Placu, Włokę jedną Zie-
mi wynoszącą na zabudowanie i Ogród, tu-
dzież z Parafią Włości Własney Hermanowickiey.
Nie mniej W. Xiężnie Annie Jabłonowskiej
Wojewodzinie, Braślawskiej Panny Miłosiernie
Dobrach iey Dziedzicznych Kocku i Siematy-
czach fundować dozwalamy.

Tegoż

Tegoż Dnia. Rozpoczęto Decyzją Projektu Rugów.

7. Projekt o Rugach dla nowych Posłów ie-
dno myślnie ukończono w następujących sło-
wach.

—*Deklaracya względem Rugów dla nowych Posłów.*

„Ponieważ Prawo Seymu teraźniejszego
przyszywać na Dzień Sześćnasty Decembra Po-
słów nowo obranych obowiąznie; przeto posta-
nawiamy najprzód, w przeciągu trzech dni,
to jest: od 13. Decembra zaczynając, wszystkie
Obiekcye przeciwko Posłom u Seymowego i
Obóży Narodów Konfederacyi Marszałków zło-
żone być powinny, iakoto: prócz zarzutu od
Łaski niepodpisania Aktu Konfederacyi, któ-
ry to zarzut za legalny i powinny uznaćemy;
Kondemnaty Prawnie otrzymane w czasie Sey-
mików Osobóm zarzucone. Oraz zarzuty z wa-
runku Praw tak Seymu dzisiejszego, iako i da-
wniejszych, tudzież zleceń do Kommissyi Wo-
jskowej wypływające według Praw zakazane;
co wszystko od zarzucających na Piśmie ma
być za Rewersem odbierającego Marszałka po-
dane; Processa zaś na Seymikaach w czasie o-

Dzien. Hani. Cz. I. 1791. Bbb

bie.

„ bierania nie zarzucone u Łasek złożone, że
 „ Posiudących tylko do uspokojenia Procesu i
 „ złożenia Kwitu *ab Activitate* wstrzymać ma-
 „ ię warujemy. Zarzut zaś Procesu z mocy Pra-
 „ wa 1778. niema być czyniony żadnemu z
 „ Posłów, tylko od tegoż samego, który Proces
 „ otrzymał, albo *per Officiosam Cessionem* nabył,
 „ lub ich Specyalnych plenipotentów; Posłów zaś
 „ dawnego obrania, a po Rugach i nowych, iako iuż
 „ w Eksekucyi Urzędu zostających wolnemi od
 „ wszelkiey obiekcyi mieć chcemy. Wymże sa-
 „ mym czasu przeciągu Posłowie Woiewództw,
 „ Ziem, i Powiatów za nowemi Elekcyami przy-
 „ byli, Lauda lub kredensa swoje, Obóyga Na-
 „ rodów Konfederacyi Marszałków *respective* Pro-
 „ wincyi, okazać. Na dniu zaś Szesnastym De-
 „ cembris Urodzeni Obóyga wyboru Posłowie,
 „ na czele swoim mając Seymowego i Obóyga Na-
 „ rodów Konfederacyi Marszałków w Izbie Sena-
 „ torckiej, i w przytomności Senatu i Ministery-
 „ um porządkiem swych Woiewództw, Ziem, Po-
 „ wiatów miejsca w téżę Izbie, przez Marszał-
 „ ka Wielkiego Koronnego rozdane zabiorą; po-
 „ czym tak zpobudek potrzeb Králowych, iako
 „ szczęśliwych iuż Konfederacyi skutków, nie-
 „ mniej z mocy ostatniego Prawa pod tytułem
 „ Warunek — wypadłego, od J. K. Jmci Pana Miło-
 „ ściwego do podpisu Generalney Konfederacyi,
 „ Urodzeni nowego wyboru Posłowie iakawie
 „ wezwani, zastawszy onę na stole na ten ko-
 „ niec przynieść się mającym, za poprzednim te-
 „ goż Aktu przeczytaniem, w przytomności J.K.
 „ Mci i Senatu, a w dozorze Marszałków Konfe-
 „ de-

„ federacyi Obóyga Narodów, porządkiem Woie-
 „ iewództw, Ziem i Powiatów swoich podpisy-
 „ wać będą. Dla Posłów zaś tych, przeciwko
 „ którym zażkarzenia do Łasek złożone zostaną,
 „ Urodzony Sekretarz Seymowy mieyca wolne
 „ do podpisu w porządku Woiewództw zostawi.
 „ Po zakończonych Konfederacyi podpisach, U-
 „ dzony Marszałek Seymowy, Sessyą seymową
 „ zagalwszy wobecności Nas Króla, Senatu i Mi-
 „ steryum do rozpoznania zarzutów przez samych
 „ tylko Posłów Obóyga wyboru odbydą się ma-
 „ iących, *semotis arbitris*, w przytomności obie-
 „ kcyę czyniących i Głosów do Materiyi nieisto-
 „ wnych niedając, przytąpi; któryby zaś Poseł
 „ większością głosnych lub Sekretnych Wotów
 „ był o Illegalność przekonany, od Funkcyi Po-
 „ sełskiej oddalony zostanie; oczyszczony zaś z
 „ zarzutu Poseł w mieyscu swoim Akt Konfede-
 „ racyi podpíše. Po zakończonych tym sposo-
 „ bem Rugach i przywołanych Arbitrach, stany w
 „ dalszym Prawodawstwie postępować będą.
 „ Od 7. do 9. Sessyą Solwowano,
 „ 9. Następujące zaizły Ustawy.

— *Dozwolenie Fundacyi dla Szpitala Pułuskiego
 pod Dozorem W.W. Siostr Miłosierdzia będącego.*

„ Ponieważ Przewielebny Krzysztof Szem-
 „ bę, biskup Płocki, na powiększenie dochodów
 „ Szpitala Pułuskiego pod dozorem W.W. Siostr
 „ Miłosierdzia będącego, część Dziedziczną we Wsi
 „ Kasicach w Xięstwie Mazowieckim w Ziemi
 „ Zakroczymskiej leżącą, przez siebie nabytą, ap-
 „ plikować chcący, o dozwole nie uczynienia ta-
 „ ko-

„kowie fundacyi doprasza się; przeto do proźby
„w tym iego przychylając się, My Król, za zgo-
„dą Skonfederowanych Rzplitey Stanów, takowej
„fundacyi onemuż dozwalamy, i nadanie tężże
„części Kacic *cum attinentis* temuż szpitalowi
„powagą i mocą terażniejszego Senmu utwier-
„dzamy.

—*Ubezpieczenie Funduszu Xieży Bazylianów.*

„Do Funduszu służącego Cerkwi Parafialney *Ritus*
„*Graco Uniti*, w Dobrach Dziedzicznych Ur: Michała
„Bernowicza Sędzię Ziem: i Posa Woiewództwa No-
„wogrodzkiego, Bobownia zwanych w Woiewództwie No-
„wogrodzkim leżących Eksystujących: My Król za zgo-
„dą Stanów dozwalamy temuż Ur: Bernowiczowi do-
„dać Summę 20. Tysięcy Złotych i przy tężże Cerkwi
„fundować, za za zniesieniem się *cum loci Ordinatio*, Oy-
„ców Bazylianów, którzyby tam i *Curam Animarum* i
„Szkołkę Parafialną utrzymywali.

—*Zlecenie Kom: Skar: względem Prowentu z Mostu na Wiśle.*

„Na zapytanie Komisji Skarbu Koronnego, Sta-
„ny Rzplitey uznali byż potrzebne zlecenie tężże
„Komisji, przez Urodzonych Seymowego i Konfede-
„cyi Obóyga Narodów Marzasków uczynić się mające,
„aby do Prowentów z Mostu Prawem Tysiąc Siedmset
„Siedemdziesiąt Piętego osądzonemu Adamowi niegdyś
„Ponińskiemu, dożywotnie warowanych, nieinteresowa-
„ła się, lecz one prócz Skarbowych należności, w ręście
„dla Kredytorów, Sukcesorów służących i Rzemieśni-
„ków zostawiła.

—*Pozwolenie Funduszu Ur: Bogusła na Szkoły i Alumnat w Bielsku Podlaskim.*

„Gdy Ur: Alexander Bogusz Regent Ziemiński Zie-
„mi Bielskiej w zamierze chwalebnyim pomnożenia E-
„dukacyi dla Młodzieży, Szkoły wraz z Alumnatem na
„Ośmiu Synów Szlacheckich z Familii Jmienia swego
„i najbliższego Krewieństwa, lub też z uboższej Sza-
„chy w Mieście Nalzym Bielsku Podlaskim, na Placu
„przez

„przez siebie nabydź się mającym wyfundować, i Summę
„taką, od iakiej Procent roroczny na utrzymanie, oraz
„inne potrzeby tychże ośmiu Szlachty wystarczy, wie-
„czystym funduszem na Dobrach swoich zapisać, albo
„na innych pewnych i niezawodnych lokować przedsię-
„bierze, i ten swoy zamiysł przez Konwencyą z Wiele-
„nym Błażem Juszkiewiczem Xieży Karmelitów *an-*
„*tique Regularis Observantie* Prowincyi Małopolskiej Pro-
„wincyałem. Doia 23. Miesiąca Czerwca. Roku 1790.
„W czasie tego Seymu zawartą pozyłskanę Approbacie
„Seymowej uskutecznić zapewnia; przeto My Król wraz
„z Stanami takową determinacyą, Nam doniesioną za
„użyteczną uznając, pozwalamy temuż Ur: Boguszo-
„wi wspomnioną Fundacyą Szkół dla powszechney Mło-
„dzi Edukacyi, oraz Alumnatu dla ośmiu iako wyżey
„Szlachty na Placu przez niego nabydź się mającym,
„w tymże Mieście uczynić, i fundusz w sposobie powyż-
„szym na Szlachtę zapisem na własnych, lub lokacyą
„na innych pewnych i niezawodnych Dobrach wieczy-
„ście zabezpieczyć; który to fundusz, gdy sposobem z
„Prawa należnym, przed Aktami Właściwemi urzędo-
„wnie zapisany zostanie, za trwały, wieczny i moc Ap-
„probaty Seymowej mający, nazawże zabezpieczamy;
„i podopiecznikui tej Fundacyi, otwarcie Szkół publicz-
„nych dla powszechney Młodzi Edukacyi wspomnianym
„Xieżom Karmelitów Konwentu Bielskiego dozwalamy,
„i też Szkoły tudzież Alumnat przez tychże Xieży o-
„tworzyć i utrzymywać mające się, co do Edukacyi i
„Nauk, pod Opiekę i Rząd Zwierzchności, iaka For-
„mą Rządu ustanowioną będzie, oddaemy.

10. *Następująca zaśła Konstytucya.*

—*Wyznaczenie Deputacyi do werytowania Rachunki i Dług na Kofzary Warszawskie.*

„Ponieważ zezła Rada Nieustająca odebrałszy Ra-
„chunki od Komisji Lokacyiney z arbitralney fwoiey
„Rezolucyi ustanowioney z Precepty Expens na Kofzary
„Warszawskie, odwołała się do Seymu, względem ob-
„myślenia funduszu na Długi tychże Kofzary; przeto My
„Król wraz z Stanami Seymującemi, chiac mieć iak
„najdokładniejszy, o tym informacyą, wyznaczamy De-
„putacyą,

Z Sena-

Z Senatu.

- „Przewielebne Szembeka Biskupa Płockiego.
- „JW. Xiecia Radziwiła Woiewodę Wileńskiego.
- „W. Jezińskiego Kasztelana Łukowskiego.
- „*z Szazu Ryckiego. z Prowincyi Mało-Polskiej.*
- „UUr: Stroynowskiego Podkom: Buńskiego. Posła Wolyń.
- „Seweryna Potockiego Posła Brzawskiego.

Z Prowincyi Wielko-Polskiej.

- „UUr: Sobolewskiego Sar: i Posła Warszawskiego.
- „Szymanowskiego Regen: Kor: Posła Sochaczew:

Z Prowincyi W. X. Litewskiego.

- „UUr: Bernowicza Sędziego Ziemi: i Posła Nowogrod:
- „Matulzewicza Posła Brzeskiego Litewskiego.
- „Którzy uwidomili, iż niedowolnie tak O-
- „foby te, które składały Komisya Lokacyjną, dotąd i
- „zoznaczenia pierwotkowego, i czynów nieusprawie-
- „dliwioną, iako i tcy Sbalternów, wszelkie czynności,
- „Rachunki z Regestrów nawet poprzednich Komisysy
- „Perceptę i Expensę, i Długi na Koszary Warszawskie,
- „zaległości wyexaminują, wszelkich żądań, skarg, i za-
- „żaleń iżeby jak z tego powodu nastąpiły wyflu-
- „chaia i onich Stany Seymujące w przeciągu Mieściey
- „dwóch zainformują

Od 10. do 13. Sessyą Solwowano.

13. Wyznaczono następującą Deputacyą.

„Deputacya do ułożenia Projektów względem Greko Ory-

ginalnych i Dyfjenditów.

- „Jako stałym było zawsze Rzplity uśtawianiem,
- „pokój między Rozno-wierzącymi utrzymywać, tak
- „tymże duchem zaieci na teraźniejszy Seymie; My
- „Król, wraz z Konfederowanymi Stanami, wszyscykin
- „różnego wyznania Mieszkancóm Państw Naszych, Rza-
- „dową Opiekę uroczyscie zaręczywszy, gdy w celu przy-
- „gotowania wiecznych dla nich ustaw, z sprawiedliwo-
- „ścią: potrzebą, i powagą Narodu zgodnych, wybrane
- „z pomiędzy nich Osoby do Stolicy Naszey zwolane
- „mieć chcieliśmy, a o dopełnieniu tey woli Naszey, od-
- „bic.

- „bieramy teraz doniesienie, wraz z Okzywateľskim o-
- „świadczeniem: iż wszelkie swobody od samey wolney
- „i niepodległej Rzplity, iako prawney i iedyney Zwierz-
- „chności pragną mieć sobie zapewnione; przeto do wy-
- „sluchania ich żadań, i do porozumienia się względem
- „układu Projektów przy poprawie Formy Rządu decy-
- „dować się mających, potrzebną byćdź uznacimy Depu-
- „tacyą, do której:

Z Senatu z Prowincyi Mało-Polskiej.

- „JW. Xcia Jabłonowskiego Kasztel: Krakowskiego.

Z Prowincyi Wielko-Polskiej.

- „W. Czapskiego Woiewodę Chelmińskiego.

Z Prowincyi W. X. Litewskiego.

- „W. Szczyta Kasztelana Brzeskiego Litewskiego.

Z Stanu Ryckiego z Prowincyi Mało-Polskiej.

- „UUr: Kochanowskiego Maiora: Woysk Kor: Posła Sand:
- „Xcia Czartoryskiego Gen: Ziemi Podol: Posła Lubelski:

Z Prowincyi Wielko-Polskiej.

- „UUr: Zakrzewskiego Chorążego i Posła Poznańskiego.
- „Zbońskiego Starostę Miżańskiego, Posła Dobrzyńskiego

Z Prowincyi W. X. Litewskiego

- „UUr: Wawreckiego Podkom: Kowieński: Posła Brz-
- „Gurakowskiego Starostę Kapinow: Posła Orszańskiego.
- „Wyznaczamy. Którzy to JW. WW. i UUr: De-
- „putowani za zuieniem się zwyż pomienionemi Oso-
- „bami, a stosując się do względów Politycznych, Pro-
- „jekt, co do urządzenia ich Praw, swobod i Prerogatyw,
- „respective każdemu Stanowi należących, i zapewnienia
- „sprawiedliwości, ułożyć mają. Co się zaś tyczy urza-
- „dzenia Kościelnego w teraźniejszy Stanierczy, tam
- „gdzie, i w którym wyznaniu znajdzie od nich samych
- „jakowe żądanie uczynienia potrzebnych odmian lub po-
- „praw, zabezpieczenie całości należycy użycia Fun-
- „duszów, prawnie im służących, stosowny w tcy mierze
- „Projekt uformują, i w przeciągu trzech Mieściey Nam
- „Królowi, i Skonfederowanym Stanóm, do Decyzyi po-
- „dadzą,

Od

Od 14. do 16. Sesią Solwowano.

16. Złączenie się nowych Posłów z dawnymi.

A z tym koniec natym dniu czynności Seymu *teraźniejszego* z kompletu dawnego Posłów.

Wszystkich tedy Konstytucyi i zaleceń od początku Seymu *teraźniejszego* Roku 88. do końca kompletu dawnego Posłów, to jest: do Sześnastego Grudnia 1790. Roku zašlo w Liczbę 220.

Których Regestr generalny da się w następującym Grudniowym Nrze, z wyłączeniem, znajdujących onych w Dzienniku tym i Pzewodniku.

11. Co do Władzy Wykonawczej.

Nadesłane od niektórych Kommissyi Porządkowych Summarijze Ich Czynności, w kończącym się tym Roku Dziennika, niekłada się, ale zostawia się do Dziennika Rządowego oddzielnie od Handlowego wychodzić mającego.

CZESC. II

O Ekonomice.

Pod Artykułem Ekonomiki, niemoże być ważniejsza wiadomość, tak o Projektach Banku Narodowego. W poprzedzającym Nrze Dziennika tego, umieszczona jest Plana Banku Narodowego JP. *Kapostas* w 10. Arkuszach, Deputacy Bankowcy i Stanom podana. Porzym wyzła Plana Bankowa JP. *Glawego*, która, że jest winnym Systemacie od JP. *Kapostas*, więc i tę Planę wraz z odpowiedzią JP. *Kapostas*, umieszcza Dziennik, dla wczesnego objaśnienia Kraiu, między 2. Systematami. Odpowiedź takowa z Projektem przyłącza się in folio, iak następnie.

Koniec Nru X. i XI, Dzien: R. H. 1790.

ODPOWIEDZ
Z
U W A G A M I
N A
PLATE BANKOWA
PANA KAROLA GLAVE
PRZEZ
ANDRZEJA KÁPOSZTÁS
UCZYNIONA.

„O fortunatos nimium, sua si bona nôrint.”

Virgilio Georgicon Lib: II.

MDCCLXXX.

w WARSZAWIE.

w Drukarni J. K. Mei i Rzeczypospolitey, Piotra Zawadzkiego.

NAYIASNIEYSZY KROLU

PANIE MIŁOSCIWY!

PRZESWIETNE RZECZYPOSPOLITEY

SKONFEDEROWANE STANY!

*O*ddając Wam pierwey moie naygłębsze dziekczynienie za zaszczytowanie mię Kleynotem Szlachetwa Polskiego; pozwolić raczycie, abym razem mógł okazać i dowód tey wdzięczności, i wierności, iaką każdy Obywatel Tey Oyczyźnie, która go naydroższym swym dobrodzieystwem udarować raczyła, jest wien.

Co do wdzięczności, uczyniłem to, co mi iakakolwiek zdolność moja uczynić pozwoliła, to jest: przed kilko-tygodniami miałem to szczęście wydać Plantę moią do uformowania Banku Narodowego, i oną własnym kosztem rozdrukowałszy, rozdałem tak Nayiasniejszy Stanom, iako i Prześwietney Deputacyi Bankowey; dla wcześney Deliberacyi i osądzenia przyjąć, poprawić, lub całkiem odrzucić.

Dopełniwszy więc obowiązkw wdzięczności: Zostaie mi iefzcze dopełnić obowiązek wierności w ostrzeżeniu, cobym wi-dział bydz szkodliwego mey Oyczyźnie; a to ostrzeżenie jest takowe. —

Przypadkiem dostawszy w tych dniach Publiczne Pismo J. P. Glave, względem Proiektu Bankowego — a roztrząsając one z uwagą: znalazłem różne zarzuty przeciwko moiey wyżey namienioney Plancie; iako też własną iego Plantę do uformowania Banku z Osób prywatnych, wcale, z Prawem do ułożenia Proiektu Banku Narodowego pod dniem 25. Lipca zapadłym, niezgadzającą się.

Co do zarzutów goło-słownych, a żadnemi racyiami niepopartych, owszem tylko samemi Sophismatami upstrzonych: daię odrowiedź na nie: = nie dla tego, ażebym upornie przy

❧ * ❧

mei Plancie chciał się utrzymać. (bo te zwykłą skromnością
moją już raz oddałem pod Sąd światlejszy nieparcytalnej po-
wszechności, pod światło roztrząśnienie Prześwietnej Depu-
tacji Bankowej, i pod Naywyższą Decyzją Najjaśniejszych
Stanów) ale dla tego ażeby takowe zarzuty mylnej iakowej
opinii u Publiczności niesprawily. —

Co zaś do własnej Planty J. P. Glave, uwagi moje przy-
łączam dla tego, abym ostrzegł mój Kray o szkodliwości i
niebezpieczeństwie z tej Planty (ieżeli by przyszła do skutku)
wyniknąć mogącym.

Oba te moje zamiary, abym iak najjaśniej okazał, kła-
dę co do słowa Pismo J. P. Glave wraz z Odpowiedzią moją
punkt na punkt. —

Z takowego moiego odpisu tę przynajmniej korzyść dla
Kraiu upatruję, iż materya tak ważna iaka jest Bankowa
tym sposobem przez Pisma pro & contra zawsze lepiej wy-
jaśniona zostanie. —

Z naygłębszym zostaie uszanowaniem

W. K. MCI PANA MIŁOSCIWEGO

* PRZESWIETNYCH RZECZYPOSPOLITEY SKONF. STANOW

wierny poddany

w Warszawie dnia 20. Grudnia 1790.

ANDRZEY KĄPOSZTAS.

ODPOWIEDŹ
Z UWAGAMI
NA
PLANTĘ BANKOWĄ
PANA KAROLA GLAVE,
PRZEZ
ANDZREJA KÁPOSZTÁS
UCZYNIONĄ.

„Nihil age quod non profit.”

Phædrus.

Mowi Pan Glave.

BANK którego tu daieć ofnowę, nie ma być ustanowionym na pożytek Zwierzchności Rządowej, gdyż Bank takowego gatunku nienabywa nigdy stałego kredytu za Granicą. Moc bowiem i władza Rządu nad Bankiem niemając żadnego oporu; pożytki Rządowe są zawsze iakoby w nieustannym przeciwieństwie z Kredytem Banku. (A)

Odpowiedź.

(A) Zarzut ten przeciwko Zwierzchności Rządowej, czyli przeciwko Bankowi Narodowemu, nie tylko obraża sławę każdego Rządu Republikańskiego, ale jest oraz i bez najmniejszego fundamentu, co sam Autor poniżej w następującym własnym Artykule, *Litera L.* mówiąc: —

„Żądam Publicznego Zaręczenia Narodu iako koniecznie potrzebnego dla kredytu Bankowego. —

Widocznie okazuje, i w pierwszym zaraz Punkcie jego największe *Contradictorium* widzieć się daie; bo jeżeli Gwarancya Narodu Osobom

prywatnym Kredyt sprawić może, Czemużby sama sobie tegoż Kredytu sprawić nie mogła? Wiem to pewnie *n. p.* iż kto z ochotą Wexel takowy kupi, na którymby który Bankier iako zaręczyciel podpisany był, tenże sam z tą samą i większą jeszcze ochotą kupi Wexel ten, na którym tenże Bankier iako Dłużnik podpisał będzie. —

Ale powiada P. Glave: nie tak się tu rzecz ma: Rzplta gdy za prywatnych zaręczy, tedy owych do tego w czym za nich zaręczyła, łatwo zobowiąże, ale zaś kto Rzplte z obowiązku do dotrzymania słowa swego? gdy większego nad nią już Pana nie ma. Oto odpowiadam? Glavemu na to: iż błędnie bardzo ta Konkluzya jest uczyniona, albowiem Rzplta ma nad sobą jeszcze Pana; a Pana mocnego — to jest: Prawo i Forę Rządu — przy którym aby tylko jeden Posel stanął, już zaraz cały Narod to Prawo szanować, i dane swe przez Prawo słowo iak najswięciej dotrzymać musi; obawiać się zaś w podobnym przypadku i jednego Poczcivego Patryotę (któryby honor Ojczyzny szacując przy nienaruszeniu takowego Prawa chciał stanąć) nieznaleść; byłoby to własnego, bać się Cienia = A zatem gdy takowa między Rządem Republikańskim, a Rządem Absolutnym jest różnica, iż gdzie w Absolutnym Rządzie od woli jedney Absolutney Głowy słowo dotrzymać zawisło, tam w Rządzie Republikańskim, dotrzymanie danego słowa, tyle zaręczycieliów ma, ile w Kraiu Prawodawczych znajduie się Obywatelów ztąd więc wynika, iż iako kredyt Banku Monarchicznego mógłby wątpliwości podpadać, tak zaś Bank Republikański żadnym sposobem najmniejszey podobney wątpliwości podpadać niemoże.

Mówi Pan Glave:

Ten, który Nayias: Stanom wystawiam; niebędzie utwarzać Papierowey monety bez reprezentacyi; czyli bez istotnego znaczenia: Law, którego Projekta i urzãdzenia warte były lepszego skutku nad ten, który sprawiły, utworzył był Papiery, które przynajmniej oznaczają zysk, mający pochodzić z pewnego przedsięwzięcia. (B)

Odpowiedź.

(B) Oświadczenie Autora w tym miejscu, iż Bank przez niego projektowany nieutworzy monety Papierowey bez Reprezentacyi; jest podobno bardzo zbyteczne; bo już zapewnie każdy sam to supponuie, iż Papierowa moneta bez Reprezentacyi nigdy w Publicznosci kursu dostać nie może; a nadto jeszcze w Kraiu Republikańskim — Tak też rozumieć, przyznam się, nie mogę, o czym tu przytoczone Systemma Lawy nas przekonać ma, które zapewnie w wieku terażniejszy nikt więcej naśladować niezechce. . . . Któraż to Planta według Systemma Lawy jest ułożona? moja? nie; zapewne; bo nad to mi są wiadome tego (chcąc się jednemu Królowi przyśłużyć) podstępne pod Publicznością skutki. . . . które po niżej w odpowiedzi moiej na Punkt Litera E. cokolwiek obszerniej okażą. Lepiejby było, gdyby nam tu Autor iasno wytłumaczył, iaką Reprezentacyą taiego Papierowa Moneta mieć będzie? którą on w swym Banku
prywa-

prywatnym utworzyć myśli, a o której w Punktach po niższych pod Literą I. i P. lubo tylko pod Maską mówi. . . .

Mówi Pan Glave.

Papier za Bankowy, który Nayias: Stanom proponowano w niektórych Proiektach, żadney niema mieć Reprezentacyi; i byłby tylko pieniądzem przymu; takim, iakim były skorzane i blaszane pieniądze u niektórych Narodów, w czasach ucisku powszechnego. (C)

Odpowiedź.

(C) Co do tego Punktu: iż proponowane przez niektóre Pisma, więc w tym i przezemnie, Papiery Bankowe (bo o tych tu podobno Autor naypryncypianey, lubo mnie niewymienia, mówi) niemają według zdania iego żadney nie Reprezentacyi, odsyłam go do Planty mey dawniey iuż wydrukowaney *Articulo 11. Nota (q) Nro 1mo. & 2do. o Rekapitulacyi majątku Bankowego traktuiącyey*, a tam odpowiedź swoją zaraz znajdzie, gdy zobaczy, iż w ow czas, kiedy z Banku, według mey Planty ustanowić się mającego, za 80. Millionów Zł: Biletów, in Publico cyrkulować będzie, w ow czas mówię w Kasłach Bankowych leżące 40. Millionow w gotowiznie ustawicznie na Realizacyą pogotowe, zawsze Swych Biletów iedną połowę wartości reprezentować będą; a druga połowa, to iest: znowu 40. Millionów, będąc iedynie na czyście Hypotheky wypożyczona, swoją w tychże Hypothekach nieustanną reprezentacyą mieć będzie, a gdy za pewność tych Hypotek tak Rzplta mocą swey Gwarancyi, iako i Akcyoniści mocą osobnych swych Hypotek w proporcyi zysku swego do Banku danych, nad to iestczce są Ewiktoremami, więc mi się zdaie, iż przeczytawszy ten Punkt: zapewne każda obca Osoba P. Glavemu za mnie odpowie, że nietylko te Bilety swą dostateczną Reprezentacyą, ale oraz iak naydoskonalsze bezpieczeństwo mają — Musiał zapewne P. Glave tego Punktu w mey Plancie nieczytać, choć oną impugnuie. — Łatwo mówić iż śnieg czarny pada, ale przekonać o tym samym trzeba, chcąc aby temu wiare dano. —

Mówi Pan Glave.

W Polszcze byłoby to długiem, któryby Zwierzchność Rządowa nieośtropnie, bez potrzeby, bez zamiaru i użytku, a z naywiększym niebezpieczeństwem Zaciągnęła. (D)

Odpowiedź.

(D) Na przekonanie i w tym Punkcie błędney konkluzyi, raczy znowu P. Glave w teyże mey Plancie, i w tym samym 11. Artykule przeyrzeć się, a zapewne w momęcie się przekona: = zobaczywszy iedną połowę Bilitów, będącą na gotowiznę zamienioną, iedynie na Realizacyą, a drugą zaś połowę, tylko na wypożyczanie Obywatelom, bydź destynowaną, iż Rzplta iuż przez to samo i grofza iednego z tego całego Kapitału Bankowego na swe potrzeby użyć niemoże; a zatym i długu żadnego niezaciągnie; ale tylko Prowizyą z tego Systemma Kredytu wypływaiącą, na różne użyteczne Kraiowe potrzeby; a nadewszystko na czyszczenie Rzek, kopanie Kanałów, dla ułatwienia spławu, i tym podobne dla podzwignienia Handlu i Manufaktur przypadki użytkować będzie. = A zatym ten zysk Bankowy,

B

ktory

który P. Glave *cały* prywatnym Osobom, a podobno *naywiększą* częścią Zagranicznym destynuje, ten w moiej Plancii jest *przez połowę* na Dobro Rzpltey przeznaczony, ale nie na to (jakem już mówił) aby Rzplta ten Kapitał Bankowy na swe potrzeby używać miała, gdyż niey Bank innym sposobem, w przypadku potrzeb, bez naruszenia Summ Kapitałnych Bankowych, pożyczki negocyować może, do czego gdy raz Bank uchwalony będzie, takż moym do tego stołowny Proiekt wydam. —

Mówi Pan Glave.

Otworcie tyłło raz Najjaś: Stany drogę do utworzenia Papieru bez Reprezentacyi istotney wartości: dajcie tego przykład Potomności, a wnet ściągniecie na siebie naganę, żeście otworzyli w Ojczyźnie źródło nieszczęścia, które uklad Lawa niegdyś ściągnął na Francya. (E)

Odpowiedź.

(E) Odbywwszy poprzedzające zarzuty, niniejszy już sam przez siebie z konsekwencyi upada, a przeto iedynie to tylko w tym mieyscu namieiam, iż Systema moje jest tak dalekie od Systema Lawy, iak Niebo od Ziemi, co moia Planta widocznie okazuje — Systema bowiem Lawy utworzyło Papierową Monetę, niemającą inney reprezentacyi, iak tylko zysk w imaginacyi, z pewnego przedsięwzięcia pochodzić mający, to jest z Handlu niefortunliwie zmyślonego w Misisipi — A zatym tylko przypadkowy. — Systema zaś moje ma w sobie Bilety Bankowe, iedynie takowe, które niewątpliwą ustawiczną reprezentacyą, za *iedną połowę*, gotowe pieniądze w Kassach Bankowych leżące, a zaś za *drugą połowę*, pewne Hypoteki i istotne zaftawy, zawsze Walucie odpowiadające, mieć będą — Systema Lawy rozmnażało Bilety według upodobania iedney Absolutney Osoby, Systema zaś moje, tylko za powszechną zgodą Stanow, gdzie niewątpliwie każdy Prawodawca tak, iak Publicznego interesu ustawicznie pilnować będzie, tak też nigdy na swoy Prywatny interes niezapomni — a przeto ~~z pewnością nigdy niepozwoli na takowe rozmnożenie Bilietów, któreby Publiczności szkodliwe stać się mogło, bo takowa szkoda zawsze i iego własną trafiałaby Osobę~~ — Systema Lawy pożyczało *naywiększych* Summ Królowi Absolutnemu bez wszelkiej oprócz słowa Królewskiego Hypoteki, i *naywiększą* częścią iedynie dla podobnych Królewskich pożyczek. Bilety rozmnażało, bez *naymnieyszego* powiększenia Kass Realizacyinych, przeto też dla tego, iak tylko Kassy Realizacyine raz na zamienianie Bilietów zaczęły niewystarczać, zaraz też i Kredyt Bilietów upadać zaczął, a gdy przy tym Król pożyczonych z Banku Summ nazad opłacić niemógł, przez to samo także ten wielki Bankrut, którego niegdyś Francya doznała, nastąpić musiał. — Moje zaś Systema, gdy nikomu a nikomu nawet i Rzpltey samey i grofza iednego na pamięć nie pożyczszy bez czystey Hypoteki, lub Zaftawy, zatym nigdy przez to samo zbankrutować niemoże. — Tak też niepozwalaiąc żadnego rozmnożenia Bilietów bez powiększenia gotowizny na Realizacyą, gdy takowe na zamienianie Bilietów nigdy brakować niebędzie, przeto też i Bilety moje nigdy nie będą mogły kredytu swego utracać — Ztąd więc widzieć się daie wielka, między Bankiem Lawy pod Rządem Absolutnym, a Bankiem moim pod Rządem Republikantkim będą-

cym

cym, różnica, w ten czas bym się Plantę moją wprowadzać obawiał, gdybym Absolutismum nad sobą widział, ale poki Narod Polski Wolnym widzę, poty śmiało powiadam, iż Planta moja zawsze największe korzyści bez najmniejszego niebezpieczeństwa podobnych Postrachow, Kraiowi sprawić może. —

Mówi Pan Glave.

Ci, którzy Seymowi tak światłemu podali Proiecta Bankowę, posuneli się dalej, aniżeli kiedy Despotyzm, albo Fisk nayabsolutniejszych Rządów mógł pod jakimkolwiek posunąć się pozorem. — Nigdy bowiem ci samowładcy nieprzedawali swym Poddanym papieru od 30. Złt: za Złt: 3t. Ci wynalazcy Banku, chcą nie tylko wprowadzić papier żadney, nieznaiący wartości; nie tylko chcą mu dać bieg przymuszony; i niewolić Obywatela do płacenia podatków sposobem mnożtwa pieniądztw podległym, to jest: papierem, któryby mu przyszło nabywać z ciężkością i szkodą, ale chcą nawet temu Papierowi wymuszone dać Agio. Chcą oni ten środek wystawić na pomnożenie co moment podatków Publicznych. Gdyby (mówią) Rzplta widziała się w potrzebie powiększenia podatków, niepotrzeba iey nic więcej iak podwyższyć Agio Billetów Bankowych. — Jużesmy za naszych czasów widzieli Jednowładzców, że wyczerpawszy Skarb Publiczny, obarczywszy Poddanych, i wszystkie wycięczywszy sposoby, kazali przerabiać monety znacznie nowe, odmieniać i przymuszać swych Poddanych do przyjmowania trzech Złotych za dwanaście. — Te Marki miały przecież iakikółkolwiek walor, za dwanaście Złotych, niewyciągano więcej iak Złt: dwanaście, a przynajmniej warte były Złt: trzy, gdy zredukowane zostały. — Lecz te pieniądze, które Nayiasniejszym proponują Stanom, będą więcej kosztowały. iak ich istotna jest wartość. — Papier Dwunastu Złotowy droższy będzie kupowany, iak za Złt: dwanaście; a gdy go źle używać będą; gdy następni Prawodawcy osądzą to za rzecz szkodliwą, iaką jest w samej rzeczy, gdy go zredukują i zakazą, na ten czas on tyle tylko ważyć będzie, co oznaaczał. to jest: nic. (F)

Odpowiedź.

(F) Nie będę się w tym miejscu o potrzebę tego Agio, przeciwko któremu tu P. Glave tak mocno deklamuje, obszernie tłumaczył, bo już o tym Reflexye moje w Plancie moiej Artic: 6. w Nocie K. zdaie mi się, większą częścią wystawiłem, i czasu swego (jeżeli trzeba będzie) ieszcze obszerniej wystawię. — A zatym tu tylko na zapytanie P. Glave, zamiast odpowiedzi drugie do niego ia zapytanie czynię — Któż jest, pytam się, większym Despotem? czyli ten, który wydając Papier za Złt: 100. żąda zań Złt: 101. (rachując ten ieden Złoty dodatku na Expens Bankowy; a ofiarując za to, w całym Kraiu w każdym Pryncypalnym Mieście i przy każdej Publiczney Komorze, za ten Papier na każdą Rekwizycyą sto Złotych gotowizną zapłacić, a tym sposobem Obywatelom największą wygodę czyni, dla transportowania bez wszelkiej Expensy Summ z iednego Miasta do drugiego, iak o tym moja Planta widocznie naucza) Czyli zaś ow Despota? który wprowadzie Billety za Złt: 100. tylko za 100. wydaie, ale też w ów czas tylko za te Billety te 100. płaci, kiedy mu się podoba, albo wcale nie płaci, kiedy mu się niepodoba.

Co zaś na zarzut iż P. Glawe, w pewney Plancie wyczytał Agio na 30. Złł: Złoty 1. co by zatym Złł: 3. gr. 10. od 100. uczyniło, pytam się, gdzie jest takowa Planta? czemuż ona nie cytuje? ia przynajmniej żadney takowej dotąd niewidziałem.

Co zaś dotyka zarzutu przeciwko punktowi z Piłna P. Mafztardowicza wyiętego: iżby w przypadku potrzeb nowych podatków Rzplta Agio Billetów Bankowych podwyższyć mogła: lubo to nigdy moją myślą nie było i nie jest, i dla tego też w Plancie moiey wcale się nieznayduie, iednak powiedzieć muszę, że i tu nie ma przeciwko czemu tak bardzo narzekać, albowiem gdyby w tym sposobie można równość podatkow obmyślić, tedyby i ten punkt zapewnie nikogo przestraszyć nie mógł, bo ieżeli raz nowe Podatki byłyby potrzebne? w tedy zapewnie to Obywatelom równo bydź by mogło, czyli takowy nowy podatek z Kominów? czyli z Agio Billetów? lub z iakiego chcąc innego zrzódła wybieranym byłby? aby tylko równość podatkowa w tym obserwowana była.

Przyłączone naostatek nieszczęśliwe przykłady monety fałszywey, którey skutki straszliwe Polka podobno naybardziej doznała, i dziś ieszcze, (lubo nie na fałszywey, ale iednak daleko mniej, iak by bydź powinna, wartuiącey monecie pewney Zagranicznej) doznaie, niewiem iak z Papierem Bankowym przyrownane bydź mogą? Gdy owa, iak sam mówi, w Złotych Dwunastu kursuiąca, tylko za Złł: trzy wartości w sobie miała, a ta tu, która w dwunastu Złotych papierem kursować ma, zawsze Złotych sześć gotowemi realizacyinemi pieniędzmi, a zaś Złotych sześć reszty na Hypotekach lub Zastawach lokowanemi, swą zupełną wartość mieć będzie. Jednak przecie przeciwko tak czystym Dowodom mówi P. Glawe, iż tamta fałszywa moneta, która trzy czwartey części traciła, była lepsza, niżeli ta tu, która nigdy tracić i grosza niemoże, odważaiąc się ową nazywać *coś*, a tą tutaj *nic*. Osobliwsza w prawdzie do tego Logika = Rzecz albowiem jest widoczna, iż gdyby raz Stany Bank Billetowy zredukować uchwały, tedy zapewnie przynajmniej Rok ieden lub dwa czasu do tego naznaczą, w którym przeciągu Bank, tak, iak łatwo iedną połowę Biletów z muiącą Realizacyiną gotowizną opłaci, tak też, odebrawszy tym czasem od swych dłużników i zastawników swe należitości, drugą i ostatnią połowę Biletów bez naymniejszey trudności do ostatniego szeląga zaspokoi, a zatym nie nic, ale sto za sto zapłaci.

Mowi P. Glawe.

Ustanowienie Banku jest nader ważnym interesem dla Narodu: Uszczęśliwienie Polski zasadza się nayszczegulniej na Rolnictwie, iednakowoż dwie trzecie części nie są uprawione, gdyż dobywanie gruntów potrzebuiąc nakładów, nie może znieść nad miarę wywyższoney Prowizyi w tym Kraiu. Sama nawet uprawa już dobytých gruntów w nikczemnym jest stanie dla tego, iż nadto wielki procent opłacać potrzeba. Handel wewnętrzny, któryby powinien ożywiać Rolnictwo, jest prawie niczym w Polsce, ponieważ niemoże się uwolnić z pod iarżma lichwy. Handel nasz zewnętrzny jest zupełnie własnością obcych Narodów, a tak Polska jest Hołdowniczką swych Sąsiadów i innych w Europie Narodów. (G)

Odpowiedź

(G) Te punkta są wszystkie iak naysprawiedliwsze, i właśnie dla tego i w tych samych zamiarach, i ia moją Plantę Bankową wygotowałem.

Mowi Pan Glave.

Bank, który ia Wam Nayias: Stany podać się ośmielam, ma podlegać Władzy Prawodawczej, Sądowniczej, i Wykonawczej. (H)

Odpowiedź.

(H) W tym Punkcie każdego proszę cokolwiek zażądać się, dla dostrzeżenia, iż tu unyślnie opuszczono (czego zapewnie Autor mieć nie chce) naypotrzebniejszy słowo: i Dozorowi ustawicznemu Publicznemu.

Unyślnie opuszczonym to bydz, konkluduję z przyczyny tey, ponieważ w obzernieyszym cokolwiek Piśmie Pana Glavego, sub Dat: 25. Augusti 1790. do Osob, chcących się do ustanowienia iego Banku przyłączyć, piśmym (które także przypadkiem do Rąk moich dostałem) następujące dwa punkta znajduję, które pierwiey Oryginalne Francuzko pisane co do słowa tu kładę, a następnie toż samo po Polsku przezemnie przetłumaczone przyłączam; i tak mówi:

„16. Messieurs les Affociés s'obligeront a garder le secret le plus Sacré „sur tout ce, qui concernera leurs interets, & les decisions qu'ils prendront.

„17. Je ferai obligé de ne relever a qui que ce soit, sans la permission de Mrs les Representans de la societé, qui sont les membres de la „societé. — Toż po Polsku.

16. Jchmość PP. Wspolnicy obowiązani będą iak nayswięciey zachowywać sekret nad wszystkim tym, co tylko ich Interessa i stanowiące Decyzye dotykać będzie. —

17. Ja zaś obowiązany będę nikomu a nikomu niewyjawiać Osob tych, które są Członkami Kompanii, bez zezwolenia Reprezentantów wspólności.

Gdzie więc tak wielki sekret bydz ma, tam zapewnie dozór Publiczny bydz może. — Konsekwencye zaś, z takowych sekretów wypływać mogące, w poniższych Uwagach okażę.

Mowi Pan Glave.

Ma się stać Bankiem krążącym, Billetowym, i Pożyczającym. (I)

Odpowiedź.

(I) Przeczytawszy ten Punkt: niewiem iak Pan Glave mógł tak mocno przeciwko Billetom Bankowym deklamować, gdy tuż zaraz sam mówi, iż iego Bank przytym i Billetowym będzie — Czemuż do tego oraz nieokazuje i gatunek swoich Biletów? Dla czegoż Publicum (gdy to jest nasz powszechny Sędzia) niema zaraz o tym wiedzieć?

Mowi Pan Glave.

Kompania złożona z Obywatelów i Cudzoziemców bogatych, iezeli się to Nazias: spodoba Stanom? ten Bank fundować będzie. (K)

Odpowiedź.

(K) Czyli Osoby Cudzoziemskie do Banku Kraiowego (gdzie przy tym takowy sekret, iak wyżej cytowany Artykuł 17. okazuje, bydz ma) mogą dopuszczonemi zostać? lub nie? to każdemu do własnego i roztropnego oddać rozśadku; pytam się tu tylko Autora, któżby w tym przypadku Kray upewnił? iżby do takowego Banku pod Imieniem wspólników Cudzoziemskich Monarcha który Zagraniczny wpłynąć nie mógł? żąd, iak niżej okaze, straszliwe konsekwencye wyniknąć by mogły.

Mowi Pan Glave.

Ta Kompania utwarzająca ten Bank będzie jego właścicielką. Każda Osoba Kupując Akcye będzie mogła z nich korzystać w pomiar pożytków Bankowych. — Żądam Publicznego zaręczenia Narodu, iako koniecznie potrzebnego dla kredytu Bankowego. — Z powodu tych dwóch Punktów Bank ten będzie się nazywał publicznym i Narodowym. (L)

Odpowiedź.

(L) W tey konkluzyi znajduję znówu cokolwiek Sophismu, niewiem wprawdzie iak to skonkludować, aby Bank ten, którego, iak sam Author mowi, Kompania Prywatna i do tego sekretna, właścicielką będzie, nazwać można Publicznym i Narodowym? — Wiem ja, że zawsze Dziedzictwo Imie Dziedzica, a zapis każdy Imie Dłużnika, a nie Imie Zaręczyciela nosi. — Ale czy nie tu podobno Autor w tym wielką dla siebie potrzebę do utrzymania swoiego Argumentu; bo wie zapewnie, iż Prawo stało się formować Projekta Banku Narodowego, a nie Prywatnego; i dla tego, chcąc temuż Prawu dogodzić, tak swoy Bank (lubo nie jest) nazwanym mieć chce. — Lecz czyli on o tym, z tą swą konkluzją Sophistyczną, Publicum skonkwinkować może? to pod Decyzją Powszechności oddaie.

Mowi Pan Glave.

Końcem uspokojenia, powątpiewania, i skrupułów, któreby mieć mógł Narod w przychyleniu się do zabezpieczenia Banku, który będzie się uspicrał na najmocniejszych zasadach; tenże Bank złożyć ofiaruie na terminach przyzwoitych aż do 30. Millionow. Zlt: Pol: do Skarbu Najjaśniejszey Rzpltey. — Skarb trzymać będzie pieniądze pod tytułem pożyczonych poty, poki Zwierzchność Rządowa Polska iak najsławniejszy dotrzymywać będzie kontraktu, który zawrze z Właścicielami Banku. — Rozumieć się tu ma, iż Skarb opłacać będzie prowizye od tego pożyczonego Kapitału, — Lecz żeby ta opłata Prowizyi niebyła ciężarem Rządowi, zostawuję sobie podanie Projektu względem użycia tych pieniędzy tak użytecznie, ażeby przyniosły więcej Skarbowi niż ten płacić będzie od Kapitału tego. (M)

Odpowiedź.

(M) Co zaś w tym punkcie; ciężko podobno się przekonać, iżby te 30. Millionow, które za gwarancyą Rzpltey Autor dla bezpieczeństwa pożyczycie ofiaruie, a od których Onaż co rok tak znaczne Prowizye płacić musiałaby, iżby mówię mogły te 30. Millionow za doskonałe bezpieczeństwo, względem dającej Gwarancyi, bydz uznane? gdy zapewnie Pan Glave, nie inaczej, iak tylko na mocy tey samey Gwarancyi Narodowej takoweż 30. Mil: sam pierwey za Granicą pożyczycyby musiał, a potym dopiero

piero one Rzpltey pożyczłyby. — Czyliż można sądzić? *n. p.* iżby kto, dając zlecenie Pawłowi do negocjowania dla siebie sumki nieiakiey na fundamencie swego własnego opisu, 'chciał za tę gołą przysługę Pawła wszystkie onegoż obowiązki (Bog wie iak wielkie) zaręczać? — Wystawmy sobie tymczasem przykład; iżby Bank iakim sposobem upadł; czyli w ow czas Rzplta iako Zaręczycielka za Bankiem, nie musiałaby własnym kosztem wszystkie bez Excepcyi obowiązki Bankowe zastąpić? — A zatym przez toż samo i te go. Millionow, które Bank początkowo za Granicą zaciągnął, także zapłacić? Jakże tedy za gołą, a innym tylko sposobem uczynioną, iedynie prośbą usługę wystarania się za Granicą dla Rzpltey pożyczki, tak wielkiey od Narodu nadgrody żądać? aby z tey przyczyny za wszystkie obowiązki Bankowe zaręczył. — Nadto sobie podobno w swych zamysłach Autor podchlebiał, gdy się spodziewał, iżby Narod tak światły mógł tego dowcipnego niedostrzec mamienia? i dać bez widoczniejszych fundamentów za Bank Prywatny Narodowego swojego zaręczenia?

Mowi P. Glawe.

Bank nigdy niema dać Cyrkulacyi Papierom 'niemaiącym Wartości istney, czyli funduszu złożonego w iego Kasyach, bądź w bryłach Złota i Srebra, bądź w drogich Kamieniach, bądź w pieniądzach, bądź w iakich innych papierach dobrych. (N)

Odpowiedź.

(N) Ten punkt iest arcy sprawiedliwy, i właśnie w mey Plancie takż iuż dawniey wyszczegulniony; gdyż i ia podobnież żaden papier Cyrkulować maiący, to iest: żaden Billet Bankowy z Banku wydać niepropomowałem inaczey, iak tylko albo zamieniając za gotowe pieniądze, albo pożyczając na dobre Zastawy lub Hypoteki — a zatym powtarzam, iż więc i w proponowanym przezemnie Banku za wszelkie cyrkulujące Billety, powinny ustawicznie w Kasyach Bankowych lub gotowizny, lub niepodpadające zepfuciu zastawy, lub też nakoniec na Dobrach nieruchomych Hypotekowane czyste znajdować się zapły. — A przeto punkt ten cały przeciwko mey Plancie nic stanowić niemoże: chyba tylko to — Czemuż z tego Rzplta użytkować ma, a nie Prywatni?

Mowi Pan Glawe.

Celem Banku będzie podzwignienie Rolnictwa, Przemysłu, i Handlu zewnętrznego, i wewnętrznego w Kraiach Rzpltey. — A ponieważ zamiarowi temu nieograniczona Lichwa i tak wygurowany przeszkadza procent, że go ani Rolnictwo ani Rękodzieła znieść niemogą, gdyż wszelki obarcza przemysł, i całą Kraiu wstrzymuje czynność, przeto Bank obowiązuię się zniżyć natychmiast ten procent do sześciu, a w dziesięciu leciech do pięciu od sta. — Doświadczenie wszędzie okazuię, że prawa nie są dostateczne na ustanowienie pewnego procentu; gdyż lichwa tysiączne wynaydzie sposoby dla uniknienia Praw surowości. — Prawa Polskie ustanowiły procent po pięć a w niektórych przypadkach po siedm od sta, lecz ani pierwsze, ani drugie niezachowuię się ustanowienie; Przeto aby uskutecznić zniżenie procentu, bez dania iednak powodu do wystawienia się na Rygor Rządu, Rzplta pozwolić raczy każdej Osobie, wyiąwszy Bankowi brać po siedm od sta, a

a to przez lat *dziesięć*, rachując od 1. Stycznia R. 1791. aż do ostatecznego Grudnia 1800. — Nieobawiajcie się Prześwietne Stany takowego ustanowić Prawa; wsparte one jest zdaniem iak naysprawiedliwszych Pisarzy Politycznych: — Bank snadniey potrafi wstrzymać Lichwę, niż wszelkie fiskalności uławy, gdyż w tymże przeciągu sześć tylko od sta brać upoważnionym będzie, — Od 1. Stycznia 1801. taxa legalna procentu będzie po sześć a Bankowa po pięć od sta. (O)

Odpowiedź.

(O) Co temu Punktowi naywiększą sprawiedliwość oddać trzeba, bo pewna, iż niema większego, w ukrytym tylko sposobie, nad lichwę w Oyczyźnie nieprzyziaciela. — Temu to koniecznie wojnę wydać trzeba, i przeciwno niemu wojsko Banku Narodowego wyprawić; a zapewnie jego śmiertelna rana i wykorzenienie całkowite wkrótce nastąpić może. — Przeto sam wołam, ustanawiajmy Bank, a to Bank Narodowy iak naysprędzey, ieżeli Kraj nasz szczęśliwszym widzieć chcemy!

Mówi Pan Glave.

Bank obowiązue się — Raczzcie Nayiaś: Stany swą załstanowić Uwagę do objektu tego wcale nowego w Europie, ież on nayprzednieyszym punktem Proiektu, który mam honor pod oczy Prześ: przelożyć Stanow. — Bank obowiązue się pożyczac Właścicielom Dóbr nieruchomych, na Hypotekę pierwszey trzeciey części tychże Dóbr po dwa od sta. — Ci którzyby niepotrzebowali tey operacyi, na zaspokoienie interesów swoich, będą mogli iey użyć, na pomnożenie intraty z teyże $\frac{1}{3}$ części Dóbr swoich 4. 5. od sta. — Ten, któryby od Kapitału zaciągnionego w Banku chciał przez lat dwadzieścia płacić po 8. od 100. iuż po tych dwudziestu leciech Kapitału niezaptaci, i ten mu umorzonym zostanie. (P)

Odpowiedź.

(P) Niżeli na ten nayprzednieyszy punkt (iak Autor sam go nazywa) Uwagi moje uczynię, muszę go pierwiey przestrzec, iż właśnie ten iego nayprzednieyszy punkt ież bardzo mylnie przetłumaczony. Bo gdy Francuzki Oryginał tak mówi:

„La Banque s'engage de procurer, au Possesseurs des Immeubles, les Emprunts sur l'hypothèque du premier tiers de leurs immeubles a raison de deux pour cent.”

Zatym po Polsku następującemi wyrazami tłumaczone bydz powinno: Bank obowiązue się *sprawić*, Właścicielom Dóbr nieruchomych, Pożyczki na Hypotekę pierwszey trzeciey części tychże Dóbr *za dwa od sta.* — Przeto więc = *Sprawić Pożyczki za dwa od sta* = nie ale *pożyczać po dwa od sta*, iak w Polskiej iego plancie wytłumaczono znayduie się.

Jest, przyznam się, dla mnie wielkie Enigma, iakim sposobem ten naypryncypalnieyszy punkt mógł tak przeciwne tłumaczenie, bez dostrzeżenia się Autora, utrzymać? gdy tym sposobem [czytając iego Proiekt Polki Część Polaków, nieumiejąca języka Francuzkiego, nieinaczey ten wyraz *pożyczać po dwa od sta* rozumieć może, iak tylko, iż P. Glave na Dobra Ziemske goto-

gotowych pieniędzy po dwa od sta pożyczać chce; i w ten czas by to zapewnie w wieku terażniejszy pierwszy przykład był w Europie, którego wynalazca wart byłby złotego Poługu.

Ale ta rzecz wcale się inaczej ma; a lubo cokolwiek iasniej w Francuzkim znajduie się Oryginał, to iest: iż *sprawi pożyczki za dwa od sta*, iednak i w tym mieyscu ieszcze konieczną potrzebę lepszego objaśnienia znajduie, którą (tak iak zgadnąć zdołam) dla informowania Publiczności tu kładę, to iest: niepożyczy Bank po dwa od sta gotowemi pieniędzmi, bo tego zapewnie i nikt od niego żądać niemoże, gdyż sam po pięć od sta swoim Akcyonistom płacić będzie: (iak o tym w pewnym swym Piśmie Autor wyraźnie mówi) Lecz tylko sprawić Obywatelom pożyczki deklarowane na zwyczajny procent po pięć lub sześć od sta, biorąc osobno te wzmiankowane dwa od sta za satygę swą w nadgodę takowey Pożyczki sprawienia, Nadto i ta Pożyczka niebędzie czyniona gotowemi, ale tylko papierowemi pewnemi Pieniędzmi, Cyrkulujące Hypoteki lub *Pfand Brieffe* nazwać się mającemi, które z przyczyny regularnego przez Dziedziców rocznego po pięć lub sześć od sta Prowizyi opłacania, zamiast gotowych pieniędzy in Publico cyrkulować mają.

Ta tedy iest istotna Treść tego nayprzedniejszego punktu Planty P. Glave, ale czy ten punkt nowym w Europie nazwać można? o tym bardzo wątpię; bo iuż podobny układ Banku Ziemskiego dawno w Szlonsku exystuje, o którym iak sam w Plancie moiey Bankowey w Wstępie fol: 2do. Parag: 2do. cokolwiek pokrotce namieniłem, a zaś Parag: 3tio. do tego myśl moją przydałem, iż czasu swego po ustanowieniu Banku Narodowego, takż i podobny Bank Ziemski mógłby w Kraiu naszym przez Administracyą tegoż samego Banku Narodowego uformowanym zostać.

Naostatku ieszcze w tym mieyscu i tę Uwagę moją względem ustanowić się mogącego Banku Ziemskiego przytoczyć muszę, iż gdyby takowy, prosto według reguł układu Banku Ziemskiego Szlonskiego, bez ofobliwizych przy tym do Kraiu naszego stosownych, takowemu rozpoczęciu granice stanowić mających warąnkow, ustanowiono, a ustanowiono on pierwiey, niżeli Bank Narodowy, byłoby to Finanse Kraiowe wielkiemu poddać niebezpieczeństwu, a to z następujących przyczyn:

1mo. Jeżeli prosto według układu Szlonskiego, Bank ten Ziemski ma być obowiązany, każdemu Właścicielowi Dóbr Ziemskich, Pożyczki (czyli cyrkulujące Hypoteki) na trzecią część wartości Dóbr jego sprawić, a rachując przytym ogólny szacunek Dóbr nieruchomych w Polsce prater-propter za 3,000. Millionow Zł: Pol: czyli zatym zaraz takowe Cyrkulujące Hypoteki niemógłyby się stać aż do 1000. Mill: rozmnożonemi? a możeż tyle papierowey monety w Kraiu Naszym kursować?

Takowe więc ustanowienie bez granic, w małych tylko a przy tym w związku z większemi Prowincjami będących Prowincjach (tak iak iest Szlonsk z innemi Prowincjami Pruskiemi) skutki swe dobre sprawić może, ale rozciągnięte podobne ustanowienie bez Granic na rozciąglejszy Kray,

wcale przeciwne skutki z przyczynićby mogło. — Czyliż Fryderyk Wielki widząc tak użyteczne skutki, z ustanowienia Banku Szlonskiego Ziemskiego niebyłby one na całe swoje Państwo rozciągnął? gdyby to był mógł całemu Kraiowi użytecznym przewidzieć. — O zapewne ten przeczorny Król! bardzo dobrze to dostrzegł, iż tak iak układ ten Banku Ziemskiego był w małej części iego Państwach miodem, tak zaś rozciągnawszy onegoż na całe Państwo byłby mógł stać się trucizną.

ad. Jeżeli zaś Bank takowy Ziemski pierwiby ustanowionym został, niżeli Bank Narodowy Pożyczalny? pytam się, iak długoż te Cyrculujące Hypoteki bez szkody Publiczności kursowałyby? — Oto zapewne ani by przez ieden kwartał — bo pytam się powtóre — Kupiec dostawszy takowych Papierów w zapłacie, a potrzebując, do zaspokojenia swych Zagranicznych obowiązków, koniecznie gotowych pieniędzy, gdzież on, bez straty na swych Papierach, tych gotowych pieniędzy znajdzie? — Oto nigdzie; bo Banku Publicznego Narodowego ieszcze niebędzie, który do ustawicznego odkupowania takowych Papierów (odtrącając tylko przepisaną po 5. lub 6. od 100. prowizyą) obowiązany byłby — A gdy Prywatnych Kapitalistów do zamieniania przymuszać niemożna, będzie zatym ten Kupiec musiał temiż papierami (które on z bonifikacyą Prowizyją po 5. tylko lub 6. od 100. według prawa przyjąć musiał) do Lichwiarza którego udać się, a chcąc mieć gotowizną, onemuż 12. od 100. albo może i więcej odstąpić. Niebędzież tedy cała Publiczność natym traciła? gdy doświadczenie naucza, iż *Ultimus Consumens* całą tę stratę Kupcowi znowu bonifikować musi.

Z tych tedy powodów wynika, iż, niżeli Bank Ziemski iakimi chcąc opifami ułożonym byż może, pierwey koniecznie Bank Narodowy Pożyczalny ustanowić trzeba, a umiarkowawszy następnie po kilkoleciech siły Bankowe, na wieleby one do utrzymania w kursie cyrculujących Hypothek wystarczyć mogły? potym dopiero, według takowych sił, Bank Ziemski uregulować, a zysk z takowego układu wypływać mogący (to jest ten; który P. Glawe w swym Proieckcie z. od 100. kładzie, a Prywatnym i do tego większą częścią Zagranicznym może Osobom destynuje) na użytek Rzpltey obrocić, któryby zapewne znacznemi Summami co rok Skarb Publiczny pomnażał.

Dobry więc Bank Ziemski — ale nie teraz ieszcze — nie [bez warujących granic do Kraiu naszego stosownych — a nadewszystko nie do ułożenia przez Bank z Osob Prywatnych, a częścią z Zagranicznych złożony, lecz przez Kommissyą Bankową i Narodową — aby zysk cały z takowego układu wypływać mogący, dobrodziejstwem tylko dla samego był swego Narodu.

Mówi Pan Glawe.

Bank niepowinien byż uciążliwym Bankierom tu będącym, zostawić im dosyć ieszcze interesów do działania; quiszem im dopomoże w czynnościach ich podług słuszności. — Weźmie na siebie obowiązek ustanowić Kantor Generalny w Warszawie, a szczegúlne we wszystkich Miastach znaczniejszych w Koronie i Litwie, mających handel znakomitszy. (Q)

Odpo.

Odowiedź.

(Q) W tym miejscu niemając nic przeciwko słusznym Autora Uwagom: widząc owżem sprawiedliwe jego na Bankierów względy, czuję iako członek tychże, powinnością być moją, winne mu dziękczynienie oddać

Mówi Pan Glawe:

Podęmuje się pożyczać lub postarać się o pożyczanie Summ dla Rządu każdego czasu, gdy ich potrzebować będzie, i służyć mu w każdym razie z największą wiernością i prędkością. (R)

Odowiedź.

(R) Niespodziewając się wprowadzić w tym punkcie szkodliwych Autora zamiarów, lecz widząc przeie wielkie dla Kraiu w tym miejscu niebezpieczeństwa, pozwolic mi raczy obfzerniejsze moje tuż uczynić Uwagi, które nie tak dla terażniejszego do tego punktu ściągać się mogącego przypadku, ale dla przyszłych podobnych zdarzeń z gorliwością, którą każdy Obywatel Kraiowi swemu wnien, wyłuszczam — to jest: Czyniąc Bank podobne pożyczki Rządowi, amając w kompanii swej Zagranicznych Akcyonistów, między którymi (jak już wyżej namieniłem) iatwo który Zagraniczny Monarcha bydzby mógł, czyby w ow czas obawiać się nie trzeba? iżby największa część obligacyow Rządowych u takowegoż Monarchy przez Bank zastawiona bydzby mogła? gdy nadto w Banku sekret. . . a przytym Prywatne tylko tam będąc interesowane Osoby, Prywatnego zatym własnegoż tylko pilnując interesu, mało by o to dbali, czy takowe obligacye Rządowe u Piotra lub u Pawła zastawioneby były, aby oni tylko zwyczajną swą przy takowej negocjacyi zarobić mogli Prowizyą. — Ale co z takowego przypadku daleyby wynikać mogło? nad tym Narodzie! mocniej zastanowić się należy — Bo jeżeli ten Monarcha Zagraniczny (u którego Obligacye Twoje zastawioneby były) przy tym razem i Twow Sąsiad byłby? pytam się: czyliby w takowym przypadku wszystkich następnie wyzczegulniających niebezpieczeństw lękać się nie trzeba? *n. p.* że się Twoy Sąsiad co rok przez Prowizyą, którą Ty mu opłacać będziesz, tym silniey przeciwko Tobie własnemiż Twoimi pieniędzmi uzbrajać będzie, że intrygi takowe w Kraiu Twoim robić może, abyś tym częściej pieniędzy potrzebował, a on aby tym więcej Prowizyi pod Ciebie mógł ciągnąć. — Naostatek gdybys raz przez iakie nieprzewidziane nieszczęście w takową intrygę wpadł, iżbys na terminie Prowizyi od pożyczonych Summ zapłacić nie mógł, żeby w ow czas ten Twoy Sąsiad, mając Prawo razem i całego Kapitału odebrania żądać, mógł do uskutecznienia tego kilkakroć stotyście zbroynnych Advokatów użyć, i najlepszą część Kraiu Twego tym sposobem Tobie odebrać. — Na fundamencie więc tych Uwag byłoby konkluzją moją, iż jeżeliby kiedy Rząd pieniędzy potrzebował? aby pożyczek u Sąsiada nigdy nie szukał, ale aby zawsze pierwiey w Kraiu własnym takowych nabyć starał się, chociażby i na droższy Procent; bo ten choć największy, zostawszy iednak w cyrkulacyi Kraiowej, nigdy ogulnego bogactwa Kraiowego bynajmniej nieufzczupli. — Jeżeliby zaś konieczna potrzeba wymuszała iakowe pożyczki za Granicą negocjować? życzyłbym takowych w odleglejszych Państwach (a jeżeli bydzby mo- że w Republikańskich) nabywać.

Mówi Pan Glawe.

Będzie ięgo powinnością i inne ięszcże pełnić obowiązki ściągające się do dobra Publicznego. = Używać będzie dla tych powinności różnych Praw i Przywileiów, które wyszczególnię w Proiekcie całkowitym, który będę miał honor podać. = Bank zaszczyconym będzie najsilniejszą Protekcją Rządową, która mu iak naysprędszą obmyśli sprawiedliwość. = Tym końcem Rzplta przed ustanowieniem Banku tego utworzyć zechce Prawa zapewniające kredyt, bez których ani kredyt powszechny, ani prywatny utrzymać się niepotrafi. Waruie sobie oddanie Proiektu sfośownego do ustanowienia onych. = Offiaruie się imieniem Towarzystwa utwarzającego ten Bank zawrzeć z Nayiaś: Rzpltą umowę względem ustanowienia rzeczzonego Banku. = Ten Kontrakt będzie wymagać przaciąg czasu czterdzieściolętniego. Tenże Kontrakt zawierać będzie wszelkie obowiązki i Prawa Banku. (S)

Odpowiedź.

(S) Co do tych Punktów, ponieważ one (iako bez szczegułow do siebie koniecznie potrzebnych znajdując się) dotąd nic istotnego stanowią nie mogą, przeto Uwagi moje nad temiż, do czasu wyjścia z druku namienionych szczegułow, odkładam.

Mówi Pan Glawe.

Jeżeli te Propozycje ściagną Uwagę Nayiaś: Stanow, považam się ich upraszać o wyznaczenie Deputacyi dla roztrząśnienia onych. Lecz Przės: Stany nad to są sprawiedliwe, aby po mnie wymagać mogły iżbym wchodził w konferencje z temi Osobami, które także wydały Planty Banku różne od moiej. (T)

Odpowiedź.

(T) Położone w tym miejscu na konkluzję żądanie Autora, przyznam się, iż pojąć niemogę; bo widząc; imo, Prozbę ięgo o wyznaczenie Deputacyi dla roztrząśnienia onegoż Planty. 2do. Żądanie, aby z Osobami Deputowanymi (bo tak w Francuzkim ięgoż Oryginalie *Avec des Deputés* znajdując się) które także Bankowe Planty różniące się od niegoż wydały, w konferencje wchodzić nie musiał = pytam się:

imo. Poczóż tu o wyznaczenie Deputacyi prosić? gdy już do tego (iako sam dobrze wie) pod dniem 23. Lipca w R. 1790. Jedna przez Stany wyznaczona została, czyliż Taż sama i Plantę ięgo rozeznac niezdola?

2do. Jeżeli zaś nie cale nowej żąda Deputacyi, ale tylko oddalenia od Teyże Osob tych Deputowanych, które naywięcey tym chcieć się zatrudniać okazali przez uformowanie już według zdań swych Proiektów = Pytam się, iakże tedy Proiekt ięgo będzie mógł być doskonale wytruty nowym, a za najlepszy lub za naygorzszy uznanym, jeżeli z żadnemi innemi zkonfrontowanym niebędzie? czyż można żądać? aby tak ważna materya bez naygłębszych pro & contra argumentów iednostronnie tylko udecydowaną została? = wiem to, że i Świętego Świętym póty nieogłaskaia, poki Diabolus Rothæ wszystkich wynieść mogących naydowcipniejszych przeciwniwo niemu swoich niewymiecie zarzutów, a potym dopiero *Partium Controuersis Exauditis Causa deciditur*.